

ОПШТИНА РАЖАЊ

**ИЗВЕШТАЈ О
СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
за постројење за пречишћавање
отпадних вода
насеља Витошевац
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
- нацрт плана -**

Ниш, Београд, 2024. година

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОСТРОЈЕЊЕ ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ

Наручилац плана и носилац израде:

Општина Трстеник, Општинска управа општине Трстеник
ул. Кнегиње Милице бр.5, 37240 Трстеник

Организација, процедура и спровођење плана:

Општина Трстеник, Општинска управа општине Трстеник
Одсек за урбанизам, грађевинарство,
имовинско-правне и стамбене послове

Обрађивачи плана:

Привредно друштво за архитектонску делатност и инжењеринг
„ПЛАН УРБАН Д.О.О. НИШКА БАЊА„
Булевар Светог цара Константина 103, Ниш
Директор: Слободан Гроздановић, дипл.инж.грађ

Привредно друштво за просторно планирање,
пројектовање и инжењеринг „ИСТ УРБАН Д.О.О. НИШ„
Булевар Светог цара Константина 103, Ниш
Директор: Дејан Рајчић, дипл.правн.

Југословенски институт за урбанизам и становање
ЈУГИНУС Д.О.О.
Улица Андрићев венац бр. 2/2, Београд,
Директор: Др Горан Јововић, дипл.инж.ел.

Геодетска радња
ГЕОМЕТАР ЂУРЂАНОВИЋ
Улица Наде Томић 16, Ниш
Директор: Славољуб Ђурђановић, спец.струк.инж.геод.

Стручни тим за израду Плана

Одговорни урбаниста:

Станислава Илић, дипл.инж.арх.
Број лиценце: 200 0115 03

Руководилац израде:

Мирјана Савић, маст.инж.грађ.
Број лиценце: 240 И269 21

Обрађивач Извештаја о СПУ:

Југословенски институт за урбанизам и становање
ЈУГИНУС Д.О.О. БЕОГРАД
Улица Андрићев венац бр. 2/2, Београд,
Директор: Др Горан Јововић, дипл.инж.ел.

Руководилац Извештаја о СПУ Плана на животну средину	Дубравка Павловић, дипл. просторни планер одговорни планер (лиц.бр. 100 0008 03) и одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0662 04)	
Радни тим:	Дубравка Павловић, дипл. пр. планер Слободан Гроздановић, дипл. инж. грађ. Весна Лимић, дипл.инж.арх. Бобан Илић, дипл.инж.ел. Кристина Бошковић, маст. инж. арх. Јелена Миладиновић, дипл. инж. арх. Мартина Манчев, маст.инж.урб. Ана Лимић, дипл.инж.арх.	

САДРЖАЈ

ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА:

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

- 1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПЛАНСКЕ КОНЦЕПЦИЈЕ И ОДНОСА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА
 - ОБУХВАТ И ГРАНИЦЕ ПЛАНА
 - САДРЖАЈ, ПОВОД И ЦИЉ ИЗРАДЕ ПЛАНА
 - КОНЦЕПЦИЈА УРЕЂЕЊА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА И ПОДЕЛА НА КАРАКТЕРИСТИЧНЕ ЗОНЕ
 - ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА
- 1.2. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА И КАРАКТЕРИСТИКА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ
 - ПОЛОЖАЈ И ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА
 - ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ И НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА
 - КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ
- 1.3. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ
- 1.4. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРОГРАМУ, УКЉУЧУЈУЋИ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА И НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- 1.5. РЕЗУЛТАТЕ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

- 2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ
- 2.2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

- 3.1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
 - ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА У ОДНОСУ НА ЦИЉЕВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР И КОРИШЋЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА
 - ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА
 - КУМУЛАТИВНИ И СИНЕРГИЈСКИ УТИЦАЈИ
- 3.2. ОПИС МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
 - ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗДРАВЉА ЉУДИ
 - ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
 - ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА
 - УРБАНИСТИЧКЕ МЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНАТА
 - УРБАНИСТИЧКЕ МЕРЕ ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА (МОНИТОРИНГ) – (ниво општине Ражањ)

5.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА

5.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ

- *МОНИТОРИНГ СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВОДА*
- *МОНИТОРИНГ СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА*
- *МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА*
- *МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ ЕМИСИЈА И*
ОСТАЛИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ ПОЈАВА И МАТЕРИЈА

5.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

5.4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН ИЛИ ПРОГРАМ

8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ ПРЕДСТАВЉЕНЕ НА НАЧИН РАЗУМЉИВ ЈАВНОСТИ

ПРИЛОЗИ:

- Одлука о изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023) од 28.02.2023.године;
- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023) од 28.02.2023.године.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана, и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. Она треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у плановима, а да се тиме избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит локалног становништва.

Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај.

Стратешка процена утицаја на животну средину ради се са циљем обезбеђивања заштите животне средине и унапређивање одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме, израде и доношења Плана.

Главни њен задатак је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја. Интегрисањем поступка стратешке процене утицаја у процес припреме, израде и доношења Плана омогућава се ефикаснија инструментализација стратешке процене утицаја на животну средину у урбанистичком планирању.

Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је „ИСТ урбан“ ДОО, а Извештај о СПУ је урађен на основу Одлуке изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ коју је донела Скупштина општине Ражањ, бр.350-6/23-11 дана 28.02.2023.године („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023) и Одлуке о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање оптадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023), од 28.02.2023.године.

Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Плана детаљне регулације, чији је и саставни део. То пружа могућност ефикаснијег и балаговременог деловања на планска решења и то све са циљем заштите и унапређења животне средине на територији планског подручја.

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

План детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац (у даљем тексту План или ПДР) је плански документ на локалном нивоу који даје смернице за непосредну примену и разраду планских решења и успоставља оквир за одобравање и реализацију пројеката у погледу локације, природе, обима и услова функционисања.

Изради овог Плана приступа се на основу Одлуке изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ коју је донела Скупштина општине Ражањ, бр.350-6/23-11 дана 28.02.2023.године („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023). Изради Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину приступа се на основу Одлуке о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање оптадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023), од 28.02.2023.године, а План и Извештај о СПУ су урађени у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. Закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023), Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени Гласник РС“, број 135/04 и 88/10), Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, бр. 32/2019) и Правилником о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Службени Гласник РС“ бр. 22/15). Плански основ за План о Извештај о СПУ представљају Просторни план општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ број 4/2012 и 1/2021 и 12/2023), заједно са Извештајем о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Ражањ на животну средину.

Правни основ за израду Плана и СПУ представљају одредбе:

- Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС и 98/2013-одлука УС, 132/14, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/21 и 62/23),
- Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени Гласник РС“, број 135/04 и 88/10),
- Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“ бр.32/2019),
- Одлука о изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ коју је донела Скупштина општине Ражањ, бр.350-6/23-11 дана 28.02.2023.године („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023);
- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање оптадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023), од 28.02.2023.године

Плански основ је:

- Просторни план општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ број 4/2012 и 1/2021 и 12/2023).

1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА, ПЛАНСКЕ КОНЦЕПЦИЈЕ И ОДНОСА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

- ОБУХВАТ И ГРАНИЦЕ ПЛАНА

Обухват Плана се налази у оквиру катастарске општине Витошевац југозападно од насеља Витошевац са леве стране од Државног пута Другог Б реда број 420 из правца Витошевац ка Новом Брачину. Локација досеже до саме реке Велика Река која се планира као будући реципијент за систем ППОВ.

План обухвата катастарске парцеле: целе кат.парцеле: број 5230/1, 5230/2, 5233, 5231, 5232, све К.О.Витошевац и делове кат.парцела: број 5108, 5234 и 9670 (река) све К.О.Витошевац. Локацији се приступа преко некатегорисаног пута.

Граница плана: на северу граница полази од Државног пута Другог Б реда број 420. Граница Плана иде од северне међне линије кат.парцеле број 5108 па према југу целом дужином источне међе и наставља источном међом К.П.бр.5230/1 до К.П. број 5234 коју пресеца и ка југу се спаја са преломном тачком К.П. број 9670 (река). Са југа и југо-запада део корита Велике реке је део планског подручја све до пресека са теменом тачком К.П. број 5230/2 . Граница је даље са севера, идући ка истоку, по северној међи кат.парцеле број 5108 све до укрштаја са К.П. 9668/1 (Државни пут Другог Б реда број 420) где се повезује са почетном тачком.

Површина обухвата Плана је 13 528 m².

У случају неслагања између бројева парцела у обухвату Плана у списку и графичког прилога, меродавна је граница утврђена на графичком прилогу бр.1 „Граница Плана на катастарско-топографској подлози“.

Све наведене катастарске парцеле се налазе у оквиру планског подручја Просторни план општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ број 4/2012 и 1/2021 и 12/23) са наменом – пољопривредно земљиште.

- САДРЖАЈ, ПОВОД И ЦИЉ ИЗРАДЕ ПЛАНА

САДРЖАЈ:

I. ОПШТИ ДЕО

1. Повод и циљ израде Плана
2. Правни и плански основ
3. Опис обухвата планског документа.
4. Постојећа намена простора
5. Извод из планског документа вишег реда
6. Подлоге за израду плана

II. ПЛАНСКИ ДЕО – ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

7. Правила уређења за површине јавне намене
 - А/ Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)
 - Б/ Некатегорисани пут
 - В/ Зелене површине -заштитно зеленило
 - Г/ водена површина део - Велика Река
8. Јавна инфраструктура
 - 2.1.Електроенергетска мрежа
 - 2.2.Телекомуникациона мрежа
 - 2.3.Водоводна мрежа
 - 2.4. Канализациона мрежа
 - 2.5. Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)
9. Систем евакуације и прикупљања отпада
10. Уређење зелених и слободних површина
11. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по целинама/зонама из планског документа, који је потребан за издавање локацијских услова и грађевинске дозволе
12. Услови и мере заштите
 - 12.1. Услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи
 - Мере заштите ваздуха
 - Мере за заштиту вода и земљишта
 - Мере за заштиту земљишта и флоре и фауне и управљање отпадом
 - Мере заштите од буке и вибрација
 - Мере заштите од зрачења
 - 12.2. Услови и мере заштите природних добара
 - 12.3. Услови и мере заштите непокретних културних добара и културног наслеђа
 - 12.4. Услови и мере заштите од елементарних и других већих непогода, техничко-технолошких несрећа и ратних дејстава

III ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. Општа правила за изградњу објеката
2. Услови за формирање грађевинске парцеле

- ЈП „Комуналац“ Ражањ, број: 328/2023 од 08.12.2023. године;
- Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, број: 16998 од 28.11.2023. године.
- Републички сеизмолошки завод, број: 02-545-1-2023 од 31.10.2023. године;
- Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш број: 10498/1 од 08.11.2023. године
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, број: 000318935 2023 14840 007 000 000 001 од 13.11.2023. године
- МУП сектор за ванредне ситуације – Управа за ванредне ситуације у Нишу, 07.19.2.1 број: 217-3316/23-1 од 30.10.2023. године
- Завод за заштиту природе Србије, бр. 021-3929/2 од 16.11.2023. године;
- Републички хидрометеоролошки завод, Београд - број: 922-3-169/2023 од 31.10.2023. године
- Министарство одбране, сектор за материјалне ресурсе, управа за инфраструктуру Београд - број: 17704-2 од 06.11.2023. године
- РАТЕЛ- Београд, број: 1-01-3491-390/23-1 од 27.10.2023. године
- ЕМС, Београд, 130-00-UTD-003-1457/2023-1 од 20.11.2023. године

Повод за израду Плана и приказ постојећег коришћења простора

Повод за израду Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац (у даљем тексту План) је: Одлука о изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац коју је донела Скупштина општине Ражањ, бр.350-6/23-11 дана 28.02.2023.године („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023);

Простор је неизграђен – слободна пољопривредна површина са постојећим приступним атарским путем са северне стране и Великом реком са југа која ће бити реципијент за будуће постројење.

Планирано ППОВ се планира да опслужује насеља око и сам Витошевац и да има капацитет око 1300 ЕС.

Саобраћајна повезаност локације остварује се са северне стране са постојећег Државног пута IIБ реда број 420 / правац Појате- Витошевац.

У ширем простору и самом насељу Витошевац не постоји изграђена јавна канализациона и водоводна мрежа.

Циљеви израде Плана

Општи циљ израде Плана је обезбеђивање услова за санитацију насеља, где за насеље Витошевац је дефинисано да ће имати заједничко постројење за третман отпадних вода, капацитета~ 1300ЕС. Остваривање циља израде плана обезбедиће стварање могућности за подизање нивоа комуналне опремљености локације, решавање имовинско правних односа и успостављање јавног интереса, подизање опште развијености простора кроз повећање квалитета живота становништва као и заштиту и очување животне средине.

- КОНЦЕПЦИЈА УРЕЂЕЊА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА И ПОДЕЛА НА КАРАКТЕРИСТИЧНЕ ЗОНЕ

Граница планског подручја је у обухвату Просторни план општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ број 4/2012 и 1/2021 и 12/23).

Цело планско подручје за План детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац **је грађевинско земљиште јавне намене.**

Грађевинско земљиште јавне намене је подељено на три целине и део водотока Велика Река:

- урбанистичка целина А - постројење за пречишћавање отпадних вода
- урбанистичка целина Б - некатегорисани пут
- урбанистичка целина В – зелена површина
- Г – водена површина – део реке Велика Река

Биланси планиране намене површина

ПОВРШИНА ПЛАНА	ПДР	100%
I ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ	01 35 28 m².	100%
А - Постројење за пречишћавање отпадних вода	00 70 33	52.00%
Б – Некатегорисани пут	00 30 78	22.75%
В – Зелене површине -заштитно зеленило	00 18 55	13.71%
Г – водена површина део - Велика Река	00 15 62	11,54%

Правила уређења за површине јавне намене

А - Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) капацитета око 1300ES.

Локација постројења за пречишћавање отпадних вода је предложена планским документом вишег реда: Просторни план општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ број 4/2012 и 1/2021 и 12/23).

Грађевинска парцела за ППОВ се формира од следећих катастарских парцела: целе - бр.5231, 5233 и делова бр. 5232, 5234, 5230/2 и 5230/1 КО Витошевац.

У оквиру комплекса предвидети неопходне манипулативне површине, тротоаре и зеленило (заштитно и декоративно). Систем евакуације отпадних вода решава се сепаратним системом што подразумева потпуно одвојене и међусобно независне канализационе системе за употребљене воде и атмосферске воде.

Систем канализације потребно је да са једне стране обезбеди хигијенско и санитарно исправне услове, а са друге стране адекватну и законом захтевану заштиту и очување животне средине.

Планско постројење треба да садржи следеће фазе у процесу пречишћавања сакупљених употребљених вода:

- 1) Механичко пречишћавање,
- 2) Биолошко пречишћавање са две подфазе: биоаерација и таложњење,
- 3) Дезинфекција пречишћене воде;
- 4) Третман муља.

У оквиру комплекса ППОВ треба предвидети следеће објекте:

- техничке просторије (за третман муља и просторија за компресоре)
- црпна станица
- станица за пријем отпадних вода из септичких јама
- компактно постројење за механички предтретман
- разделни објект
- објект за биолошко пречишћавање отпадних вода
- накнадни таложници
- резервоар за муљ
- шахтови
- мерачи протока за пречишћену воду и бајпас,

Технологија и тип постројења за пречишћавање отпадних вода одредиће се пројектно- техничком документацијом имајући у виду величину насеља, карактер отпадних вода, топографију терена и климатске услове као и динамику настајања отпадних вода.

Концепција постројења да се заснива на савремене и рационалне технологије уз сагледавање утицаја посебних загађивача на њихов рад и да се ослања на искуства и правила Европске уније.

Према захтевима технологије ово ППОВ треба да садржи главно постројење тј. објект пречистача са пратећим објектима, потребне шахте, црпну станицу, мерни пункт...

Отпадне воде које су прошле кроз цео третман пречишћавања, механички и хемијски, се системом цеви испуштају у Велику Реку. Квалитет воде која се упушта у реципијент Велику реку

треба да буде у складу са Правилником о упуштању отпадних вода у водотоке и никако лошија од квалитета воде у водотоку.

На површини планираној за изградњу пречишћивача, а према усвојеној технологији, просторно организовати систем ППОВ – **са директним спровођењем Плана.**

Потребну техничку документацију урадити према планским условима (правила уређења и правила грађења) и прибављеним условима надлежних јавних предузећа.

Б – Некатегорисани пут

Прилаз ППОВ се остварује преко некатегорисаног пута који иде од севера ка југу до комплекса постројења и наставља ка западу до краја планског захвата. Овај некатегорисани пут је активан колски правац локалног становништва околних сеоских насеља.

Планом детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ је одрађена његова планска траса. Дужина трасе кроз плански простор је 324m.

Регулациони појас некатегорисаног пута обухвата делове к.п.5108, к.п.5230/1, к.п.5230/2 и к.п.5232 све КО Витошевац.

Координате осовина тачака некатегорисаног пута су:

Бр. тачке	у	х	Бр. тачке	у	х
1	7 544 587.52	4 844 588.33	11	7 544 449.97	4 844 514.31
2	7 544 580.50	4 844 582.01	12	7 544 441.80	4 844 513.62
3	7 544 574.29	4 844 577.48	13	7 544 433.59	4 844 513.61
4	7 544 567.90	4 844 574.01	14	7 544 405.59	4 844 514.69
5	7 544 539.97	4 844 562.23	15	7 544 389.39	4 844 516.66
6	7 544 532.74	4 844 558.37	16	7 544 373.73	4 844 521.23
7	7 544 526.34	4 844 553.26	17	7 544 308.00	4 844 546.38
8	7 544 508.99	4 844 536.65	18	7 544 298.58	4 844 548.86
9	7 544 489.37	4 844 523.10	19	7 544 288.84	4 844 549.25
10	7 544 466.48	4 844 516.39			

Регулационе линије и укупна ширина регулационог појаса и Нивелационо решење

Плански некатегорисаног пута има две саобраћајне траке укупне ширине 5,50m.

Коловозну конструкцију некатегорисаног пута радити као саобраћајницу за возила са већим оптерећењем (камиони и сл.) која имају приступ у ППОВ у периоду изградње и експлоатације. При пројектовању коловозне конструкције, мора се водити рачуна о квалитету материјала у постељици и саобраћајном оптерећењу.

Одводњавање решавати гравитационим отицањем у околни простор.

Неће се сматрати изменом Плана евентуалне корекције аналитичко геодетских елемената хоризонталних кривина планираног некатегорисаног пута приликом израде пројектне документације, али само у оквиру планиране ширине регулационог појаса.

Задата минимална ширина саобраћајних трака коловоза је обавезујућа.

В – Зелене површине -заштитно зеленило

Ово су јавне површине на простору поред планске саобраћајнице – некатегорисани пут - која је веза ППОВ са Државним путем Другог Б реда број 420.

Зелене површине оплеменити – допунити неалергентима који ће имати улогу апсорпционог појаса за заштиту околине, као и спољашњу заштиту објеката унутар комплекса. Потребно је планирати одржавање ових површина од стране управљача некатегорисаног пута. Одржавање ових зелених површина се састоји у: Редовно шишање траве, уклањање корова и подкресивање грана.

Врсте и начин засада дефинисан је у поглављу: **4. Уређење зелених и слободних површина**

Г – водена површина део - Велика Река

Планско решење овог Плана обухвата део површине реке Велика река и то део који је планиран као место за испуштање прерађене-пречишћене воде из ППОВ. Захват речног корита је укључен целом дужином належућих кп бр.5232 и 5233 и делова кп бр, 5234 и 1230/2 у дужинама које се граниче са водотоком реке Велика река (кп бр. 9670). У процесу израде планске документације за ППОВ место излива ће се одредити према типу и технолошком процесу ППОВ. Обавеза пројекта је да се плански одреди место изливне грађевине и да се

предвиди одговарајућа заштита дна и косина водотока, и да иста не сме да негативно утиче на режим сталних вода, пронос наноса, и сл.

Простор ППОВ према реци оградити и обрадити као зелену површину затрављену са могућим ниским -жбунастим растињем, а приступ обали обезбедити кроз пешачку капију која се закључава.

Никакве друге активности на овом делу водотока Велике реке се не планирају кроз План детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља ВИТОШЕВАЦ.

Јавна инфраструктура

ХИДОРТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА – правила уређења и грађења

Водоводна мрежа

У обухвату Плана не постоји изграђена водоводна мрежа. Просторним планом општине Ражањ планиран је цевовод примарне мреже Ø150 mm дуж државног пута другог "Б" реда број 420. Након изградње примарне мреже биће могуће прикључење секундарног вода који је планиран дуж локалног пута са северне стране локације ППОВ. Са овог цевовода планира се прикључак за потребе постојења за пречишћавање отпадних вода. Оријентациона траса цевовода је приказана на графичком прилогу а тачна ће се дефинисати израдом техничке документације, тако да промена трасе неће представљати измену Плана.

При изградњи у зони укрштања цевовода ископ вршити ручно. Минимална дубина цевовода је 1,2 m. Мерење потрошње на 2m од регулационе линије. Шахт поставити у парцели власника.

Врста и класа цевног материјала за водоводну мрежу који ће бити уграђен, треба да испуни све потребне услове у погледу очувања физичких и хемијских карактеристика воде, притиска у цевоводу и његове заштите од спољних утицаја, како у току самог полагања и монтаже, тако и у току експлоатације. Избор грађевинског материјала од кога су начињене цеви, пад цевовода и остале техничке карактеристике, препушта се пројектанту на основу хидрауличног прорачуна али не мањег пресека од Ø 100 mm за јавну мрежу.

Број и распоред противпожарних хидраната одредити на основу Закона о заштити од пожара и Правилника о техничким нормативима за инсталације хидрантске мреже за гашење пожара. Унутар комплекса ППОВ предвидети прстенасту хидрантску мрежу са трасом дуж саобраћајних површина. У случају да се за хидрантску мрежу користи локални извор снабдевања водом потребно је параметре поузданих извора локалне водоводне мреже документовати у зависности од усвојеног извора снабдевања водом (нпр. елаборат о издашности бунара, карактеристике пројектованог резервоара са пумпном станицом и сл.).

Приликом паралелног вођења цевовода или његовог укрштања са постојећим објектима инфраструктурних мрежа, треба поштовати међусобна хоризонтална и вертикална одстојања. Међусобно хоризонтално одстојање паралелног водовода и канализације у нивоу је минимум 1,5 m, ако је пречник водовода мањи од Ø200 mm или минимум 3,0 m, ако је пречник водовода већи или једнак Ø200 mm.

Код укрштања водовода и канализације међусобно одстојање обезбедити минимум 0,4 m у случају да је водовод изнад канализације.

Укрштања са осталом инфраструктуром обавити по важећим прописима и нормативима, уз обострану заштиту и под углом од 90°.

Канализациона мрежа

Колектор који треба да допреми отпадну воду из насеља Витошевац до планираног постројења за пречишћавање отпадних вода које је предмет Плана, само је делимично у планском обухвату. Траса колектора преузета је из пројектне документације израђене од стране "Wiga project groupe" d.o.o. (2023. године) и налази се дуж локалног пута до локације постројења. Траса унутар комплекса оријентационо је приказана на графичком прилогу а тачна ће се дефинисати израдом техничке документације, тако да промена трасе неће представљати измену Плана.

Цевовод који ће пречишћене воде из постројења одвести до реципијента, Велике реке, планиран је унутар комплекса, најнижим делом терена, преко катастарских парцела број: 5232 и 5231 КО Витошевац. Траса цевовода може одступити од планиране приликом израде техничке документације, уколико то захтева распоред објеката постројења и хидролошки услови. Изливна грађевина лоцирана је на десној обали Велике реке и потребно је да обезбеди

несметано отицање пречишћених вода при малим и великим меродавним водама Велике реке. У том смислу пре израде техничке документације за постројење, цевовод и изливну грађевину потребно је утврдити карактеристике реципијента кроз израду хидролошко-хидрауличке студије Велике реке.

Изградња атмосферске канализације у приступној саобраћајници није планирана. Зато је потребно да се при пројектовању ППОВ у границама комплекса планира прикупљање атмосферских вода са свих манипулативних површина, платоа, кровова и паркинга. Овако прикупљена задржана атмосферска вода се системом канала и сливника спроводи до шахтова, а даље цевном мрежом до сепаратора нафтних деривата. Након пречишћавања у сепаратору нафтних деривата, пречишћена вода се испушта у Велику реку

Паралелно вођење водова електроенергетике, телефоније, гаса, водовода и др. у односу на колектор дозвољено је на 2,50 m од осе цевовода. Код укрштања са другим инсталацијама обезбедити минимални висински размак од 0,50 m и то под углом од 90° или тупим углом.

Минимална ширина рова у дну треба да буде једнака $D+2 \times 0,30$ m где је D спољашњи пречник цеви. Код дела трасе цевовода који се налази у оквиру регулације улице (путно земљиште) приликом копања рова асфалт, бетон и сл. одбацује се на једну страну или утовара у камионе и одвози на депонију, а земља из ископа на другу. Лево и десно од рова мора се оставити пролаз од најмање 1.0 m чиме се постиже то да ископана земља не оптерећује страну рова како не би изазвала обрушавање у ров. Минимална ширина радилишта је 6,00 m. Код већих дубина ископа потребна је и већа ширина радилишта. На делу где ће се поставити потисни цевовод може се у исти ров поставити и гравитациони. За цевовод који је трасиран ван појаса регулације улице (дворишта, баште, њиве) приликом копања рова први слојеви хумуса се одбацују на једну страну а земља на другу. У земљишту у коме постоји опасност од обрушавања, или ако се састоји од финог песка и шљунка, обавезна је подграда и то од дрвене грађе за мање дубине или од челичне (Крингс-вербау оплате или Ларсенових талпи) за веће дубине.

При проласку испод пута, колектор поставити у заштитну челичну цев већег пречника, при чему растојање од коловоза до ивице облоге цеви не сме бити мање од 2,00 m. На деловима трасе на којима ће се цевовод наћи испод нивоа подземне воде потребно је исти заштитити анкер блоковима од испливавања. Због аксијалних сила које настају у хоризонталним или вертикалним скретањима, предвидети анкер блокове који ће преузети исте и пренети на тло. Обратити посебну пажњу на водопрпусност цевовода као и споја шахта и цеви. Обавезно вршити пробе на водопрпусност цевовода (заптивеност), исто се може вршити на више начина. Сипањем воде у деонице цевовода и одређивањем времена испитивања проверавати спојеве на цурење или стављањем под притисак деоница ваздуха уз додавање дима или сипање станци које дезодоришу ваздух и сачињавањем записника о проби.

Будући објекти морају бити удаљени минимално 2,50 m од осе цевовода.

За контролу рада канализације и могућност благовремене интервенције: на месту вертикалног прелома цевовода, на месту промене хоризонталног правца пружања цевовода и на месту улива бочног огранка, предвидети изградњу ревизионих шахтова. Исти морају бити од ПЕХД материјала или од префабрикованих бетонских елемената или ливени на лицу места.

Избор грађевинског материјала од кога су начињене канализационе цеви, пад цевовода и остале техничке карактеристике, препушта се пројектанту на основу хидрауличног прорачуна и услова на терену.

Радове, око ископа рова, разупирања зидова рова, полагања и међусобног повезивања цеви, затрпавања цевовода и рова песком и ископаним материјалом, испитивања цевовода и пуштања у рад, извршити на основу важећих техничких прописа и услова за ову врсту радова и инсталација.

Потребно је да се за будуће стање сви будући потрошачи придржавају правилника о потребном квалитету отпадне воде која се може упустити у јавну канализацију.

Пре почетка радова извршити снимања и обележавања траса постојећих подземних комуналних инсталација уколико их има и пријавити почетак радова надлежним јавним предузећима.

Обезбедити несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица на деловима на којима се одвија пешачки саобраћај.

Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Постројење за пречишћавање отпадних вода планирано је на катастарским парцелама број: 5231, 5233 и деловима катастарских парцела бр. 5232, 5234, 5230/2 и 5230/1 КО Витошевац. Капацитет постројења је 1300 ЕС (еквивалент становника), с тим што је у случају потребе могуће проширење капацитета у будућности.

ППОВ пројектовати тако да има све садржаје који су уобичајени за пречишћавање отпадних вода насеља: механичко пречишћавање, биолошки процес пречишћавања (акцент је на што ефикаснијем уклањању органских материја), линија за обраду муља, угушћивање, аеробна стабилизација (дигестија), дехидратација муља пресама. Распоред објеката у комплексу и све потребне цевне везе унутар комплекса (линија воде, линија муља, линија биогаса) дефинисаће се техничком документацијом, зависно од усвојене технологије пречишћавања. С обзиром на планирани капацитет постројења могућа је набавка и уградња готовог пакет уређаја за пречишћавање отпадних вода. Комплекс мора бити ограђен. Минимални појас заштитног зеленила унутар комплекса у виду високог растинја је 10 m од регулационе линије (ограде комплекса). Дозвољена је фазна изградња објеката у комплексу зависно од тренутно потребних капацитета, при чему свака фаза мора да представља функционалну целину.

Пречишћене воде из постројења испуштаће се у Велику реку која протиче југозападном границом комплекса. Мерење количина и испитивање отпадних вода урадити сходно Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл. гласник РС" бр.33/2016). Димензије ППОВ дефинисаће се техничком документацијом на основу стварних количина отпадних вода и усвојене технологије пречишћавања. Потребно је локацију постројења обезбедити насипањем до коте велике воде Велике реке стогодишњег повратног периода. Такође је потребно локацију постројења обезбедити од ерозије и плављења великим водама Велике реке стогодишњег повратног периода изградњом обалоутврде. Изградња насипа и обалоутврде вршиће се на основу техничке документације и услова надлежног водопривредног предузећа.

Квалитет вода које се упуштају у Велику реку, морају бити у складу са Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода ("Сл.гласник РС, бр.74/2011"), Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање("Сл.гласник РС" бр.67/11, 48/12 и 1/16), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање("Сл.гласник РС" бр.24/2014) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање ("Сл.гласник РС" бр.50/12).

Комплекс постројења предвидети у ограђеном – контролисаном простору ради заштите објеката, контролисаног уласка и извођења интервенција на објекту, као и других мера заштите и одржавања. Улаз у комплекс обезбедити кроз клизну колску и пешачку капију.

Положај објеката унутар комплекса дефинисати према захтевима технолошког процеса поштујући мере безбедности и заштите које таква врста објеката треба да испуни.

У оквиру комплекса предвидети неопходне манипулативне површине, тротоаре и зеленило.

Слободне површине засађују се декоративним зеленилом, са формирањем заштитног појаса дуж ограде комплекса који треба да обезбеди заштиту од ширења евентуалних непријатних гасова ван комплекса као и прикладан пејсаж, уз употребу претежно аутохтоних дрвенастих врста.

Предвидети уређаје за мерење и регистровање количина отпадних вода пре и после третмана на постројењу са одговарајућим анализама квалитета отпадних и пречишћених вода као и места за узорковање за потребе испитивања биохемијских и механичких параметара квалитета отпадних вода.

Концепцију постројења прилагодити савременим и рационалним технологијама уз сагледавање утицаја посебних загађивача на њихов рад.

При пројектовању и изградњи свих објеката у обзир узети могуће услове високих нивоа подземних вода и евентуални утицај великих вода.

Пројектованим решењем доказати да ће се реализацијом постројења за пречишћавање отпадних вода, без обзира на фазност реализације, очувати прописани услови за упуштање отпадних вода у реципијент, у складу са планом заштите вода од загађивања и посебним законима који уређују област заштите животне средине.

Изградњу колектора и постројења за пречишћавање отпадних вода планирати истовремено или најпре постројење, јер се непречишћене отпадне воде не смеју упуштати у реципијент.

Предвидети мере за заштиту објеката од великих вода и дати прорачуне утицаја испуштених вода на реципијент.

Пројектом предвидети објекте и контејнере за прихват хазардних и загађујућих материја насталих у процесу пречишћавања, (остатак из процеса пречишћавања, муљ,...). Место њиховог коначног одлагања одредиће надлежни санитарни орган.

На месту изливне грађевине предвидети одговарајућу заштиту дна и косина водотока, и иста не сме да негативно утиче на режим вода, пронос наноса, и сл.

Урадити пројекат управљања постројењем у оквиру кога се морају дефинисати начин и динамика праћења контроле пројектом утврђених параметара појединих процеса пречишћавања за очекиване променљиве услове у погледу квантитативно-квалитативних особина дотеклих отпадних вода као и прорачуне утицаја испуштених вода на реципјент.

Утицај испуштања пречишћених отпадних вода у реципијенту, прорачунати на меродавни протикај, средње месечну малу воду 95% обезбеђености.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА

У границама захвата плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац Општина Ражањ не постоје 10 kV електроенергетски водови и објекти који су власништво надлежног огранка „Електродистрибуција Крушевац“. У захвату плана нема изграђених трафостаница 10/0,4 kV већ се потрошачи у близини захвата плана напајају електричном енергијом из трафостаница које лоциране у суседним парцелама и улицама које гравитирају границама плана.

У непосредној близини обухвата плана нема објекта који су у власништву Електромрежа Србије АД. Према плану развоја преносног система у непосредној близини и границама обухвата плана није планирана изградња енергетске инфраструктуре која би била у власништву „Електромрежа Србије“.

У границама захвата плана детаљне регулације планирана је изградња 10 kV вода са новопланираном стубном бетонском трафостаницом БСТС 10/0,4 kV. Планирање потреба за електричном енергијом извршено је према техничким препорукама бр. 14 (Пословна заједница Електродистрибуције Србије).

На основу ових прорачуна за потребе снабдевања старијих и нових потрошача, препоручује се да се за објекте пословања изгради једна трафостаница, која се гради као слободностојећа стубна бетонска БСТС за снагу до 1x250 kVA.

Начин повезивања (техничко решење), трафостаница биће условљено редоследом градње и условима надлежне Електродистрибуције. Потребно је израдити нов 10 kV вод по новопланираној траси, која мора бити подземна. Инсталисану снагу у трафостаници дефинисати локацијском дозволом, према конкретној намени објекта, по захтеву инвеститора, а на основу врсте, категорије и локације потрошача, као и потребне снаге за исте. Локација ТС се одређује поред улице (на приступном месту) и што ближе центру потрошње ел. енергије. Мора бити обезбеђен прилаз трафостаници теретним возилом, са хидрауличном дизалицом а због могућности интервенције на трансформатору. Мора се оставити пролаз за провлачење 8 нисконапонских и два средњенапонска кабла без разбијања евентуално постављеног бетона, асфалта и слично. Свака градња условљена је „Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 до 400 kV, као и правилником о границама излагања о нејонизујућим зрачењима. За купце електричне енергије већих снага предвидети искључиво подземну мрежу - прикључке, а за купце електричне енергије из категорије широка потрошња (појединачни стамбени и пословни простор) предвидети прикључке за надземне мреже изведене самоносивим кабловским снопом одговарајућег пресека.

Мрежу 0,4kV задржати у постојећој концепцији подземна или надземна са СКС одговарајућег пресека на бетонским стубовима, типом и пресеком кабла дефинисаним главним пројектом.

Инсталацију осветљења саобраћајнице извести у простору тротоара а избор врсте и висине стубова и типова светилки према постојећој концепцији.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА

У захвату плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац Општина Ражањ не постоји изграђена ТК инфраструктура. Инфраструктура је у близини и састоји од подземне кабловске мреже оптичким и бакарним кабловима у рову. У захвату плана нема изграђених базних станица мобилних оператера.

Планиране потребе за будуће претплатнике се крећу по постојећем коридору дуж саобраћајнице. Планирана телекомуникациона инфраструктура, ормани и привод биће

условљене према конкретној намени објекта по захтеву инвеститора, а на основу врсте, категорије и локације потрошача, а према издатим условима надлежног предузећа Телекома Србије.

СИСТЕМ ЕВАКУАЦИЈЕ И ПРИКУПЉАЊА ОТПАДА

Управљање комуналним чврстим отпадом на територији општине Ражањ поверено је ЈКП „Комуналац“ Ражањ. Локација за планирано ППОВ је ван насеља Витошевац па ЈКП „Комуналац“ Ражањ нема своје контејнере за сакупљање и одвоз дневног отпада за шире подручје ван насеља.

С обзиром да је у објекту мали број особља пожељно је да се врши свакодневни однос насталог дневног отпада од стране самог особља до најближе постављеног контејнера.

У случају да се прикупљање и евакуација отпада организовано реши за прикупљање свакодневног отпада у оквиру Плана, а у простору самог ППОВ – уз ограду - поставити једну посуду до 100л. С обзиром да је у објекту мали број особља пожељно је да се врши свакодневни однос насталог отпада од стране самог особља до најближе могуће локације.

Отпад настао у процесу рада ППОВ

За прикупљање свакодневног отпада из процеса рада ППОВ – унутар оgrade—што ближе излазној капији - поставити потребан број контејнера (и силоса) за складиштење хазардних и загађујућих материја и отпадног муља који настају у процесу пречишћавања воде која се третира кроз ППОВ. Број посуда одредити кроз главни пројекат за ППОВ , односно према сазнању о количини воде коју треба обрадити и уз сагласност надлежног санитарног органа.

Ово планирати у складу са важећим прописима којима се уређује поступање са овом врстом отпада. Посуде поставити на платое са водонепропусним површинама, за привремено складиштење, и то могу бити:

- затворени контејнер за отпад са грубе и фине решетке,
- контејнер/силос за отпадни песак,
- затворени објекат за пречишћени отпадни муљ,
- контејнер/објекат за амбалажни отпад (од хемикалија и сл) у складу са Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС“, број 36/09),
- контејнере за неопасни отпад (комунални отпад, рециклабилни отпад – папир, стакло, лименке, ПВЦ боце и сл), до предаје правном лицу које је овлашћено, односно које има дозволу за управљање наведеним врстама отпада;

Приступ судовима за складиштење отпада (муља и песка) мора бити неометан, тако да подлога за гурање контејнера мора бити од чврстог материјала без иједног степеника и са највећим нагибом до 2%. Ако су контејнери запремине 1100 литара поставити их на бетонираним површинама од 2m² за сваки и са падом максимално 2% у нивоу коловоза ради могућег гурања. Пожељно је да буду визуелно сакривени зеленилом или на други начин.

Потребно је обезбедити директан и несметан приступ возила локацији за контејнере.

УРЕЂЕЊЕ ЗЕЛЕНИХ И СЛОБОДНИХ ПОВРШИНА

Планиран простор за изградњу ППОВ по ободу - (уз ограду - осим дуж речног тока) у **ширини од 3,0м** озеленити високим растињем и жбунастим растињем (предност се даје листопадном дрвећу пошто је ефектније). На осталим зеленим површина препорука је садити композиције декоративног растиња. Ова решења обрадити и оплеменили према просторном решењу постројења.

Зелене површине оплеменили неалергентима које ће имати улогу апсорпционог појаса за заштиту околине, као и спољашњу заштиту објеката унутар комплекса.

Пожељно је садити :

- нижи лишћари: Laburnum anagirioides (зановет, златна киша), Acer palmatum, A. ginala (јавори), Catalpa bignonioides (каталпа), Cercis siliquastrum (јудино дрво), Rhus sp. (пуј) и др;

- жбунасте врсте и форме лишћара: Forsythia sp. Spirea sp. (суручица), Jasminum sp. (јасмин), Berberis sp., Cotoneaster sp. (дуњарица), Hibiscus syriacus (сиријска ружа) и др;

Стандардне саднице дрвећа које се могу садити морају задовољити следеће основне услове:

- не смеју да буду млађе од 8 година;

- морају да имају висину од најмање 2м за лишћарске и 1,5 за четинарске врсте,

- морају бити потпуно здраве крошње, без механичких повреда и трулежи,
- морају да имају добро развијену крошњу, односно добро изражене главне гране, изражен врх (ако је то особност врсте) и развијену крошњу свуда око дебла,
- на деблу не сме да буде никаквих повреда, рана и пукотина,
- дебло мора да буде право, са малим падом пречника (осим ако је то особина врсте),
- коренов систем мора да буде добро развијен, без сувишних и сувише дугих главних жила.

СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА/ЗОНАМА ИЗ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА, КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКИХ УСЛОВА И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

За издавање локацијских услова и грађевинске дозволе обавезно је обезбедити приступ јавној саобраћајној површини. Осим обезбеђења приступног пута, неопходно је да парцела има могућност прикључења на све потребне јавне инфраструктурне мреже.

Планирано ППОВ треба својим изгледом, одабраним материјалима и организацијом објекта у простору да има позитивне амбијенталне и архитектонске карактеристике. Концепција организације простора да укомпонује потребну савремену технологију, саобраћајне и зелене површине у визуелно прихватљиву целину.

Правила грађења

Општа правила за изградњу објекта

Општа правила грађења важе за цео обухват Плана. У границама Плана могућа је изградња објекта за потребе рада ППОВ, а према правилима грађења. Забрањена је изградња објекта који угрожавају и негативно утичу на квалитет животне средине.

Индекс заузетости парцеле је однос између бруто површине под објектом и површине грађевинске парцеле помножен бројем 100. Бруто површина под објектом је хоризонтална пројекција објекта на парцелу.

Индекс изграђености је однос између бруто развијене грађевинске површине свих етажа корисног простора и површине парцеле. Надземне гараже, техничке просторије и остали помоћни објекти, рачунају се у површину корисних етажа и не редукују се.

Обрачун Индекса изграђености и Индекса заузетости рачунати са бруто површинама свих објекта на парцели -

Сви услови изградње појединачних парцела дати Планом, у случају нове поделе парцела, остају исти као изведена величина из свих услова сваке од парцела.

Новопланирани објекти треба да одражавају савремен приступ пројектовању уз поштовање природног амбијента, технолошкох карактеристика објекта и правила грађења овим Планом.

Максималне висине дефинисане правилима грађења, односе се на висину слемена код косих кровова, односно висину венца код равних и кровова са нагибом кровних равни мањим од 10%.

Потребан проценат озелењавања парцела је минимално 20% зеленила.

Услови за формирање грађевинске парцеле

Положај грађевинске парцеле утврђен је регулационом линијом у односу на јавне површине и разделним границама парцеле према суседима. Грађевинска парцела мора имати директан приступ на јавну површину.

Нове грађевинске парцеле формирају се применом правила парцелације, препарцелације и исправке граница суседних парцела, у складу са чланом 65. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС и 98/2013-одлука УС, 132/14, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020 и 52/2021) и Правилником о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Сл. гласник РС“, бр. 22/2015).

Дозвољено је формирање грађевинских парцела спајањем или дељењем катастарских парцела и делова катастарских парцела у складу са Правилником и дефинише се пројектом парцелације/препарцелације.

Површина грађевинске парцеле и ширина фронта грађевинске парцеле према саобраћајници зависи од намене.

Положај објеката у односу на регулацију и грађевинске линије

Положај објеката одређен је грађевинском линијом према јавној површини. (5 m од РЛ). Све објекте поставити на или иза планске грађевинске линије.

Грађевинска линија на графичком прилогу је линија до које је дозвољено поставити објекат у нивоу терена.

Подземна грађевинска линија може се утврдити и у појасу између регулационе и грађевинске линије, као и шире од габарита објекта приземља, ако је то у функцији технологије и не представља сметњу у функционисању објекта или инфраструктурне и саобраћајне мреже.

Приказано на графичком прилогу бр.3. „Регулационо-нивелациони план са аналитичко-геодетским елементима за обележавање и грађевинским линијама“.

Простор између регулационе и грађевинске линије може се користити као простор за паркирање, портирницу и партерно зеленило.

Правила и услови за друге и помоћне објекте на парцели

Све објекте који су део технологије пречишћавања отпадних вода (надземни и подземни) радити према технолошкој шеми. Значи да просторно решење свих објеката чини јединствен процес рада. Положај сваког објекта је одређен његовом функцијом у процесу рада. При реализацији објеката је дозвољена ФАЗНА градња која омогућава функционисање система пречишћавања вода, али и допуну и усавршавање процеса рада.

Удаљење објеката (било ког из технолошког процеса) од суседних парцела је 5,0м.

Систем организације процеса рада и опреме објеката треба да је прилагођен нашој важећој законској регулативи, али и европској законској регулативи у погледу потребних степена пречишћавања, односно степена добијеног квалитета ефлуента, а све у циљу заштите животне средине у Европским оквирима и стандардима.

Правила и услови за друге и помоћне објекте на парцели

Други објекти који се могу градити на парцели морају бити у функцији намене простора и могу бити: портирница, надстрешнице и платои за контејнере за муљ, силоси за муљ, базени за таложење – одмуљивање, шахте и други сл. , а који су у саставу технолошког процеса.

Објекти се могу градити као слободностојећи (или уз главне) са спратношћу П. Висина објекта до 5,00м (или више ако технологија -процес пречишћавања - то захтева) (венац или слеме).

Ограђивање грађевинских парцела

Овим Планом се предвиђа ограђивање грађевинске парцеле за ППОВ са свих страна. Потез дуж реке Велика река такође оградити и заштитити место улива пречишћене воде из система ППОВ. Ограда да је транспарентн висине 2,20м ради спречавања неконтролисаног уласка људи и животиња. Дозвољено је да се временом ограда озелени пузавицама са унутрашње стране. Ограду поставити унутар међних линија парцеле.

Цео комплекс да је под сталним видеонадзором из командног центра.

Улаз возила у сам комплекс ППОВ је преко улазне капије која је опремљена видео надзором и таблом за упозорење.

Капија је колско-пешачка. Колска је ширине 6,0м и моторизована, а пешачка је ширине 1,0м.

Поставити и другу пешачку капију према реци ради приступа и контроли места излива пречишћене воде у Велику Реку.

Паркирање на парцели

Унутар комплекса за ППОВ дозвољено је паркирање возила искључиво за особље које ради у објекту. Величина паркинг места је 5,00mx2,5m. Број паркинг места:

мин. 3 паркинг места у оквиру комплекса ППОВ – само за службена возила.

Ако је потребно планирати и једно одговарајуће ПМ за службена комби возила или мање камионе.

Посебна правила грађења за ППОВ

Објектислободностојећи

Највећи дозвољени индекс заузетости 40%

Максимална спратностП (приземље са могућом подземном етажом - базен)

Зелене површине мин. 20%

Правила грађења и услови прикључења на јавну инфраструктуру

Планом су у складу са условима и важећим прописима утврђена правила грађења и прикључења на јавну инфраструктуру, дефинисана на основу услова имаоца јавних овлашћења и важећих прописа.

Урбанистичко и архитектонско обликовање

У фази пројектовања урадити геолошка истраживања терена, која ће одредити дубину и начин фундирања објеката, као и заштиту објеката и инфраструктуре, позицију објекта, начин извођења објекта, поступак обезбеђења тла као и начин експлоатације објекта.

Објекте пројектовати у складу са наменом али и са природним амбијентом и условима околине.

Мере енергетске ефикасности и изградње

У обухвату плана се не планира изградња објеката који подлежу правилима и мерама енергетске ефикасности.

Пожељно је користити електричну енергију произведену из обновљивих извора енергије – постављати потребан капацитет соларних колектора.

- ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

Просторни план општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ број 4/2012 и 1/2021 и 12/23)

123. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водна инфраструктура је специфичан корисник простора, који има врло конкретне и строге захтеве у погледу простора који је неопходан за виталне функције у области вода. Због тога се дефинишу базна правила грађења са становишта хидротехничких система.

Посебна правила уређења канализационе инфраструктуре у обухвату Измене и допуне Плана

Технолошке отпадне воде претходно пречистити на нивоу предtretмана, пре упуштања у фекалну канализацију.

Планирано је да се атмосферске воде одводе кишном канализацијом и површински до најближих реципијената. Отпадне атмосферске воде са саобраћајних површина и паркинга простора пре испуштања у реципијент пропустити кроз таложник и сепаратор лаких нафтних деривата.

У коначној реализацији, постројење се планира на најнижој коти терена у граници захвата плана како би се отпадна вода из објеката доводила гравитационо до постројења. До реализације мини постројења за пречишћавање отпадних вода, отпадне воде појединих објеката прикупљају се у водонепропусне септичке јаме, лоциране поред пута како би био омогућен приступ цистернама за њихово пражњење.

Правила за извођење објеката за пречишћавање вода

Постројење за пречишћавање отпадне воде које се гради у коначној фази реализацији локације, је биолошки уређај који се испоручује као готов пакет за максимални број корисника на одређеној локацији, оно ради на бази активног муља и служи за пречишћавање комуналне, санитарне отпадне воде. Углавном се као готов уређај израђује од 100% рециклирајућег полиетилена.

Септичке јаме као привремено решење на локацији су водонепропусни објекти – сабирни резервоари који служе само за привремено одлагање отпадних вода, јер се оне морају редовно празнити црпљењем њиховог садржаја и његовим одношењем на Постројење за пречишћавање отпадних вода након његове реализације. Септичке јаме се третирају само као прелазно решење за локалну санитацију на нивоу комплекса, до изградње канализационе мреже насеља.

2.1.1.5 ИНФРАСТРУКТУРНИ ОБЈЕКТИ

Ову врсту објеката углавном треба планирати као површине јавне намене.

Изузетно, ако се раде на површинама изван површина јавне намене, за потребе појединачних инвеститора или групе, раде се по истим правилима која важе за објекте те намене на површинама јавне намене.

Управљање и одржавање ових објеката мора бити у складу са законском регулативом и на начин који обезбеђује њихово квалитетно коришћење, посебно ако су укључени у одговарајући јавни систем.

2.2. УСЛОВИ ЗА ФОРМИРАЊЕ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ

у радној зони за комплексе минимално:

слободностojeћи производни и пословни објекти 1 500 m²

2.2.2. ШИРИНА ФРОНТА ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ

У радној зони: за комплексе минимално20,0m

НАЈВЕЋИ ДОЗВОЉЕНИ ИНДЕКС ЗАУЗЕТОСТИ И ИНДЕКС ИЗГРАЂЕНОСТИ ОБЈЕКТА

Максимални индекс заузетости

Пословање:

- мешовите намене 50%
- пословање и услуге..... 50%
- радна зона 60%

Максимални индекс изграђености

Пословање:

- мешовите намене 1,6
- пословање и услуге (стамб. зона) 1,6
- радна зона 1,0

Спратност објеката пословања, производње, комерцијалних делатности и слично зависи од технолошког процеса који се у њима обавља.

Објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

○ Растојање од границе парцеле

Најмање дозвољено растојање основног габарита (без испада) објекта и линије суседне грађевинске парцеле је за:

- слободностojeће објекте на делу бочног дворишта северне оријентације 1,5 m
- слободностojeће објекте на делу бочног дворишта јужне оријентације 2,5 m
- двојне објекте на бочном делу дворишта 4,0 m
- пословне објекте на бочном делу дворишта 5,0 m.
- производне објекте на бочном делу дворишта 10,0 m.
- На властитој парцели мора се обезбедити минимум 5,0m заштитног зеленог појаса по ободу парцеле.
- У случајевима кад се на суседној парцели налази већ изграђени стамбени објекат тад се обавезно задржава одстојање од 15,0m од међе и 10,0m зеленог заштитног појаса.
- У случајевима где је урбанистичким планом простор одређен као радна зона тим планом се утврђују и прописују потребна одстојања.
- Грађевинске парцеле на којима се налазе индустријски објекти и остали радни и пословни објекти индустријских зона (складишта, радионице и си.) могу се оградивати зиданом оградом висине до 2,20 m.

ПОЛОЖАЈ ПОЈЕДИНИХ ГРАЂЕВИНСКИХ ЕЛЕМЕНАТА И НАЧИН ОГРАЂИВАЊА ПАРЦЕЛЕ

Грађевинске парцеле могу се оградивати зиданом оградом до висине од 0,90 m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40 m.

Парцеле чија је кота нивелете виша од 0,90 m од суседне, могу се оградивати транспарентном оградом до висине од 1,40 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежни општински орган.

Зидане и друге врсте ограда постављају се на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидана непрозирна ограда између парцела подиже се до висине 1,40 m уз сагласност суседа, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Суседне грађевинске парцеле могу се ограђивати живом зеленом оградом која се сади у осовини границе грађевинске парцеле или транспарентном оградом до висине од 1,40 m, која се поставља према катастарском плану и операту, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Врата и капије на уличној оградџи не могу се отварати ван регулационе линије.

Парцела у сеоском насељу може се преграђивати у функционалне целине (стамбени део, економски део, економски приступ, стамбени приступ и окућница), с тим да висина унутрашње ограде не може бити већа од висине спољне ограде.

Грађевинске парцеле на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, као и грађевинске парцеле специјалне намене, ограђују се на начин који одреди надлежни орган.

Грађевинске парцеле на којима се налазе индустријски објекти и остали радни и пословни објекти индустријских зона (складишта, радионице и си.) могу се ограђивати зиданом оградом висине до 2,20 m.

УСЛОВИ И НАЧИН ОБЕЗБЕЂИВАЊА ПРИСТУПА ПАРЦЕЛИ И ПРОСТОРА ЗА ПАРКИРАЊЕ ВОЗИЛА

○ Излаз на јавну саобраћајницу

Грађевинска парцела мора имати трајно обезбеђен приступ на јавну саобраћајницу.

Ако се грађевинска парцела не ослања директно на јавну саобраћајницу, њена веза са јавном саобраћајницом се остварује преко приступног пута минималне ширине, за:

▪ производно-пословни објекат.....5,0 m

▪ производно-пословни комплекс.....5,5 m

(ако приступни пут не повезује две постојеће јавне саобраћајнице и ако је дужи од 40m мора имати окретницу за меродавно доставно возило)

○ Паркирање и гаражирање возила

Паркирање и гаражирање возила је обавезно у оквиру сопствене грађевинске парцеле, изван површине јавног пута у односу:

Табела бр.23: Стандарди паркирања на нивоу зоне/целине

намена	потребе корисника пм/1 000m ² корисне површине објеката
производња	6
пословање	14

пм-паркинг место

Приступ парцели мора бити обезбеђен пролазом минималне ширине 3,5 m, а уколико је прилазни пут дужи од 20 m пролаз мора бити минималне ширине од 5,0 m.

1.2. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- ПОЛОЖАЈ И ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

Планско подручје се налази у средишњем делу општине Ражањ, у долини Велике реке, западно од села Витошевац, јужно од некатегорисаног пута којим се планско подручје прикључује на државни пут II б реда бр. 420 Бицу Брачин – Јошаница – улковац – веза са државним путем 217, који од Јошанице и Витошевца води ка Новом Брачину и даље државним путем ка Појату.

Простор у обухвату планског подручја је неизграђен и користи се као пољопривредно земљиште, док је део уз реку обрастао шумском вегетацијом и жбуњем. На североистоку са горње стране пута на удаљености од око 500 метара налазе се прве куће насеља Витошевац - објекти за породично становање. Северном границом планског подручја води су некатегорисани пут који се користи за прилаз њивама, просечне ширине 2,5m без коловозног застора.

На подручју обухвата Плана и у његовој непосредној близини, нису евидентирани објекти и мреже јавне инфраструктуре.

На планском подручју нема утврђених непокретних културних добара и нема подручаја заштићених природних добара и др.

Терен планског подручја обухвата алувијалну раван Велике реке, њену десну страну, чине га квартарни алувијални седименти пескови, шљункови у којима се могу наћи и глиновите фракције. Терен је благо нагнут од североистока о некатегорисаног пута ка југу и југозападу, подносно ка Великој реци (190-214-мн.в.), просечног нагиба око 5%, при чему је вишљи терен ка путу равнији од оног који је ближе рецо. .

На територији општине Ражањ Републички хидрометеоролошки завод не спроводи организована аутоматска мерења. Подаци се преузимају са мерне станице Ћуприја.

На подручју општине влада умерено-континентална клима која се одликује хладним зимама и топлим летима, уз мања одступања, док се у пролеће снажније осећају топлија струјања са југа утичући на брже топљење снега, на пораст водостаја и бржи раст вегетације, са просечно довољним количинама падавина и мањим утицајем ветрова. Климатске одлике ширег подручја Ражња условљене су и пространством котлине, отвореношћу долине Јужне Мораве у правцу југ-север, правцем простирања планинских венаца Буковика, и Рожња који уоквирују ово подручје. Заједно са утицајем близине планинских масива, и положаја котлине, формирана је клима која се одликује извесним специфичностима.

За Ражањ, слив Јужне Мораве и њених притока, као и Алексиначку котлину уопште, карактеристичне су веома високе летње температуре.

Стварање прецизне слике о климатским карактеристикама Општине Ражањ представља тежак задатак, с обзиром да постоји само једна хидрометеоролошка станица. За сагледавање климе потребно је издвојити две целине: подручје које се пружа од Јужне Мораве према планинским деловима и клима на планинским подручјима.

Климатске карактеристике долине Јужне Мораве. Средња годишња температура ваздуха у јужноморавском долинском простору износи око 11°C. Најхладнији месец је јануар са средњом температуром - 0,8°C , а најтоплији јул са око 22°C.

Укупно трајање сунчевог сјаја у овој области у просеку износи 2143 часа. Најсушнији месец је јул са 300 часова и август са 291 час. Средња годишња вредност влажности ваздуха у моравској котлини износи 76,2%. Најмања средња месечна вредност влажности ваздуха је у јулу 68,3%, а највећа у децембру и јануару (85%). Падавине су од изузетног значаја за пољопривреду, те није занемарљиво њихово детаљније проучавање. Средња годишња сума падавине износи око 650 mm. Највише падавина је у току маја (73 mm), јуну и јесењим месецима, а најмање у марту (33 mm) и фебруару. Снег се јавља сваке године на читавој територији. Средњи број дана са градом износи 2 . На овом подручју доминантни су ветрови са северозапада (183%). По учесталости на другом месту су ветрови са југоистока (176%), док најмању частину има ветар са запада. Кошава је најснажнији ветар и причињава знатне материјалне штете.

Климатске карактеристике планинског предела Средња годишња температура износи 5,2°C а за вегетациони период, између априла и септембра, средња температура ваздуха је испод 16°C. Количина падавина је око 766 mm (просечно). Падавине су најобилније у јуну а најмање у фебруару.

Сеизмичке карактеристике терена представљају параметар који је веома важан за анализу негативних могућих утицаја и на геолошку (природну) и техничку (путеви, зграде, објекти) околину.

На сеизмичкој карти публикованој 1987. године за повратне периоде 50, 100, 200, 500, 1000 и 10 000 година која показује очекивани максимални интензитет земљотреса, са вероватноћом појаве 63%, подручје Ражња – насеља Витошевац се налази на олеати за повратни период од 500 година налази у зони 8° MCS скале.

Догођени максимални сеизмички интензитет на подручју Ражња – насеље Витошевац је био 6° MCS као манифестација земљотреса Свилајнац.

Жаришта која одређују ниво сеизмичке угрожености на простору Ражња – насеља Витошевац су Свилајнац, Копаник, Рудник.

Уз јужну границу Планског подручја протиче Велика река која није регулисана и бујичног је карактера.

Велика река представља саставницу Јовановачке реке, која извире у брдовитом шумском подручју Ражња на истоку општине, на висини ~700mnm, и тече генерално у правцу запада са мањим променама све до ушћа мањих притока када скреће ка југу. У горњем и средњем току Велика река тече кроз атаре села Грабово и Подгорац, а у доњем току улази у атар села Витошевац, затим у атар села Претрковац где се састаје са Прчевицом и Крчевском реком, а од Новог Брачина све ове воде теку даље као Јовановачка река. Велика река има у горњем и средњем току клисурасту долину која местимично поприма кањонске карактеристике, док доњи ток тече по алувијалним равнима широким 300 - 450m'.

Велика река има карактеристике бујичвог водотока и није регулисана, а њен слив није хидролошки изучен.

Нема података о карактеристичним протицајима и карактеристикама Велике реке на предметном планском простору.

1.2.2. ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КАРАКТЕРИСТИКА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ

- ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

(на основу Просторног плана општине Ражањ, Извештаја о СПУ Просторног плана општине Ражањ и Извештаја о СПУ Плана генералне регулације насеља Витошевац и Плана генералне регулације насеља Смиловац на животну средину)

С обзиром да се Планско подручје налази у обухвату Просторног плана општине Ражањ за који је урађен Извештај о стартешкој процени утицаја на животну средину, приказ постојећег стања животне средине базиран је на стању животне средине датом у наведеном Извештају о СПУ као и у Извештају о СПУ за ПГР насеља Витошевац и у Извештају о СПУ за ПГР насеља Смиловац које се налази северно од Витошевца и има сличне природне одлике и структуру изграђености и начин коиршћења простора.

На територији општине Ражањ, а самим тим и Плана генералне регулације, не врше се мерења квалитета ваздуха. Најближа метеоролошка станица је у Ћуприји и она не располаже подацима о квалитету ваздуха на територији општине Ражањ. Стање основних елемената и показатеља квалитета животне средине (вода, ваздух, земљиште, бука) нису били предмет мерења и осматрања тако да се закључци о том стању, у контексту израде План и ове Стратешке процене изводе посредно, на основу постојања објеката, радова и активности које су извор дејства на животну средину.

Главни извори загађивања ваздуха на подручју ПГР насеља Витошевац су индивидуална и котловска ложишта у привредним и друштвеним објектима и саобраћај. Атмосферу загађују штетне материје које настају сагоревањем чврстих и течних горива, улична прашина и друге делатности људи. Од занатских и других објеката у насељу нема посебно неповољних производних објеката са становишта загађивања и заштите атмосфере, тако да се појединачно не морају посебно анализирати, већ само синергетично на нивоу микролокација, односно здружено у зонама у којима су концентрисани ови објекти. Скоро сви постојећи занатски и други објекти незнатно загађују ваздух локалне атмосфере.

Дуж главних улица у насељу Витошевац ваздух је загађен прашином пореклом од саобраћаја и продуктима сагоревања горива у моторима транспортних средстава (алдехиди, угљенмоноксид, угљоводоници, органске киселине, честице у којима се налазе тешки метали, олово и халогени и др.).

Могућности природне филтрације ваздуха (пре свега присуством шума) су мале, планирање што већих површина под зеленилом од изузетног је значаја.

Канализација отпадних вода није изграђена као ни уређај за пречишћавање отпадних вода. Отпадне воде се одлажу у непрописно изведене септичке јама, чиме је непосредно угрожена подземна вода као природни ресурс, а посредно и земљиште. До сада није урађена никаква студија која би анализирала проблематику отпадних вода и сагледала утицаје отпадних вода на животну средину и на реципијент, Велику реку. Део комуналних отпадних вода се слободно излива, а део се улива у септичке јаме. Фекалне воде из домаћинстава и објеката друшвеног страндарда садрже различите органске и минералне материје – патогене клице, средства за

прање (детерџенте и сапуне) итд. У атмосферским водама, које настају као резултат атмосферских падавина и вода од прања дворишта и улица, могу се наћи нитрати, сулфати, хлориди, честице чађи, чврсти органски и неоргански отпаци, уља, нафта и низ других органских једињења. Ове воде теку површински или пониру и филтрирају се кроз земљиште (загађивачи подземне воде и земљишта).

Организовано евидентирање количина, врста и састава комуналног отпада на територији општине не постоји. Процењена просечна количина отпада у општини Ражањ је 0,9 kg/становнику/дан.

Управљање комуналним чврстим отпадом на територији општине Ражањ поверено је ЈКП „Комуналац“ Ражањ. Прикупљени отпад се одвози на локалитет "Липовац", односно долину јаруге уз локални пут Ражањ - Липовац. Овај простор, удаљен од Ражња око 2 km се за ове потребе користи око десетак година и величине је око 2,0 ha. Депонија је формирана у узводном делу јаруге - суве долине, која је у периодима обилних киша подложна бујичном току падавинских вода. Према Птограму управљања отпадом у Републици Србији 2022-2031 („Сл. Гласник РС бр. 30/18) отпад са територије општине Ражањ ће се одвозити на будућу регионалну депонију – регионални центар који ће до 2030.године бити изграђен на територији Града Ниша. До када ће се користити постојећа (у међувремену санирана) депонија „Липовац“. На територији Плана а ни насеља Витошевац Јавно комунално предузеће није поставило своје контејнере, самим тим насеље Витошевац није у систему прикупљања отпада. Становништво у сопственој режији одвози отпад.

На подручју Плана нема систематског праћења нивоа и учесталости буке, као ни праћење утицаја на здравље људи. Најчешћи узрочник буке је саобраћај, остали извори, као што су улична бука различитог порекла и бука у домаћинствима, су заступљени у мањој мери.

- ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ И НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

На планском подручју према документацији и добијеним условима и подацима надлежних служби нема заштићених природних добара, нити заштићених ни евидентираних непокретних културних добара.

- КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ

На територији Планског подручја (као ни целе општине Ражањ) не врши се континуирано, свеобухватно ни комплексно праћење стања квалитета ваздуха, вода и земљишта, нити повремена мерења карактеристичних (параметара) загађивача. На територији Планског подручја не врши се континуирано праћење нивоа буке у животној средини.

Проблеми животне средине, који су уочени на терену или би се могли појавити услед реализације планираних намена, морају бити решени на адекватан начин у планском периоду. Стратешком проценом утицаја превасходно је разматран утицај предвиђене изградње ППОВ којим је предвиђен за комплетан третман отпадних вода. Процењивана је угроженост основних чинилаца животне средине: ваздуха, земљишта, вода, природних и културних добара као и утицај на здравље људи.

1.3 РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Током израде Плана разматрана су бројна питања везана за изградњу комплекса постројења за пречишћавање отпадних вода и његовог функционисања на Планском подручју, који су налагали анализирање постојећег стања, потенцијала, ограничења и планских решења суседних подручја, услова који су за потребе израде овог Плана добијени од стране заинтересованих органа и организација, а током израде Плана и Стратешке процене утицаја у више наврата су обављане конултације и усклађивања плански решења са надлежним органима.

У Плану су идентификовани кључни проблеми заштите животне средине на основу увида у стање на терену, затим из извештаја о СПУ планских решења ППО Ражањ, ПГР насеља Витошевац и ПГР насеља Смиловац на животну средину.

На основу стања животне средине, дефинисане су мере заштите животне средине у складу са праксом процене утицаја просторних и урбанистичких планова на животну средину и то по следећим областима: (1) заштита ваздуха; (2) заштита и коришћење вода; (3) заштита земљишта; (4) управљање отпадом (5) заштита од удеса; (6) мониторинг и остале активности на заштити животне средине.

На целом подручју плана забрањена је изградња објеката који би својим постојањем или употребом непосредно или на други начин угрожавали живот, здравље и рад људи у насељима или пак угрожавали животну средину. Забрањено је уређивање и коришћење земљишта које би могло имати штетне последице на живот, здравље и рад људи, односно штетне последице на окружење.

Могуће физичке промене изазване изградњом и радом објеката на планском подручју – физичке промене односе се на изградњу објеката у складу са условима заштите, тако да уколико се планска решења и услови заштите доследно спроводе, могући су мањи утицаји на самом извору и то претежно позитивног карактера. Имајући у виду вишекритеријумску процену утицаја, прелиминарна процена се односи на свеукупне позитивне ефекте, који се састоје у томе да се ради о очекиваним хидротехничким и еколошким ефектима.

Коришћење природних ресурса у току изградње или рада објеката на планском подручју - Планом није експлицитно предвиђено коришћење природних материјала, али је сасвим реално очекивати да ће се у будућој изградњи, користити природни материјали у складу са потребама изградње и уређења терена. Може се закључити да је на овај начин посредно предвиђено коришћење природних материјала за насипање терена, грађење објеката и уређење терена.

Могућност стварања отпада током изградње или рада објеката на планском подручју - Са повећањем стандарда и потрошње воде очекује се продукција отпада из поступка пречишћавања. Адекватним управљањем отпадом, ово неће представљати оптерећење за животну средину, јер ће се отпад у будућности у највећој мери рециклирати.

Могућност загађења ваздуха, вода и земљишта - Хипотетички постоји могућност загађивања ваздуха, вода и земљишта, али би требало имати у виду, да ће норме за заштиту животне средине из европског законодавства, које ће се уграђивати у домаће законодавство у будућем периоду дати оквир за превенцију загађивања на самом извору, применом мера, нових технологија и бољом организацијом у производном процесу. Опасне и токсичне материје се могу јавити изузетно и акцидентно, у случају догађања акцидената на локалном путу или у самом комплексу или уколико се нелегално обавља транспорт опасних и токсичних материја или њихово непрописно складиштење у зони планског подручја.

Проблем управљања отпадом, управљање отпадним водама на предметном подручју, су у директној зависности од обезбеђења планиране комуналне инфраструктуре, поготово система за прикупљање, пречишћавање и евакуацију отпадних вода, као и отпада.

Могућност појаве буке и вибрација, светлосног, топлотног или електромагнетног зрачења - У редовном раду будућих објеката и садржаја, уколико се не примењују законом прописане мере заштите и прописи, могућа је појава буке, вибрација, топлотног, јонизујућег или нејонизујућег зрачења. Мања електромагнетна зрачења, у складу са дозвољеним вредностима, су могућа на самом извору електроенергетске инфраструктуре (објекти трафостаница и водови), у чијем раду се примењују редовне мере и услови заштите. Такође, могућа је појава електромагнетног (нејонизујућег) зрачења као последица рада базних станица мобилне телефоније у околним зонама, као и других уређаја који емитују радио таласе.

Могућност акцидената током изградње или рада објеката - Могући су акциденти на самом извору, који немају значаја за животну средину, али могу угрозити живот и здравље

непосредних извршилаца, при изградњи објеката. Применом мера заштите на раду се могуће акцидентне ситуације спречавају и вероватноћа њиховог јављања се своди на минимум.

Стратешком проценом нису разматрани утицаји који се односе на могуће социјалне промене (демографске, традиционални начин живота, запосленост) јер они реално нису од нарочитог значаја када се разматрају утицаји изградње и рада ППОВ.

Стратешком проценом, такође, није разматрана просторна димензија – прекогранична природа утицаја, с обзиром да имплементација Плана не може имати значајан негативни утицај на животну средину друге државе.

Посебна пажња у току израде Извештаја усмерена је ка могућностима заштите и унапређења природних вредности Планског подручја и његове околине (насеља Смолевац), као и квалитета тла, подземних и површинских вода и живог света од неповољних утицаја. Требало би имати у виду, да ће норме за заштиту животне средине из европског законодавства, које ће се уграђивати у домаће законодавство у будућем периоду дати оквир за превенцију загађивања на самом извору, применом мера, нових технологија и бољом организацијом у производном процесу.

1.4 ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ОПШТУ ПЛАНСКУ КОНЦЕПЦИЈУ У ПЛАНУ, УКЉУЧУЈУЋИ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА И НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Приказ дат у оквиру тачке 3.1.

Приказ планске концепције у предметном Плану дат је у поглављу 1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ овог Извештаја о СПУ.

1.5 РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Током израде Плана, као и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, обављене су консултације са представницима заинтересованих органа и организација, чиме је постигнут висок степен усаглашености планских решења. Такође, у поступку израде Плана прибављени су и сви неопходни услови надлежних органа и организација.

У складу са одредбама члана 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину надлежни орган локалне самоуправе у припреми одлуке о изради стратешке процене, извршио је претходне консултације и усаглашавање ставова заинтересованих органа и организација, органа локалне самоуправе, корисника простора и других субјеката. Истовремено, прибављена су мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине. У консултацији током израде Плана и предметног Извештаја консултовани су обавезујући услови надлежних институција, Завода за заштиту природе Србије, Завода за заштиту споменика културе, програми, подаци и услови јавних комуналних предузећа и други одговарајући пројекти и програми који индиректно третирају проблематику заштите животне средине.

Сви услови који су добијени од надлежних органа испоштовани су приликом израде Плана и уграђени у одговарајућа планска решења.

Током израде Плана и овог Извештаја о СПУ консултовани су бројни релевантни стратешки и плански документи урађени на републичком и регионалном нивоу и њихова стратешка опредељења, планске оставке и смернице су уграђене у предметни План.

- „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, огранак Крушевац, бр. 2540400471355-2 од 27.10.2023. године;

- Завод за заштиту споменика културе Ниш, број: 1871/2 -02 од 01.11.2023. године;
- Телеком Србија, број: 463068/2-2023 од 01.11.2023. године;
- ЈП „Комуналац“ Ражањ, број: 328/2023 од 08.12.2023. године;
- Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, број: 16998 од 28.11.2023. године.
- Републички сеизмолошки завод, број: 02-545-1-2023 од 31.10.2023. године;
- Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш
број: 10498/1 од 08.11.2023. године
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, број: 000318935 2023 14840 007 000 000 001 од 13.11.2023. године
- МУП сектор за ванредне ситуације – Управа за ванредне ситуације у Нишу, 07.19.2.1 број: 217-3316/23-1 од 30.10.2023. године
- Завод за заштиту природе Србије, бр. 021-3929/2 од 16.11.2023. године;
- Републички хидрометеоролошки завод, Београд - број: 922-3-169/2023 од 31.10.2023. године
- Министарство одбране, сектор за материјалне ресурсе, управа за инфраструктуру Београд - број: 17704-2 од 06.11.2023. године
- РАТЕЛ- Београд, број: 1-01-3491-390/23-1 од 27.10.2023. године
- ЕМС, Београд, 130-00-UTD-003-1457/2023-1 од 20.11.2023. године

Заинтересовани органи, организације, удружења грађана, НВО и друге заинтересоване групе и појединци, моћи ће у оквиру јавног увида о Нацрту Плана да остваре и увид у овај Извештај, тако да ће се претходне консултације наставити у оквиру јавних консултација. Надлежни органи и комуналне службе су за потребе израде Плана доставиле услове и одређене иницијативе које су на адекватан начин уграђене у складу са нормативима и стандардима.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике, Покрајине и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Покрајине и Републике и циљева у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. Дефинисање циљева заштите животне средине на подручју Плана заснива се на усвојеним стратешким документима на државном нивоу, од којих је од посебног значаја Просторни план Републике Србије, Национални програм заштите животне средине, Национална стратегија одрживог развоја и други развојни документи. Стратешки циљеви заштите животне средине дати одредбама ППРС представљају факторе очувања еколошког интегритета простора, односно рационалног коришћења природних ресурса.

На основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине наведених у плановима и стратегијама дефинисани су општи циљеви СПУ који се односе на заштиту основних чинилаца животне средине и одрживо коришћење природних вредности са циљем смањивања притисака од људских активности. Општи циљеви се доминантно односе на следеће области животне средине:

- заштиту ваздуха, вода, земљишта као природних ресурса
- заштиту од буке
- заштиту од зрачења
- заштиту природних вредности, биодиверзитета и предела
- заштиту културних вредности
- адекватно и ефикасно управљање комуналним и опасним отпадом;
- минимизација утицаја на становништво и здравље људи;
- интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње.

Посебни циљеви заштите животне средине планског подручја произлазе из анализе стања животне средине и значајних питања, проблема, ограничења и потенцијала планског подручја, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу су са општим циљевима и начелима заштите животне средине.

Еколошки одговорно коришћење простора, који обухвата Просторни план општине Ражањ, представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја. Узимајући у обзир да је подручје наведеног Просторног плана за целу територију јединице локалне самоуправе, као и да План генералне регулације насеља Витошевац не обухвата и локацију планираног ППОВ, те имајући у виду планска решења и мере заштите наведене у свим тим плановима вишег реда, за конкретно Планско подручје овог ПДР-а за за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац се, у просторној организацији треба ослањати на следеће посебне циљеве заштите животне средине:

1. заштита ваздуха од даљег загађења и побољшање квалитета ваздуха (смањење емисије полутаната, забрана процеса који би могли узроковати загађење ваздуха на планском подручју);

2. заштита вода од загађивања - обезбеђење квалитета површинских и подземних вода – пречишћавање отпадних вода;
3. заштита земљишта од загађења, деградације и нерационалног коришћења;
4. управљање отпадом - адекватан третман чврстог отпада и отпадних вода и успостављање организованог система прикупљања и транспорта отпада;
5. заштита од буке и вибрација - смањење изложености повишеном нивоу буке;
6. заштита од нејонизујућег зрачења;
7. заштита природних добара, живог света и биодиверзитета - очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости;
8. рационално коришћење природних ресурса и унапређење енергетске ефикасности;
9. заштита културних добара;
10. заштита од удеса, елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа - смањење ризика од удеса;
11. побољшање услова живљења и здравља становништва и
12. развој система мониторинга животне средине и веће инвестирање у заштиту животне средине.

2.2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На основу дефинисаних општих и посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене утицаја на животну средину. Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење промена током одређеног временског периода, а неопходни су као улазни подаци за сваку врсту планирања. Индикатори стања животне средине представљају веома битан сегмент у оквиру израде еколошких студија и планских докумената. Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини као и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати.

Избор индикатора значајан је како за утврђивање стања животне средине пре реализације Плана, тако и за праћење стања после реализације Плана, те је потребно избор индикатора извршити међу оним за које локална заједница перманентно прати одговарајуће параметре. У случају недостатка индикатора, и одређени параметри који се прате могу указати на стање или промене. Правилан избор индикатора базира на усклађености са постављеним циљевима стратешке процене.

Имајући у виду наведене чињенице, ниво планског документа, просторни обухват плана, као и стање животне средине на подручју ПДР-а, ПГР-а насеља Витошевац и Смиловац, али и ППО Ражањ у целини, аутори Извештаја су се определили за избор основних индикатора који се односе на квалитет ваздуха, воде, земљишта и нивоа буке. Уједно, ово су дефинисани и законски регулисани критеријуми на основу којих је могуће утврдити да ли и у којој мери одређене активности на конкретном простору имају негативан утицај на чиниоце животне средине.

Избор индикатора заштите животне средине обављен је са аспекта планираног уређења и изградње и функционисања и заштите садржаја на Планском подручју, с једне стране, али и заштитите елемената животне средине (ваздуха, воде, земљишта, живог света, заштита од буке и вибрација) и функционисања простора и ризика у случају елементарних непогода и удеса, третмана отпада и отпадних вода и т.д.

У наредној табели дат је предлог листе индикатора у складу са Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине ("Сл.Гласник РС бр. 37/11), а за све оне који нису обухваћени овим Правилником дате је предлог кроз овај Извештај о СПУ.

Табела бр 6.: Посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора у контексту постављених циљева

ПОСЕБАН ЦИЉ	ИНДИКАТОР ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ према Правилнику о Националној листи индикатора заштите животне средине ("Сл.Гласник РС бр. 37/11)	ИНДИКАТОР Према ПГР насеља Витошевац и ПГР насеља Смиловац
заштита ваздуха		
Смањење емисије загађујућих материја у ваздуху	- учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , и O ₃ у урбаним и руралним подручјима	▪ Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , O ₃
заштита и одрживо коришћење вода		
Смањење загађења површинских и подземних вода	- индикатор потрошње кисеоника у површинским водама - петодневна биохемијска потрошња кисеоника (BPK ₅) и амонијума (NH ₄ -N) - Квалитет воде за пиће - Квалитет воде за купање - Проценат становника прикључен на јавни водовод - Проценат становника прикључен на јавну канализацију	• Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника BPK₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода • Нутријенти у површинским и подземним водама • Проценат становника прикључен на јавну канализацију • Загађене (непречишћене) отпадне воде
заштита и одрживо коришћење земљишта		
Очување и рационално коришћење пољопривредног земљишта	- промена начина коришћења земљишта (промене у намени површина)	▪ Површине деградираног земљишта
Смањење загађења земљишта и деградације ерозијом	- садржај органског угљеника у земљишту - ерозија земљишта	
заштита од буке и вибрација и заштита од нејонизујућег зрачења		
Смањење изложености буци и вибрацијама	- укупни индикатор буке - индикатор ноћне буке	▪ Укупни индикатор буке, изложеност вибрацијама
Смањење изложености нејонизујућем зрачењу	- извори нејонизујућег зрачења од посебног интереса	
управљање отпадом (адекватан третман отпада и отпадних вода)		
Унапређење третмана (смањење количине отпада, поновна употреба, рециклажа) и депоновања отпада	- укупна количина отпада по врстама и делатностима у којима настају - количина издвојено прикупљеног отпада, поново искоришћеног и одложеног отпада	▪ Укупна количина произведеног отпада ▪ Укупна количина комуналног отпад ▪ Укупна количина амбалажног отпада
обновљиви и необновљиви природни ресурси и привредне активности од значаја за животну средину		
Очување и адекватан третман – одрживо коришћење природних ресурса – рационално коришћење необновљивих и веће коришћење обновљивих ресурса	- површине деградираног земљишта - Потрошња примарне енергије из обновљивих извора - Потрошња електричне енергије из обновљивих извора - Наводњавање пољопривредних површина - пољопривредне области високе	▪ % смањења потрошње енергената

	природне вредности - Подручја под органском пољопривредом	
заштита природних добара, живог света и заштита културних добара		
Очување и адекватан третман природних добара и живог света	- угрожене и заштићене врсте - заштићена подручја - диверзитет врста	• Диверзитет врста
Валоризација и адекватан третман културних добара	- праћење стања и потреба	• Број валоризованих објеката градителског наслеђа • Број новооткривених културних добара
заштита од удеса и елементарних непогода		
Смањење ризика од удеса		- број локалитета са високим ризиком - постојање планова интервенције у случају ванредног стања
Утицаји на услове живљења и здравља становништва		
Побољшање социјалних услова и стандарда живљења становништва		• % становништва обухваћен основном здравственом заштитом (број становника на 1 лекара) • Број становника оболелих од респираторних, канцерогених и заразних болести

Напомена:

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу члана бр. 15 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину се обавља у неколико фаза и подфаза и садржи следеће елементе:

- приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

3.1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Циљ израде стратешке процене утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење. Да би се постављени циљ остварио, потребно је сагледати Планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја.

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Плана детаљне регулације може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овом процени утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

У стратешкој процени, акценат је стављен на анализу свих планских решења и препознавање оних која ће у одређеној мери угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације плана. У том контексту, у Извештају се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине – ваздух, воду и земљиште, природне и створене вредности, укупан социјални, економски и просторни развој општине и дефинишу се планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе које су дефинисане законском регулативом (граничне вредности емисије и нивоа загађујућих материја у ваздуху, максимално дозвољене концентрације загађујућих материја у водама и земљишту, дозвољени ниво буке и др).

Концепција организације и уређивања простора у обухвату Плана заснована је на развојним потенцијалима и ограничењима простора, у оквиру којих су предложена планска решења, настала као последица тражења одговора на текућа питања и проблеме просторног развоја

овог подручја. Ова планска решења су у процени могућих утицаја анализирана са аспекта циљева стратешке процене.

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја,
- Вероватноћа да се утицај појави,
- Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту ПДР-а: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта ПДР-а)
- Учесталост утицаја,
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Плана детаљне регулације, како је приказано у следећој табели.

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитивно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана. Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

- **ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА У ОДНОСУ НА ЦИЉЕВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА**

ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ:

1. заштита ваздуха од даљег загађења и побољшање квалитета ваздуха (смањење емисије полутаната, забрана процеса који неће узроковати загађење ваздуха на планском подручју);
2. заштита вода од загађивања - обезбеђење квалитета површинских и подземних вода – пречишћавање отпадних вода;
3. заштита земљишта од загађења, деградације и нерационалног коришћења;
4. управљање отпадом - адекватан третман чврстог отпада и отпадних вода и успостављање организованог система прикупљања и транспорта отпада;
5. заштита од буке и вибрација - смањење изложености повишеном нивоу буке;
6. заштита од нејонизујућег зрачења;
7. заштита природних добара, живог света и биодиверзитета - очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости;
8. рационално коришћење природних ресурса и унапређење енергетске ефикасности;
9. заштита културних добара;
10. заштита од удеса, елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа - смањење ризика од удеса;
11. побољшање услова живљења и здравља становништва и
12. развој система мониторинга животне средине и веће инвестирање у заштиту животне средине.

ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА И НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА – ЗНАЧЕЊЕ СИМБОЛА:

Врста утицаја:

+	укупно позитиван утицај;
-	укупно негативан утицај;
+/-	и позитиван и негативан утицај;
	нема директног утицаја или је утицај нејасан;

Вероватноћа утицаја

ВВ	Врло вероватан
В	Вероватан
МВ	Мало вероватан

Трајање утицаја:

К	Краткорочан
СР	Средњорочан
Д	Дугорочан

Учесталост утицаја:

П	Повремени
У	Учестали
СТ	Стални

Просторна димензија утицаја:

Л	Локални
Р	Регионални
Н	Национални
М	Међународни

ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ	Процена могућег утицаја са аспекта циљева стратешке процене (1-14)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Активности и приоритетни развојни програми у САОБРАЋАЈУ												
изградња прикључака на некатегорисани пут са циљем постизања максималне безбедности саобраћаја	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л		ВВ Д У Л			ВВ Д СТ Л		ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л
обезбеђење сигурности пешачких и колских кретања изградњом планираних саобраћајница и пешачких комуникација										ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л
обезбеђивање паркирање возила искључиво на парцели власника парцела	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л

ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ	Процена могућег утицаја са аспекта циљева стратешке процене (1-14)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Активности и приоритетни развојни програми у ТЕХНИЧКОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ												
изградња водоводне мреже и санбдевање водом са јавног водовода			ВВ Д СТ Л					ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	
изградња канализационог система и третмана отпадних вода и њихово безбедно евакуисање у реципијент Велику реву у складу са законом прописаим параметрима квалитета пречишћених вода које се упуштају у реципијент		ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л		ВВ Д П Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л
одвојење атмосферских вода са платоа, манипулативних површина и паркинга ка најближем реципијенту, а пре упуштања у реципијент за потребе пречишћавања кишних вода применити сепараторе нафтних деривата / масти и уља са таложницима		ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л		ВВ Д П Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л
забрана сваког испуштања отпадних вода у канале и водотокове без претходног пречишћавања и дозволе надлежне водопривредне организације		ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л		ВВ Д П Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л
изградња планиране електроенергетске мреже и објеката										ВВ Д П Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Р
изградња мреже и објеката електронских комуникација						ВВ Д СТ Л				ВВ Д П Л	ВВ Д СТ Р	ВВ Д СТ Л
примена обновљивих извора као што је сунчева енергија код грејних и расхладних система	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л		ВВ Д П Л	ВВ Д СТ Р	ВВ Д СТ Л
формирање заштитних зелених површина у склопу комплекса ППОВ ради зештите околине	ВВ Д СТ Л		ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л					ВВ Д П Л		ВВ Д СТ Л
ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ	Процена могућег утицаја са аспекта циљева стратешке процене (1-14)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Активности и планска решења у УРЕЂИВАЊУ, ГРАЂЕЊУ И КОРИШЋЕЊУ ПРОСТОРА												
организовано прикупљање отпада и одвожење на депонију ван Планског подручја	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л		ВВ Д П Л		ВВ Д СТ Л
Планско уређивање и опремање грађевинског земљишта у оквиру комплекса ППОВ		ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л			ВВ Д СТ Л	ВВ Д СТ Л

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења на основне компоненте животне средине – ваздух, воду и земљиште, природне и створене вредности и укупан развој простора са аспекта циљева тратешке процене.

Значај утицаја процењује се у односу на величину тј. интензитет утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. У вишекритеријумској анализи планских решења у обзир је узета величина утицаја планских решења, затим је значај утицаја планских решења на животну средину, као и вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности, њихово погуће трајање и учесталост. Наведена планска решења су углавном из области заштите, саобраћаја и техничке инфраструктуре и укупно имају значајан позитиван, као и мали негативан утицај на очување квалитета животне средине Планског подручја, а утицаји планских решења су углавном локалног карактера – тичу се насеља Витошевац, односно околних насеља у општини Ражањ.

На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати техничка решења будућег ППОВ и њихов непосредан утицај на животну средину јер нису дефинисане све техничке појединости

везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

– ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

У Закону се не прописује изричито шта су то варијантна решења плана која подлежу стратешкој процени утицаја. Планска решења у овом ПДР нису дата у варијантама. Међутим, поштујући нека досадашња искуства у изради Стратешких процена утицаја у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

- варијанта да се план не усвоји и не имплементира, и
- варијанта да се план усвоји и имплементира.

Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, са циљевима и решењима плана. За планове дужег временског хоризонта метод израде сценарија је препоручљив. У том контексту, ограничавајући се на позитивне и негативне ефекте који би били последица доношења или недоношења Плана, стратешка процена утицаја ће се бавити разрадом обе варијанте.

У ВАРИЈАНТИ ДА СЕ ПЛАН НЕ СПРОВЕДЕ, без изградње ППОВ и све планиране инфраструктуре задржаће се постојеће стање коришћења пољопривредног земљишта са малим негативним утицајима на животну средину, али без изузетно великих еколошких ефеката које развој ове зоне пружа у погледу заштите здраља становништва и животне средине, у првом реду земљишта и вода).

У ВАРИЈАНТИ ДА СЕ ПЛАН СПРОВЕДЕ, постићи ће се више позитивних утицаја. У погледу заштите животне средине предметни план представља изузетно позитивно решење, односно, даје могућност да се реши проблем отпадних вода на територији насеља Витошевац, и спречи даље загађење реципијента отпадних вода, подземних вода и земљишта на разматраном простору.

Процена утицаја у току извођења радова

У току извођења радова за реализацију планом предвиђених садржаја може се очекивати ангажовање велике грађевинске оперативе као и коришћење савремене грађевинске механизације. Сва та механизација издувним гасовима загађује ваздух, ствара буку, а могуће је загађење површинских и подземних вода.

Зависно од ангажованости радника и механизације на извођењу радова на изградњи објеката и инфраструктуре на простору зависиће и емисија загађујућих материја. Свакако да је количина емитованог загађења мала, просторно и временски ограничена.

Емитовање буке при раду грађевинских машина и камиона је уобичајена појава и у оваквим ситуацијама емитована бука достиже ниво од 85 (dBA) до 90 (dBA).

Највећи утицај се очекује у погледу утицаја на флору и фауну. То подразумева крчење постојеће вегетације, која је највише представљена травом и ниским шибљем, на самом месту извођења радова и реализације објеката. У случају постојања, планирано је максимално очување вредних примерака дендрофлоре (појединачна стабла, као и групе стабала) и уклапање у планирано решење. Обезбеђено је минимално 20% зелених површина у директном контакту са тлом, које је у највећој мери лоцирано унутрашњим ободом комплекса и планирано за подизање заштитног зеленог појаса, а мањи проценат унутар грађевинске линије.

Грађевински и остали отпадни материјал, који настане у процесу изградње је по правилу инертан, треба га сакупити на посебно уређен плато и и обезбедити рециклажу и искоришћење или одлагање преко правног лица које је овлашћено, односно које има дозволу за управљање отпадом.

Отпад из радионица или магацина мазива и горива укључујући и амбалажу је опасан отпад и са њим се мора поступати према Правилнику за опасан отпад. Сав опасан отпад подлеже поступку карактеризације, након које исти треба да преузме овлашћено предузеће које се бави дорадом или извозом овог отпада. Из објеката градилишта треба прописно евакуисати све фекалне отпадне воде.

У складу са наведеним неопходно је правилно и добро организовати градилиште и извођење радова, а простор и објекте по завршетку радова правилно и у складу са законском регулативом санирати.

Планом су предвиђене мере заштите на градилишту које се односе на снабдевање машина нафтом и сакупљање, разврставање и одлагање грађевинског и осталог материјала. Детаљније мере заштите и уређења градилишта на локацији ће бити дате кроз израду пројектне документације.

Процена утицаја у току редовног рада комплекса ППОВ

У току редовне експлоатације колектора не очекују се негативни утицаји на животну средину уколико колектор буде правилно и добро технички изведен у смислу његове величине, капацитета, проточности и низа других техничких параметара.

Посебно се напомиње да приликом функционисања приводне инфраструктуре (колектора) из правца Витошевца може доћи до појаве гасова у њему, непрокатних мириса, корозије цеви и др., те техничка решења морају бити таква да се ови утицаји елиминису или сведу на прописане минимуме. Колектори морају бити од атестираних материјала, како би се спречила свака могућност неконтролисаног изливања кишних и фекалних отпадних вода у околни простор, односно угрозиле подземне воде и земљиште.

Посебна пажња се мора посветити избору материјала и отпорности цевовода и прикључака на све механичке утицаје укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће дилатације (еластичности) због специфичности и осетљивости геолошке средине.

За сваки новопланирани објекат урадиће се детаљна геолошка истраживања у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“ бр. 101/15) као посебан део документације потребне за изградњу објекта и колектора којим ће се тачно дефинисати позиција објекта, начин извођења објекта, поступак обезбеђења тла као и начин експлоатације објекта.

Ове проблематике су истакнуте због евентуалних удесних ситуација, односно изливања, где се у кратком временском интервалу могу десити изливи у земљишту са повећаним концентрацијама опасних и штетних материја, а поред тога и емисије у ваздух.

Планом није предвиђено техничко-технолошко решење постројења за пречишћавање отпадних вода, али је прописано да се ППОВ мора пројектовати тако да има све садржаје који су уобичајени за пречишћавање отпадних вода насеља: механичко пречишћавање, биолошки процес пречишћавања (акценат је на што ефикаснијем уклањању органских материја), линија за обраду муља, угушћивање, аеробна стабилизација (дигестија), дехидратација муља пресама. Распоред објеката у комплексу и све потребне цевне везе унутар комплекса (линија воде, линија муља, линија биогаза) дефинисаће се техничком документацијом, зависно од усвојене технологије пречишћавања.

Позитиван ефекат постројења за пречишћавање отпадних вода је изузетно велик, очекује се прекид директног испуштања отпадних вода у земљиште и водотоке, повећање броја прикључака на канализациону мрежу односно, повећан број становника чије се отпадне воде пречишћавају, а на тај начин се очекује да се у разматраном простору реши нарастајући еколошки проблем и заштите речни токови, земљиште, флора и фауна, и да се постигну бољи услови за живот и здравље људи.

Техничком документацијом и претходним радовима за ППОВ потребно је извршити детаљну анализу конзумног подручја и извршити детаљне процене количина и квалитета отпадних вода по категоријама потрошача, и у складу са тим размотрити технолошке алтернативе постројења које могу да задовоље пројектоване капацитете при чему главни критеријум за одабир технологије пречишћавања треба да буде квалитет пречишћене воде, који мора задовољити прописане критеријуме пре упуштања у реципијент.

Квалитет пречишћене воде будућег ППОВ дефинише законска регулатива везана за водопривреду и заштиту вода од загађења, односно:

- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл.гл. РС“, бр. 24/2014); и
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гл. РС“, бр. 50/2012) .

У склопу процеса пречишћавања отпадних вода, као нежељени продукт јавља се велика количина муља. Муљ представља велики проблем, јер садржи све оне материје које отпадним

водама дају лош квалитет. Муљ садржи органске материје које су подложне труљењу. У случају неконтролисаног одлагања, дошло би до озбиљних последице по околину. Неопходно је кроз пројектну документацију дефинисати третман, складиштење и коначно одлагање, односно употребу отпадног муља и других материја које се издвајају из процеса третмана отпадних вода, односно одабрати поступке тако да омогуће безбедно одлагање материја или њихову корисну употребу, у складу са регулативом која регулише питања управљања отпадом и заштитом животне средине.

Негативан утицај се очекује у случају испуштања вода које нису пречишћене до траженог квалитета и степена према законској регулативи. Постројења морају да раде у потпуности ефикасно да не би долазило до ових пропуста, што подразумева константно одржавање система, као и прописивање и спровођење одговарајућег мониторинга и контроле воде на испусту у крајњи рецепијент, односно реку Саву у складу са законском регулативом.

Посебна пажња мора да се обрати на адекватно збрињавање отпада који настаје на локацији у току технолошког процеса. У складу са условима надлежних органа, за поједине врсте отпада, потребно је обезбедити привремено складиштење до коначне предаје овлашћеном оператеру. Евентуално повишени ниво буке може да се очекује на самој локацији услед рада постројења за пречишћавање отпадних вода односно његових појединих делова. Формирањем зеленог заштитног појаса, како је планом дефинисано, ће се директно утицати на смањење нивоа буке.

Поред наведених, у току редовног рада постројења ППОВ, не очекују се други битнији негативни утицаји.

Процена ризика и опасности у случају настанка удеса

Може се говорити о неколико врста ризика који се могу појавити у фази грађења објеката (реализације намена) и експлоатације планираних и предвиђених објеката:

- ризик од удеса који се могу десити у фази извођења радова;
- ризик од удеса који могу настати као последица појаве природних непогода;
- ризик од хемијског удеса.

Ризик од удеса у фази извођења радова односи се на ситуације које доводе до нежељених и несрећних случајева из домена ризика по здравље радника на градилишту, односно удесног загађивања животне средине из грађевинске механизације. Да би се овај ризик умањио неопходно је спровести низ процедура у домену организације извођења радова. Стога, на предметној локацији је у току извођења радова забрањено претакање и складиштење нафтних деривата, уља и мазива за грађевинске машине. Такође, потребно је дефинисати етапе реализације извођења радова како би се ризик смањио на најмању могућу меру.

Ризик од удеса који могу настати као последица појаве природних непогода

Потребно је локацију постројења обезбедити од ерозије и плављења великим водама Крчеве реке стогодишњег повратног периода изградњом обалоутврде. Изградња насипа и обалоутврде вршиће се на основу техничке документације и услова надлежног водопривредног предузећа. Сеизмичност терена у зони предметног ПДР-а дефинисана је са 8°MCS. За одређену врсту и карактеристике објеката потребно је стабилност проверити кроз статичку и динамичку анализу у интеракцији тло-објекат а уважавајући својства и геомеханичке карактеристике заступљених и ангажованих средина. Динамичку анализу сеизмичких утицаја усагласити са Еурокодом за одређене објекте и избор система градње.

За сваки новопланирани објекат неопходно је урадити детаљна геолошка истраживања а све у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“ бр. 101/15).

Ризик од хемијског удеса који могу настати при раду постројења за пречишћавање отпадних вода

У складу са одабраним решењем технолошког поступка пречишћавања отпадних вода за ППОВ на нивоу пројектно-техничке документације, неопходно је размотрити ризике, последице и степен угрожености животне средине и здравља људи у случају хемијског удеса. Односно, потребно је урадити Процену ризика од хемијског удеса и План заштите од хемијског удеса у складу са важећом законском регулативом уколико се процени да они постоје на основу тачних података о количинама и врстама хемикалија које ће се користити, гасова и осталих хемијских средстава неопходних за одвијање технолошког процеса пречишћавања отпадних вода.

У току удеса може доћи до пожара и експлозије или само ослобађања хемикалија, које могу контаминирати ваздух, воду и земљиште. Степен опасности полутаната који се неконтролисано ослобађају у случају удеса зависи од њихове: концентрације, токсичности, карактеристика продуката деградације, могућности задржавања на површинским слојевима земље,

синергистичких ефеката више полутаната и продуката њихове деградације и низа других карактеристика и параметара.

Мере превенције, приправности и одговора на удес су скуп различитих мера које укључују различита средства, индикаторе одговорне и стручне организације које морају да буду припремљене и адекватно у домену своје обавезе одговоре у тренутку удеса.

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 25/15) дефинисана је интегрисана дозвола. Интегрисана дозвола се издаје за рад нових постројења, као и рад и битне измене постојећих постројења.

Планом је дефинисано да се кроз пројектно техничку документацију препишу посебне мере заштите од пожара и могућих удеса, као и мере за отклањање последица у случају удеса уз обавезну сагласност надлежног органа на предвиђене мере заштите од експлозије и удеса.

Закључак у вези поређења варијантних решења

Варијанта 0 – случај да се План не усвоји и настави досадашња пракса

Један од највећих проблема града са аспекта заштите животне средине је проблем одвођења, прикупљања и пречишћавања отпадних вода. Нереализацијом предметног плана се наставља даље угрожавање и деградација животне средине, пре свега квалитет површинских вода, земљишта и подземних вода насеља која тренутно немају канализациону мрежу. Код насеља са нерегулисаним одвођењем комуналних отпадних вода увек постоји ризик не само по чинице животне средине, већ и по здравље становника у случају изливања септичких јама и контаминације вода и земљишта. Такође се онемогућује примена законске регулативе и одговарајућих директива и уредби које су усвојене и имају одговарајући временски период за имплементацију.

Варијанта 1 – случај да се План усвоји и реализују дефинисане намене и решења

Реализацијом плана се очекују позитивни ефекти у погледу заштите животне средине и здравља људи. Ефекти су трајни и у појединим сегментима имају шири просторни значај. Прикупљање отпадних вода колектором и њихово одвођење до постројења за пречишћавање отпадних вода омогућује да се у наредном периоду знатно умањи степен оптерећења и загађења вода, ваздуха и земљишта.

Реализација овог планског решења представља велики добиак становницима у насељима која се прикључују на овај систем. Реализација постројења директно утиче и условљава развој канализационе мреже, што омогућава коначно решење проблема отпадних вода за овај део општине Ражањ. Искључивањем досадашњих септичких јама се, на локалном нивоу, повећава еколошка, здравствена, али и економска добит за ова насеља.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

– КУМУЛАТИВНИ И СИНЕРГИЈСКИ УТИЦАЈИ

На основу одредаба члана 15. Закона о стратешкој процени, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу побољшања квалитета површинских и подземних вода, као и у погледу ефикасног третмана чврстог комуналног отпада. Инвестирање у изградњу инфраструктурних система (водоводна, канализациона мрежа) допринеће укупном побољшању заштите животне средине, и уопштено, здравља становништва.

Са друге стране, мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати реализацијом планских решења односе на могућност несавесног угрожавања природних вредности подручја

услед реализација саобраћајних праваца (загађење природних вредности и квалитета основних елемената животне средине) и комуналних објеката (конверзија пољопривредног у грађевинско земљиште, могуће повећање концентрације загађујућих материја у води, ваздуху и земљишту, потенцијална опасност од настанка удеса и акцидентних ситуација, итд.).

Поред наведеног, важно је напоменути и утицаје који су привременог карактера и који се односе на период уређења терена и изградње објеката када се може јавити повећано загађење ваздуха (првенство прашином), загађење буком у периоду рада грађевинских машина, загађење тла и подземних вода (услед акцидентног испуштања уља и мазива у тло), загађење отпадом и др. Ове активности морају да се контролишу како би загађење животне средине током рушења и изградње било минимално.

3.2. ОПИС МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој спречавају конфликти на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Дефинисање мера заштите има за циљ да се утицаји на животну средину сведу у границе прихватљивости, односно допринесу спречавању, смањењу или отклањању сваког штетног утицаја на животну средину. Мере заштите животне средине прописане овим Извештајем саставни су део планске документације и обавезујућег су карактера приликом спровођења планских решења.

Основни развојни циљ – заштита и унапређење животне средине постићи ће се кроз побољшање њеног квалитета укупно, као и појединих њених елемената: ваздуха, воде, земљишта и живог света. Овај развојни циљ оствариће се спровођењем низа мера различитог карактера:

- правних - нормативних мера: доношење општих нормативно - правних аката јединице локалне самоуправе о заштити и унапређењу животне средине, као и програма заштите и поступака и активности, критеријума понашања, а у вези са тим и санкционих поступака у случају непоштовања законске регулативе из области заштите животне средине; израда катастра загађивача и стално ажурирање од стране надлежних органа, при чему је нарочито важно успостављање мерних пунктова загађивања и услова праћења загађивања; забрана и ограничавање градње објеката који су потенцијални загађивачи;
- техничко - технолошких мера: прилагођавање технолошких и производних процеса у постојећим
- и планираним привредним објектима захтевима и условима заштите од загађивања животне средине; уградња, контрола употребе и одржавања инсталација и уређаја за пречишћавање загађених отпадних гасова и вода;
- просторно - планских мера: правилан избор локације (нарочито производних и непроизводних објеката) уз поштовање мезо и микролокационих карактеристика простора; дефинисање и проглашавање санитарних заштитних зона око привредних објеката, фреквентних саобраћајница и водоизворишта, при чему ширина санитарних зона зависи од степена загађења; овде се посебно наглашава израда елабората процена утицаја и елабората стратешке процене утицаја којима ће се оцењивати планска и пројектна решења у односу на захтеве животне средине, у складу са законском регулативом.
- економских мера: прибављање материјалних средстава потребних за остваривање циљева заштите и унапређења животне средине кроз мере фискалне политике, издвајање доприноса из цене производа и услуга, накнаде за коришћење грађевинског земљишта, као и финансирање из новчаних накнада и казни за емитовање штетних продуката преко МДК у животну средину.

Концепцијом просторног развоја ППО Ражањ и ПГР насеља Витошевац дате усмеравајуће одреднице послужиле су као оквир за дефинисање мера и активности везаних за планирање организације, уређења и заштите планског подручја, при чему је захтевима унапређења квалитета и заштите животне средине посвећена одговарајућа заслужена пажња. Заштита животне средине у овом плану обухвата мере заштите природне средине (ваздуха, воде, земљишта и заштите од буке и вибрација), заштите природе и вегетације, заштите непокретних културних добара и заштите од елементарних непогода и ратних разарања.

Спровођење ових и других мера утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације животне средине, као и на подизање постојећег квалитета животне средине.

3.2.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Могући утицаји на животну средину на Планском подручју (али и његовој околини) који могу настати као последица планираних активности су:

- Загађивање, ваздуха, тла, подземних вода радом планираних објеката који нису у складу са важећим технолошким нормативима за изградњу за примену технологија и процеса који не стварају прописане стандарде заштите животне средине
- Загађење ваздуха, земљишта и подземних вода услед неадекватног и неодговарајућег складиштења сировина, полупроизвода и производа и неадекватног начина прикупљања и поступања са отпадним материјалима
- Уништавање хумусног слоја земљишта који се тренутно налази на предметној локацији
- Повећање нивоа буке радом возила на манипулативним интерним саобраћајним површинама и радом постројења

Мере заштите имају за циљ спречавање угрожавања животне средине и здравља људи тако што ће негативне утицаје на животну средину у оквиру планског подручја свести у границе прихватљивости.

Заштита животне средине подразумева поштовање општих мера заштите животне средине и природе од свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених важећом законском регулативом:

- Поштовати Закон о заштити животне средине и другу законску регулативу из ове области
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта
- Утврдити обавезу санације земљишта у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације
- Отпадни материјал који нестане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал, пластика, папир, старе гуме) прописно сакупити, разврстати и одложити на предвиђену локацију
- Материјал из ископа одвести на унапред дефинисану локацију за коју је прибављена сагласност надлежног органа а транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве
- Предвидети потпуно инфраструктурно опремање Планског подручја по највишим еколошким стандардима који ће гарантовати висок ниво квалитета животне средине
- Током уређења терена, изградње објеката и њиховог функционисања обавезно је обезбедити спречавање свих облика загађивања и очување квалитета средине према одговарајућим стандардима и прописаним нормама. Током свих фаза реализације плана и рада планираних објеката потребно је пратити показатеље утицаја на стање средине и обезбедити контролу свих активности (обављати мониторинг животне средине и инспекцијски надзор).
- Изградњом планиране инфраструктуре обезбедити очување еколошког капацитета простора и побољшања квалитета животне средине уз максимално могуће смањење свих активности које имају негативне ефекте на природни систем (ваздух, земљиште, површинске и подземне воде).
- Приликом реализације Плана (израде техничке документације и изградње и функционисања објеката) поштовати и све услове дате за израду овог Плана.

Мере заштите животне средине на постројењу за пречишћавање отпадних вода треба да буду усмерене на заштиту реципијента Крчеве реке у које се испуштају пречишћене отпадне воде, на заштиту терена и тла на коме се налази постројење за пречишћавање отпадних вода, као и на заштиту осталих чиниоца животне средине који могу бити угрожени, и у том смислу потребно је:

- постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) и фекални колектор пројектовати, изградити, користити и одржавати у свему у складу са важећим техничким нормативима и стандардима, прописаним за ту врсту објеката;
- постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) поставити ван утицаја високих водостаја реке Саве;
- при изради пројектне документације, размотрити алтернативне мере и решења која се односе на динамику (фазност) изградње постројења, контролу загађења, начин поступања са муљем и другим отпадним материјама, могућност коришћења пречишћене воде, планове за ванредне прилике (ударне промене оптерећења отпадних вода високих амплитуда, прекид напајања електричном енергијом, кварови на опреми, избацивање из функције делова постројења или потпуни престанак рада и сл.);

- Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха остварује се предузимањем мера систематског праћења квалитета ваздуха, смањењем загађивања ваздуха загађујућим материјама испод прописаних граничних вредности нивоа загађујућих материја, предузимањем потребних мера за смањење емисије, као и праћењем утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, природна добра и животну средину.

Заштиту ваздуха обезбедити:

- изградњом објеката за третман муља (укључујући и муљ из септичких јама) као затворених објеката, са вентилацијом и биофилтерима високе ефикасности којима се обезбеђује смањење неугодних мириса и уклањање био-аеросола, а тиме и смањење интензитета мириса и његовог утицаја на стамбене и друге објекте у окружењу, у складу са чланом 55. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 36/09 и 10/13),
- уградњом филтера за задржавање честичног загађења на системима за третман отпадних вода, којим се обезбеђује да концентрације загађујућих материја у отпадним гасовима, које могу бити испуштене у ваздух, задовољавају критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15),
- гасови који настају у самом систему приликом процеса прераде воде, не смеју се слободно испуштати у атмосферу, већ се морају третирати како би њихове карактеристике и квалитет били у складу са важећом Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС“, број 71/10 и 6/11);
- прикупљањем и складиштењем биогаса који настаје у поступку анаеробне обраде муља и њиховим одвођењем до потрошача (гасни мотори или котловска јединица);
- пројектом предвидети контролисана процесна решења санације и уклањања непријатних мириса из постројења за пречишћавање отпадних вода, у складу са одредбама Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр.36/09);
- формирањем појаса зеленила унутар комплекса које ће служити као заштита околних садржаја од негативних утицаја; формира се од компактних засада лишћара и четинара, али се предност даје листопадном дрвећу пошто је ефектније.
- изградњом нових саобраћајница која мора бити заснована на еколошким принципима према важећим стандардима
- санацијом и рекултивацијом свих простора који су се користиле за депоновање материјала у току изградње;
- успостављањем редовне контроле мерења, тј. мониторинга основних загађујућих материја, у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом амбијентног ваздуха (96/62/ЕС)¹. и обезбеђењем доступности резултата мерења и информисањем јавности у складу са Законом;
- спровођењем мерљ заштите ваздуха кроз ажурнији инспекцијски надзор надлежних служби;
- успостављањем систематских праћења степена загађености ваздуха на територији општине и мерењима емисије специфичних загађујућих материја.
- приликом грађевинских радова на изградњи објеката током летњих месеци посебну пажњу усмерити ка смањењу запрашености честицама грађевинског отпада местимичним заливањем површина на којима је депонован грађевински шут и остали

¹ Council Directive 96/62/EC of 27 September 1996 on ambient air quality assessment and management, Official Journal L 296, 21/11/1996

- отпад;
- унапређењем квалитета ваздуха даљим развојем заснованим на рационалнијој употреби енергије и повећању енергетске ефикасности, увођењу економски оправданих нових и обновљивих извора енергије (на пример коришћењем биогаса и соларне енергије) и др.;

– **Мере за заштиту вода и земљишта**

Заштита вода и њихово коришћење остварује се у оквиру интегралног управљања водама спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Воде се могу користити, а отпадне воде испуштати уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност од загађивања. Мере заштите вода обезбеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање.

Заштиту вода и земљишта обезбедити применом следећих мера:

- одговарајућим техничко-технолошким решењем планираног ППОВ обезбедити сигурно и ефикасно пречишћавање отпадних вода и функционисање постројења, односно достизање и одржавање пројектованог квалитета ефлуента који задовољава критеријуме прописане за испуштање у реципијент, а према Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16) за испуштање у површинске воде, а нарочито:
 - НРК < 125 mg/l,
 - ВРК5 < 25 mg/l,
 - Укупне суспендоване материје < 35 mg/l,
 - Укупан Р < 1 mg/l,
 - Укупан N < 10 mg/l (01. V-15.XI), тј. < 20 mg/l (16. XI-30.IV)
 - Колиформне бактерије < 10000 у 100 ml,
 - Колиформне бактерије фекалног порекла < 2000 у 100 ml и
 - Стрептококе фекалног порекла < 400 у 100 ml;
- избор материјала за изградњу колектора извршити у складу са обавезом да се спречи свака могућност неконтролисаног изливања отпадних вода у околни простор, што подразумева адекватну отпорност цевовода и прикључака на све механичке и хемијске утицаје, укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће дилатације (флексибилности), а због могуће геотехничке повредљивости геолошке средине у подлози цевовода (слегање, течење, клижење, бубрење материјала и др); предвидети одговарајућа техничка решења за таложење и редовну евакуацију наталоженог наноса у деловима канализационог система; обезбедити одговарајући капацитет пријема колектора како не би дошло до испуштања евентуалних вишкова отпадних вода;
- садржај непожељних материја у ефлуенту, након пречишћавања треба да буде у границама максималних количина опасних материја које се не смеју прекорачити, а дефинисане су Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр.67/11, 48/12), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр.35/11), којом је дефинисано да ће се до истека преиспитаног рока примењивати максималне количине опасних материја у водама прописане Правилником о опасним материјама у водама („Сл. гласник РС“, бр.31/82), као и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр.50/12);
- обезбеђењем одговарајућег простора и услова за складиштење и припрему хемикалија које се користе у третману отпадних вода;
- у случају да техничко-технолошко решење пречишћавање/третмана вода предвиђа коришћење специфичних хемијских и биолошких средстава, обезбедити простор и одговарајуће услове за складиштење и припрему супстанци, у складу са важећим прописима којима се уређује поступање са овом врстом материја;
- уградњом одговарајућих прикључака и арматуре за узорковање непречишћене / пречишћене отпадне воде, односно обављање континуалног и дисконтинуалног праћења квалитета воде на улазу / излазу из постројења за пречишћавање,

- изградњом манипулативних површина и сервисних / приступних саобраћајница од водонепропусних материјала отпорних на нафту и нафтне деривате и са ивичњацима којима се спречава одливање воде на околно земљиште приликом њиховог одржавања или падавина; обезбедити пројектовање и изградњу канала и ригола којима ће се са саобраћајница потенцијално зауљене отпадне воде и воде од одржавања одводити у таложник - сепаратор уља и масти, пре упуштања у канализационе колекторе и касније у водотоке;
- загађене зауљене атмосферске воде са манипулативних површина као и воде од прања и од одржавања тих површина, пре испуштања у реципијент, морају се прикупити посебним системом канализације и спровести преко таложника за уклањање механичких нечистоћа и сепаратора за уклањање нафте и њених деривата, таквим да ефлуент буде у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („СЛ.гласник РС“ број 67/11, 48/12 и 1/16).
- атмосферске воде са условно чистих површина (кровови, надстрешнице, некомуникационе површине) могу се прикупити системом ригола и без претходног пречишћавања слободно испустити у околне зелене површине;
- уградњом двојног резервоара за складиштење нафтних деривата са системом за детекцију цурења енергента, непропусних бетонских канала за смештај инсталација којима се доводи гориво од резервоара до корисника и припадајуће мернорегулационе, сигурносне и друге опреме,
- применом одговарајућих мера заштите од удеса (танкване/посуде за прихват складиштеног енергента за потребе рада дизел агрегата); додатну заштиту подземних вода извршити постављањем непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостаница, а заштиту обезбедити и испод дизел агрегата и резервоара за течно гориво, уколико се буду планирали;
- оперативни платои у комплексу који нису планирани за озелењавање, треба да буду избетонирани с тим да се предвиде ободне бетонске риголе усмерене ка најнижој тачки свих изнивелисаних површина (саобраћајних и манипулативних), како би се на једном месту прихватиле све загађене кишне воде и довеле до реципијента.

Као мере заштите вода морају се предузимати и следеће активности:

- у случају изливања штетних материја у Крчеву реку, потребно је извршити одговарајуће анализе воде и предузети мере за заштиту живог света;
- забрањено је одлагање вишка материјала у и уз водотоке, повремене токове;
- неопходна је едукација становништва и потрошача ради смањења примарног загађења.

При изради техничке документације и изградњи и функционисању предметног ППОВ поштовати и препоруке о условима за заштиту вода, коришћење и режим површинских вода издало је: Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш:

1. Да се изврше хидраулички прорачуни свих објеката;
2. При планирању и изградњи свих објеката у обзир узети могуће услове високих нивоа подземних вода и евентуални утицај великих вода; Извршити идентификацију свих отпадних вода по количини и квалитету за усвојени пројектни период;
3. Предвидети изградњу сепаратног система сакупљања и каналисања отпадних вода;
4. Предвидети обједињавање отпадних вода у главни колектор и усмерити ка постројењу за пречишћавање отпадних вода, под условом да одговарају комуналним отпадним водама и да се третманом могу подједнако ефикасно пречишћавати као отпадне воде из домаћинства;
5. Технолошке отпадне воде предвиђене да се сакупљају јавном канализацијом се могу упуштати у јавну канализацију уколико испуњавају услове сходно Акту испуштања отпадних вода у јавну канализацију донетог од стране органа локалне самоуправе, односно морају да испуне граничне вредности емисије за одређене групе или категорије загађујућих материја, пре испуштања у јавну канализацију;
6. Објекте планиране поред речних токова планирати тако да се обезбеди стабилност обала и непроменљивост природних услова течења или вештачки успостављеног режима течења.
7. За постројење предвидети таква техничко-технолошка решења која ће гарантовати да се постигну захтеване граничне емисије и да се неће нарушити добар статус површинске воде након испуштања у реку;

8. Да се пројектним решењем докаже да ће се реализацијом ППОВ, без обзира на фазност, очувати прописани услови за упуштање отпадних вода у реципијент, у складу са планом заштите вода од загађења и посебним законом који уређује област заштите животне средине;

9. Да се уради пројекат управљања постројењем којим се дефинишу начин и динамика праћења контроле процеса пречишћавања за очекиване промене услове у погледу квантитативно- квалитетних особина дотеклих вода као и прорачуне утицаја испуштених вода у реципијент;

10. Утицај испуштања пречишћених отпадних вода у реципијент, прорачунати на меродавни протицај, средње месечну малу воду 95% обезбеђености;

11. Планирати прво изградњу ППОВ или истовремено са колектором, јер се непречишћена отпадне воде не смеју упуштати у реципијент;

12. Предвидети мерење количине пречишћених вода, као и места за узорковање материјала за испитивање биомеханичких и механичких параметара квалитета отпадних вода;

13. Предвидети мере за заштиту ППОВ од великих вода;

14. Пројектом предвидети објекте и контејнере за прихват хазардних и загађујућих материја насталих у процесу рада (муљ и сл..)

15. На месту изливне грађевине предвидети одговарајућу заштиту днд и косина водотока и иста не сме да негативно утиче на режим вода, пронос наноса и сл.

– Мере за заштиту земљишта и флоре и фауне и управљање отпадом (на локацији и њеном окружењу – подручју Витошевац)

Заштита околног пољопривредног, грађевинског и осталог неплодног земљишта и вегетације ће се постићи спровођењем следећих мера:

- уколико су Планом обухваћене шуме сопственика, оне се морају узети у обзир и морају се поштовати одредбе Закона о шумама („Сл. Гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 89/15 и 95/18- др.закон);
- заустављањем процеса градње објеката на површинама које нису планиране за изградњу, како би се спречила деградација пољопривредног земљишта;
- забрањено је испуштање и одлагање опасних и штетних материја у земљиште,
- изградњом недостајуће канализације на предметном простору смањиће се опасност од потенцијалног загађивања тла и подземних вода;
- регулацијом саобраћаја смањиће се аерозагађење, као и таложење чврстих материја из ваздуха на тле;
- забраном одлагања грађевинског и осталог чврстог отпада на за то непредвиђеним површинама и локацијама и инфраструктурном појасу;
- рекултивацијом и санацијом свих површина у претходно стање, а које су деградирале током грађевинских радова за потребе изградње планираних објеката и инфраструктурних система;
- уређивањем зелених површина, уз претходно извршену валоризацију постојеће вегетације и задржавање свих вредних стабала у границама предметног плана;
- ако при извођењу радова дође до удеса на грађевинским машинама или транспортним средствима, односно изливања уља и горива у земљиште, извођач је у обавези да одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине;
- обавезно је управљање комуналним отпадом на основу плана управљања отпадом и локалних нормативних аката и у складу са важећом законском регулативом.
- ново зеленило планирати у интеракцији са постојећом и будућом наменом простора у циљу очувања и унапређења животне средине;
- при одабиру зеленила препоручује се аутохтона дендрофлора и то врсте најбоље прилагођене локалним педолошким и климатским условима; зеленило одабрати према еколошким, функционалним и декоративним својствима, односно одабрати врсте које су биолошки постојане, естетски прихватљиве и прилагођене околном простору и његовој намени.

Заштита земљишта спроводиће се применом правила и мера заштите:

- спровести систематско праћење квалитета земљишта: праћење концентрације тешких метала у земљишту, суспендованих честица и праћење концентрације азота у земљишту
- предузимањем мера директне заштите вода, обезбедиће се и заштита земљишта од

загађења, што се односи на предвиђена решења за евакуацију и пречишћавање отпадних вода

- сакупљање и третирање отпадног муља из ППОВ-а вршити на прописан начин, у складу са његовим карактеристикама и законским обавезама (дефинисаће се посебним студијама и анализама)
- уклањање вегетације са планског простора свести на најмању меру и у случајевима када је то неопходно
- ако дође до хаваријског изливања горива, уља и сл обавезно је уклањање дела загађеног земљишта и његова санација заменом и затрпавањем

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана утврђују се следеће мере:

- Обавезно је обезбеђивање услова за санитарно прикупљање и депоновање отпада и његово одвожење на депонију на коју се одвози отпад са територије општине Ражањ у складу са стартешким документима и Планом управљања отпадом; на парцелама предвидети простор за постављање посуда за одлагање комуналног отпада, као и отпада насталог у процесу производње (инертног отпада, опасног отпада и др. у складу са законским прописима).
- Обавезно је обезбеђивање највишег ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада и формирања дивљих депонија,
- Потенцирање и стимулисање разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања;

У складу са тим, обезбедити одговарајући начин прикупљања и поступања са отпадним материјама и материјалима из комплекса ППОВ у складу са важећим прописима којима се уређује поступање са овом врстом отпада; изградити посебне објекте и обезбедити затворене просторе и посуде на водонепропусним површинама, ради одвојеног сакупљања и привременог складиштења, и то:

- затворени контејнер за отпад са грубе и фине решетке,
- контејнер/силос за отпадни песак,
- затворени објект за пречишћени отпадни муљ,
- контејнер/објект за амбалажни отпад (од хемикалија и сл) у складу са Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС“, број 36/09),
- контејнере за неопасни отпад (комунални отпад, рециклабилни отпад – папир, стакло, лименке, ПВЦ боце и сл), до предаје правном лицу које је овлашћено, односно које има дозволу за управљање наведеним врстама отпада;

Приступ судовима за смеће мора бити неометан, тако да подлога за гурање контејнера мора бити од чврстог материјала без иједног степеника и са највећим нагибом до 2%. Ако су контејнери запремине 1100 литара заједнички – сабирни поставити их на бетонираним површинама од 2m² за сваки и са падом максимално 2% у нивоу коловоза ради могућег гурања. Пожељно је да буду визуелно сакривени зеленилом или на други начин. Максимално удаљење контејнера од улаза у припадајући не сме бити веће од 25,0m, а минимално 5,0m, при чему је максимално ручно гурање 15,0m.

За депоновање отпада који може да се рециклира, нпр. папира, картонске амбалаже, ПЕТ амбалаже и сл., ради вршења рециклаже, препорука је набавка суда од 5m³, и поставити их у складу са напред наведеним нормативима. у погледу удаљености и нагиба.

Потребно је обезбедити директан и несметан приступ возила површини за контејнере.

У случају генерисања опасних и штетних отпадних материја, забрањује се да се исте одлажу у посуде и контејнере за одлагање комуналног и осталог инертног отпада. Складиштење опасног отпада организовати у оквиру радних површина постојећих и новопланираних привредних објеката (у посебним магацинским просторима, изолованим од радног особља, у херметички затвореним бурадима), а њихов даљи транспорт ће вршити искључиво правна и физичка лица овлашћена за поступање са овим врстом отпада (у складу са одредбама Правилника о начину поступања са отпацима који имају својство опасних материја („Сл. гласник РС“, бр. 12/95).

Грађевински отпад који може да настане приликом реализације инфраструктурних инсталација, саобраћајница и осталих објеката, обавезно је уредно прикупити на локацији, разврстати и класирати по карактеру и пореклу, до момента преузимања од стране Јавног комуналног предузећа.

- **Мере заштите од буке и вибрација**

Заштиту од буке обезбедити:

- применом одговарајућих грађевинских и техничких мера за заштиту од буке, у радној средини и околини постројења за пречишћавање отпадних вода, којом се обезбеђује да бука емитована током функционисања истог не прекорачује прописане граничне вредности у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 36/09 и 88/10) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);

- **Мере заштите од зрачења**

Заштита од зрачења спроводиће се уз примену законских и подзаконских мера заштите којима се спречава угрожавање животне средине и здравље људи од дејства зрачења која потичу од јонизујућих и нејонизујућих извора и отклањају последица емисија које извори зрачења емитују или могу да емитују.

Заштита од јонизујућег зрачења

- На планском подручју нема постојећих нити је дозвољено постављање нових извора јонизујућег зрачења.

Заштита од нејонизујућег зрачења

Трансформаторску станицу пројектовати и изградити у складу са важећим нормама и стандардима прописаним за ту врсту објеката, а нарочито:

- одговарајућим техничким и оперативним мерама обезбедити да нивои излагања становништва нејонизујућим зрачењима, након изградње трафостаница, не прелазе референтне граничне нивое излагања електричним, магнетским и електромагнетским пољима, у складу са Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09), и то: вредност јачине електричног поља (Е) не прелази 2 kV/m, а вредност густине магнетског флуksа (В) не прелази 40 µT,
- обезбедити одговарајућу заштиту подземних вода постављањем непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостанице; капацитет танкване одредити у складу са укупном количином трансформаторског уља садржаног у трансформатору,
- није дозвољена уградња трансформатора који садржи полихлороване бифениле (PCB),
- након изградње трансформаторске станице извршити: (1) прво испитивање, односно мерење: нивоа електричног поља и густине магнетског флуksа, односно мерење нивоа буке у околини трансформаторске станице, пре издавања употребне дозволе за исту, (2) периодична испитивања у складу са законом и (3) достављање података и документације о извршеним испитивањима нејонизујућег зрачења и мерењима нивоа буке надлежном органу у року од 15 дана од дана извршеног мерења.

3.2.2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА И ВРЕДНОСТИ

УСЛОВИ „Завода за заштиту природе Србије“, 03 бр. 021-3929/2, од 16.11.2023. године

Према Условима „Завода за заштиту природе Србије“, 03 број 021-3929/2, од 16.11.2023. године простор Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити простором обухвата значајна подручја еколошке мреже Републике Србије. Сходно томе одређују се следећи услови заштите природе:

1- Предметни радови не смеју довести до битних промена морфологије терена и настанка и развоја инжењерскогеолошких процеса и појава.

2- Предвиђеним радовима није дозвољено угрожавање постојећих подземних хидрографских веза, као ни квалитативних карактеристика подземних вода.

3- Планом се дефинише обавеза да се:

-обуставе радови и обавести Завод за заштиту природе Србије, уколико се при уклањању високе вегетације уоче гнезда птица пречника преко 0,5м,

- време одлагања материјала неопходних за изградњу објекта максимално скратити, уколико може послужити као добро склониште за гмизавце и друге животиње, као и да се поштује услов да се безбедно врате у природу.

4- Лоцирање и распоред објекта постројења за пречишћавање отпадних вода извршити тако да потреба за сечом стабала и уклањање вегетације буде минимална.

5- Планирати очување група стабала, појединачних стабала, као и других екосистема са очуваном или делимично измењеном вегетацијом. Посебно предвидети заштиту крајречне (приобалне) вегетације Велике реке с циљем очувања биолошке разноврсности. Уколико то није у потпуности могуће, сечу стабла свести на најмању могућу меру, а за коју је неопходно прибавити сагласност надлежних институција.

6- Планом дефинисати процентуални однос изграђеног и земљишта под зеленим површинама, како би се обезбедила проветреност подручја, побољшали микроклиматски услови, остварила повезаност зелених поршина са околином.

7- Планирати адекватно озелењавање прилагођено околном простору и његовој намени. Приликом озелењавања простора предност дати аутохтоним врстама отпорним на аерозагађења које имају густу и добро развијену крошњу. Могу се користити и врсте егзота прилагођеним локалним условима, а да при том нису инвазивне и алергене (тополе и сл.). . Забрањена је садња инвазивних врста: *Acer negundo* јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus amara* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и *Parthenocissus quinquefolia* (петолисни бршљан).

8- Испоштовати да пречишћена вода мора задовољити критеријуме из Уредбе о граничним вредностима емисије загађених материја у воде и рокове за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије”, број 67/2011, 48/12, 1/16), Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије”, број 50/2012) и Правилника о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС”, бр. 31/1982).

9- Предвидети да пречишћена вода буде минимум истог квалитета као и вода у реципијенту.

10- Забрањено је директно испуштање непречишћене воде у Велику реку.

11- Забрањује се депоновање свих врста отпада у и поред корита Велике реке;

12- Обавеза је да се обавља контрола квалитета воде из испусног канала. Вршити редовне хемијске анализе квалитета прерађене воде и о томе повремено, а у екстремним случајевима обавезно обавестити надлежне институције;

13- Предвидети управљање муљем који настаје у процесу пречишћавања отпадних вода у складу са Програмом управљања муљем у Републици Србији за период 2023-2032.г. („Сл.гл. РС”, бр.84/2023).

14- Планом је одређено да сви базени, резервоари и остала инфраструктура који служе за таложење отпадних вода морају бити непропусни.

15- Испусни канали пречишћење воде у реципијент морају имати уставе, који се могу користити по потреби. Пројектовано испуштање пречишћених вода не сме бити већег капацитета него што су прихватни профили реципијента, а одабир места испуста ефлуента мора бити сагласан максималном степену разблажења.

16- Узорковање пречишћених вода мора се обављати из испусног канала. С тим у вези, потребно је вршити редовне минералшке, хемијске и биолошке анализе пречишћене воде и о томе повремено, а у акцидентним ситуацијама обавезно обавестити надлежне институције.

17- Предвидети да сви објекти и инфраструктура у оквиру ППОВ буду стално и на одговарајући начин одржавани.

18- Забрањено је паљење стрништа, живица, тршћака и других типова станишта у оквиру предметног подручја, како на простору комплекса тако и у његовој околини;

19- Предвидети инфраструктурно опремање по високим еколошким стандардима;

20- Обавезна је санација или рекултивација свих деградираних површина. Ископани слој земљишта депоновати засебно како би био искоришћен за санацију терена након завршетка радова;

21- Обавеза је држаоца ППОВ да обезбеди ефикасан мониторинг животне средине у складу са чланом 72. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/2009, 72/2009, 43/2011, 14/2016 и 76/2018) уз могућност брзе интервенције у случају акцидентних ситуација.

22- Уколико се током радова наиђе на геолошко - палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

Посебни услови за постројење и цевоводе:

- дуж инфраструктурних траса не сме доћи до промена инжењерскогеолошких карактеристика тла;

- цевовод и остала инфраструктура на читавој траси мора бити изолована и у потпуности непропусна;

- приликом постављања цевовода и свих других радова, хумусни слој се мора уклонити и депоновати посебно, како би се могао вратити на првобитно место и искористити за санацију и затрављивање;

- планираном изградњом објеката и инфраструктуре постројења за пречишћавање отпадних вода, не сме доћи до значајног промена режима, а посебно квалитативних карактеристика подземних и површних вода на предметном подручју.

3.2.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

УСЛОВИ „Завода за заштиту споменика културе Ниш“, број 1871/2-02, од 01.11.2023. године,

I. НЕПОКРЕТНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

Према Условима „Завода за заштиту споменика културе Ниш“, број 1871/2-02, од 01.11.2023. године до тренутка добијених услова на простору обухваћеном Планом детаљне регулације није извршена систематска проспекција и валоризација непокретног културног наслеђа и археолошког наслеђа, нити је извршено евидентирање ратних меморијала. Податци о непокретном културном наслеђу на предметном простору нису прикупљени па не постоје утврђена непокретна културна добра, евидентирана добра која уживају предходну заштиту, евидентирани ратни меморијали.

На основу наведеног, није могуће прописати посебне услове са становишта заштите културног наслеђа.

II. МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА У ПОСТУПКУ УСВАЈАЊА ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

1. Није дозвољено оштећење или уништење археолошких налаза.

2. Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, **извођач радова је дужан да одмах , без одлагања прекине радове** и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе Ниш- и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

3. У случају открића археолошког наслеђа током извођења грађевинских и других радова, инвеститор изградње је у обавези је да обезбеди средства за заштна **археолошка истраживања, заштиту, чување, публиковање и презентацију археолошког наслеђа у зони која је угрожена планираном изградњом.**

4. Након спроведених заштитних археолошких истраживања, инвеститор је у обавези да прибави нове услове-мере заштите од надлежног завода, а који ће се дефинисати на основу резултата спроведених заштитних археолошких истраживања.

3.2.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ И ДРУГИХ ВЕЋИХ НЕПОГОДА, ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА И РАТНИХ ДЕЈСТАВА

Потребно је да се при изградњи на предметном простору, скупом урбанистичких и грађевинских карактеристика задовоље потребе заштите, и то пре свега тако да се смање дејства евентуалног разарања објеката. Због тога је, при планирању на овом простору обавезно обезбедити могућност примене и реализације мера заштите од елементарних и других већих непогода. У том смислу, са аспекта заштите на предметном простору биће разрађене и спроведене мере и дати параметри повредивости.

Пројектно техничком документацијом дефинисати посебне мере заштите од пожара и могућих удеса, као и мере за отклањање последица у случају удеса; на предметну документацију обавезна је сагласност надлежног органа на предвиђене мере заштите од експлозије и удеса. У поступку спровођења Плана, приликом издавања Информације о локацији и Локацијских услова обавезна је примена свих прописа, смерница и стручних искуства, као и Уредбе о организовању и функционисању цивилне заштите („Службени гласник РС“, бр. 21/92). Објекти морају бити реализовани у складу са Правилником о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Службени лист СФРЈ“, бр. 53/88, 54/88 и 28/95) и Правилником за заштиту објеката од атмосферског пражњења („Сл. лист СРЈ“, бр. 11/96). Заштита становништва и материјалних добара од ратних разарања обезбеђује се према Закону о одбрани („Сл. гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др.закон, 104/09-др.закон, 10/15 и 36/18) и Уредби о организовању и функционисању цивилне заштите („Сл. гласник РС“, бр. 21/92). На предметном подручју забрањена је употреба технологија које могу угрозити окружење. Обавезна је употреба атестираних инфраструктурних објеката и мрежа, а њихова уградња мора бити извршена од стручних и овлашћених лица.

Услови и мере за заштиту од земљотреса

Планско подручје припада теренима на којима се могу јавити земљотреси јачине 8° MCS подразумева строгу примену важећих техничких прописа за изградњу на сеизмичким подручјима при пројектовању и грађењу планиране саобраћајнице, као и свих осталих објеката дуж коридора.

Основну меру заштите од земљотреса представља примена принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно примена сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима.

Ради заштите од потреса, објекти морају бити реализовани и категорисани према Правилнику о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Службени лист СФРЈ“, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

У овом подручју могу се очекивати катастрофални земљотреси. У циљу заштите од земљотреса морају се строго поштовати технички прописи о изградњи инвестиционих објеката који се односе на носивост и стабилност терена и објеката. Такође, одговарајуће службе морају имати разрађене планове о евакуацији и забрињавању становништва у случају појаве земљотреса свих интензитета.

Ризик од повредљивости при сеизмичким разарањима може се смањити примењујући одређене принципе планирања, организације и уређења простора, у првом реду за индустрију и инфраструктуру, као основне компоненте предметног простора.

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- обавезна примена важећих сеизмичких прописа при реконструкцији постојећих и изградњи нових објеката;
- обезбедити довољно слободних површина које прожимају изграђене структуре, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објеката;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине увек када је то могуће, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина.

Превентивне мере заштите у смислу сеизмичности подразумевају:

- поштовање степена сеизмичности од око 8° MCS приликом пројектовања, извођења или реконструкције објеката, или оног степена сеизмичности за који се посебним сеизмичким истраживањима утврди да је меродаван за планско подручје,
- поштовање регулације саобраћајница и међусобне удаљености објеката,
- обезбеђење оних грађевина чија је функција нарочито важна у периоду после евентуалне катастрофе.

Инфраструктура је у већој мери подложна повредљивости од осталих физичких структура. Отуда је нужно предвидети појединачно за сваки од система одговарајуће мере:

- саобраћај: улазно - излазни правци се трасирају на стабилним теренима, главне улице, сабирне и сервисне улице обезбеђују несметано комуницирање. водоснабдевање: главни

водовод и секундарна мрежа планирају се са могућношћу искључења појединих деоница у случају оштећења

- канализација отпадних вода: код евентуалног оштећења канализације постоји могућност да раде поједине функционалне целине;
- електродистрибутивна мрежа, као и систем трафостаница (10/0,4kV), су дисперговани у простору, распоређени по зонама, везани у прстенове и полупрстенове, на такав начин да се могу у ванредним условима искључивати по сегментима; каблирање високонапонских водова је нужно због безбедности у ванредним условима
- телефонска веза се планира тако да се обезбеде алтернативне везе, у случају прекида у појединим линијама у ванредним условима.

Обавеза је да се код пројектовања и изградње свих категорија објеката високоградње стриктно треба придржавати одредби „Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90), а код пројектовања предвиђених надградњи и доградњи одредби „Правилника о техничким нормативим за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње („Сл. лист СФРЈ“, бр. 52/85). Поред тога, на свим теренима са смањеном стабилношћу обавезно се спроводе посебна инжењерско - геолошка, сеизмичка и геофизичка испитивања терена на којима ће се градити поједини објекти.

Услови и мере за заштиту од пожара

Да би се обезбедила заштита од пожара потребно је примењивати следеће смернице:

- при изградњи објеката поштовати важеће прописе противпожарне заштите;
- правилним размештајем објеката на прописаним одстојањима од суседних објеката смањити опасност преношења пожара;
- правилном диспозицијом објеката у односу на саобраћајнице обезбедити несметан приступ противпожарних возила;
- омогућити правовремен и несметан приступ ватрогасних возила до објеката;
- Предвидети ширине и носивости путева који ће да омогуће приступ ватрогасном возилу и његово маневрисање приликом гашења пожара, у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара (Сл. лист бр.8/95)
- лако запаљиве и експлозивне материје складиштити и чувати под законом прописаним условима, уз одговарајућу сагласност надлежних органа на планиране мере заштите од пожара;
- Предвидети прописана растојања између објеката и инсталација: електро, ТТ, водовода и канализације.
- у склопу изградње мреже водоводних инсталација реализовати противпожарне хидранте;
- обезбедити капацитет водоводне мреже који обезбеђује довољне количине воде за гашење пожара.

Пре издавања локацијских услова потребно је од стране органа надлежног за заштиту од пожара прибавити посебне услове у погледу мера заштите од пожара и експлозија за безбедно постављање објеката са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима у складу са одредбама чл.6 Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима (Сл.гласник РС бр.54/15) и одредбама чл.16 став 1 Уредбе о локацијским условима (Сл.гласник РС бр.35/15,114/15 и 117/17).

У поступку прибављања локацијских услова потребно је од стране органа надлежног за заштиту од пожара прибавити посебне услове у погледу мера заштите од пожара и експлозија сходно члану 16 став 2 Уредбе о локацијским условима (Сл.гласник РС бр.35/15,114/15 и 117/17) узимајући у обзир да због специфичности објекта ПДР не може садржати све неопходне могућности, ограничења и услове за изградњу објекта, односно све услове заштите од пожара и експлозија.

У погледу обезбеђења испуњености основних захтева заштите од пожара приликом пројектовања и изградње објеката и то на начин утврђен посебним прописима и стандардима којима је уређена област заштите од пожара и експлозија и проценом ризика од пожара којом су исказане мере заштите од пожара за конструкцију, материјале, инсталације и опремање

заштитним системима и уређајима, објекти морају бити изведени у складу са Законом о заштити од пожара.

Фазну градњу, уколико ће градња трајати дуже, предвидети на начин да свака фаза представља техничко-технолошку целину, која може самостално да се користи.

У складу са наведеним, ради заштите од пожара објекти морају бити реализовани према одговарајућим техничким противпожарним прописима, стандардима и нормативима:

- објекти морају бити реализовани у складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС“ бр. 111/09, 20/15 и 87/18),
- објекти морају имати одговарајућу хидрантску мрежу, која се протоку и притиску воде у мрежи планира и пројектује према Правилнику о техничким нормативима за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл. лист СФРЈ“ бр. 30/91)
- објектима мора бити обезбеђен приступни пут за ватрогасна возила, сходно Правилнику о техничким нормативима за приступне путеве („Сл. лист СРЈ“ бр. 8/95)
- објекти морају бити реализовани у складу са Одлукама о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Сл. лист СФРЈ“ бр. 53, 54/88 и 28/95), Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења (Сл. лист СРЈ бр. 11/96), Правилником о техничким нормативим за заштиту складишта од пожара и експлозија (Сл. лист СФРЈ бр. 24/87), Правилником о техничким нормативима за заштиту нисконапонске мреже и припадајућих трансформаторских станица (Сл. лист СФРЈ бр. 13/78 и 37/95), Правилником о техничким мерама за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова (Сл. лист СФРЈ бр. 41/93)
- планиране гараже реализовати у складу са Правилником о техничким захтевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија („Сл. лист СЦГ“, бр. 31/05).

Услови и мере за заштиту од поплава и ерозије

У периодима већих падавина, отапања снега и слично, подручја око водотокова могу локално бити угрожена у периодима већег протицаја и вишег водостаја, када су и могућности за еродовањем земљишног слоја на обалама више могуће. С обзиром на хидрауличку повезаност вода водотока са подземним водама у окружењу, могућа су издизања нивоа подземних вода која могу довести до забављања и плављења терена.

За подручје Плана, пре даљег ангажовања простора, потребно је рачунати да се на овом простору мора извршити одговарајућа дренажа у сврхе одводњавања терена.

У циљу заштите од поплава:

- обавезно је регулисати и усмерити површинске воде,
- обавезно је вршити одбрану од поплава у складу са Оперативним планом одбране од поплава на водама другог реда општине Ражањ за претходну годину,
- забрањује се вршење радњи које могу оштетити корито и обале потока Крчеве реке,
- правилно и по прописима планирати и изводити инфраструктуру (водовод, канализацију и остало) да оне не би биле узрочник појаве подземне воде,
- ради спречавања и отклањања штетног дејства ерозије и бујица спроводе се превентивне мере до уређења водотока, у складу са чланом 62. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12)

Неповољни утицаји геодинамичких процеса (ерозије, флувијалне ерозије и др.), које могу имати одлике акцидентних ситуација – релативно брза, велика оштећења објеката инфра и супраструктуре, у смислу интензитета и броја, спречавају се правовременом анализом стабилности терена и геофизичких услова за изградњу, као и дефинисањем адекватних правила изградње, коришћења и уређења простора.

Услови и мере заштите од техничко-технолошких удеса и хаваријских загађења

Заштита од техничко-технолошких несрећа и удеса обухвата: планирање, организовање и предузимање мера управљања опасним материјама на основу анализе опасности од удеса за све активности, технолошке поступке и објекте где могу бити присутне опасне материје, а за све такве технолошке поступке и објекте обавезна је израда анализе опасности од удеса.

По питању заштите од акцидентних загађења, основне мере заштите се заснивају на управљању ризиком од удеса, и то кроз: идентификацију опасности; анализу последица;

процену ризика; планирање мера за превенцију удеса или смањење ризика; организовање мера приправности и одговора на удес; као и планирање мера санације од последица удеса. Мере заштите треба спроводити: за постојеће објекте и технологије (производња, складиштење, утовар, транспорт, претовар штетних и опасних материја), кроз превентивне мере и мере сталног надзора; за нове објекте, технологије и радове, као и код реконструкција постојећих, кроз обавезну израду процене утицаја и процене ризика на животну средину; израдом Мапе хазарда, чиме ће се утврдити потенцијални извори удесних загађења и правци транспорта опасних и штетних материја.

Евентуално складиштење и чување хемикалија и осталих опасних материја у објектима организовати у засебним радним просторијама магацинског типа, уз перманентну контролу и надзор локалног особља.

Основна превентивна мера у поступку издавања грађевинске дозволе за поједине објекте биће спровођење законски предвиђеног поступка одлучивања о потреби израде Студије процене утицаја на животну средину (у складу са Законом о процени утицаја на животну – „Сл. гласник РС“, бр. 135/04), чиме ће се, по потреби, на целовит начин сагледати процена опасности објекта и околног простора од могућих удеса и прописати неопходне мере заштите, ради заштите људи и материјалних добара.

Посебна мера заштите од акцидентних загађења представља и строга контрола саобраћајне полиције свих возила која транспортују опасне и штетне материје државним путевима, с обзиром на близину путева речном току и могућем загађењу плитких издани услед неконтролисаног истакања опасних материја из транспортних возила у околну земљиште.

Услови и мере обезбеђења за потребе одбране земље

На основу услова Министарства одбране који су достављени за потребе израде предметног ПДР-а (бр. 20633-2 од 24.11.2022. год.) констатује се да нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље. Мере заштите од интереса за одбрану земље, треба да буду уграђене у сва решења обрађена овим Планом као превентивне мере.

Заштита становништва и материјалних добара од ратних разарања обезбеђује се на подручју Плана, према Закону о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др.закон, 104/09-др.закон, 10/15 и 36/18), Уредби о објектима и рејонима од посебног значаја за одбрану Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 18/92) и Уредби о организовању и функционисању цивилне заштите („Службени гласник РС“, бр. 21/92).

На предметном подручју не планира се изградња двонаменских склоништа у објектима.

Кроз реализацију планиране концепције уређења и организације простора и грађења на подручју овог плана обавезно је поштовање и следећих услова цивилне заштите:

- планиране регулационе ширине основних саобраћајних праваца морају да омогуће несметано функционисање цивилне заштите у случају опасности од ратних разарања.

3.2.5. СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ ЕФЕКТА, КАТАСТАР ЗАГАЂИВАЧА, МОНИТОРИНГ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ОСТАЛЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ

Успоставити ефикасан систем мониторинга и сталне контроле функционисања свих делова канализационог система, са аспекта техничке безбедности током изградње и експлоатације планиране канализације и пратећих објеката, у циљу повећања еколошке сигурности, односно заштите подземних вода и земљишта од загађења у ближој и широј околини објекта.

- праћење квалитета и количине отпадне воде пре упуштања у реципијент, у складу са одредбама Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/10 и 93/12), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/11, 48/12 и 1/16) и Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16),
- праћење емисије загађујућих материја у ваздух, у току рада постројења, преко овлашћене институције, у складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13) и Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС“, број 5/16),

- „нулто“ мерење нивоа буке у животној средини пре почетка рада постројења, односно редовно праћење нивоа буке у току рада постројења, преко овлашћене институције, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10), Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) и Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);

3.2.6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ТЕХНИЧКЕ И ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

При изради техничке документације за реализацију појединих планских решења неопходно је поштовање мера заштите утврђених овим Планом и Извештајем.

Планска решења су дефинисана тако да ће њихова примена и спровођење у склопу израде техничке документације омогућити техничка решења која, у датим условима, максимално могуће штите околну земљиште, воде, ваздух, материјална добра и становништво, као и природне екосистеме у редовним и акцидентним ситуацијама.

Напомиње се да за све објекте за које се у склопу израде техничке документације испостави да је потребна израда процене утицаја у складу са Законом, те ако се кроз израду процене утицаја на животну средину прецизно утврдити колики се нивои загађења околине могу јавити, у складу са тим ће се прецизирати и конкретне мере заштите, њихов положај и врста. Стога се у Плану утврђују услови који ће бити саставни део локацијских услова из овог Плана.

Кроз израду техничке документације обезбедити да се приликом пројектована и изградње поштују следећи услови:

- одређеним техничким решењима, спровести све мере заштите ваздуха, воде, земљишта, природе и вегетације, културних добара, заштите од буке и вибрација и друге које су дефинисане овим Планом и Извештајем;
- спровести поступак одлучивања о потреби израде студије провене утицаја у складу са законском регулативом; овом студијом треба анализирати:
 - постојеће индикаторе стања животне средине; извршити циљана мерења квалитета ваздуха, земљишта и водотокова, нивоа комуналне буке, ради утврђивања „0“ стања,
 - капацитет животне средине, услове и ограничења простора на којем се планирају конкретни садржаји бањско-туристичког комплекса,
 - геолошко-геотехничке и хидрогеолошке карактеристике терена на предметном простору, ради утврђивања адекватних услова изградње објеката,
 - потенцијалну угроженост становништва, биљног и животињског света, као и објеката у контактним зонама у редовној експлоатацији и за случај удесних ситуација;
- Пре почетка било каквих радова морају се прибавити подаци о тачном положају постојећих инфраструктурних објеката како не би дошло до оштећења истих.
- у циљу спречавања, односно смањења утицаја објеката и инфраструктуре на чиниоце животне средине предвидети:
 - садњу / ревитализацију заштитног појаса зеленила унутар комплекса формирати заштитни појас ка суседним парцелама и по могућству дуж саобраћајница;
 - обратити пажњу на решења при пројектовању система одвођења атмосферских вода како би се спречило директно изливање штетних материја са коловоза и манипулативних површина; затворени систем одводњавања, односно контролисано и ефикасно прикупљање заупљених атмосферских вода са свих саобраћајних површина које су предмет изградње, њихов третман (издвајање масти и улља у сепараторима и друго) до пројектованог/захтеваног квалитета и контролисано одвођење у реципијент,
 - опремање подручја плана објектима комуналне и друге инфраструктуре,
 - одговарајући начин складиштења материја и материјала неопходних за одржавање путева и објеката, у циљу заштите земљишта и подземних вода од загађења, у складу са посебним законима,
 - сакупљање, разврставање, привремено складиштење и предају отпадних материја које имају карактеристике штетних и опасних материја, а које настају у процесу

- одржавања путева и објеката, као и отпада насталог у процесу функционисања објеката, у складу са важећим прописима из ове области;
- обезбедити одговарајуће услове од надлежних институција и организација за израду техничке документације;
- планирати изградњу система јавне расвете поготову на раскрсницама и дуж пешачких комуникација;
- размотрити проблем акцидентних ситуација при превозу отпадних материја, пожара и сл. и дефинисати одговарајуће мере за заштиту људи и животне средине.

Опште мере заштите током уређења терена, изградње и експлоатације објеката

На Планском подручју обезбедити:

- одговарајућу организацију градилишта за потребе изградње, како привремених локација за депоновање грађевинског материјала и опреме неопходног за изградњу, тако и привремених или трајних локација (постојеће уређене комуналне објекте) за одлагање депонованог отпада укључујући и комунални настао у току извођења радова;
- да се приликом вршења радова ископа за потребе изградње, предвиди место одлагања ископаног материјала а исти се не сме одлагати на обале и у корито водотока;
- рационално коришћење земљишта и очување ресурса, односно рационално коришћење земљишта, да се хумусни слој сачува како би се користио за озелењавање или санирање простора, након изведених радова;
- максимално очувати водне ресурсе при извођењу радова на изградњи објеката и саобраћајница;
- просторно ограничити манипулативне површине током изградње објеката,
- строго се придржавати предвиђеног коридора и зоне планиране намене, како земљани радови и употреба машина не би оставили последнице на шири простор;
- грађевинске радове у непосредној близини постојећих објеката „Телеком Србије“ вршити искључиво ручним путем, без употребе механизације и уз предузимање свих потребних мера заштите (обезбеђење од слегања, пробни ископи и сл.);
- забрану сервисирања возила и грађевинских машина за време извођења радова на самој локацији. Уколико дође до хаваријског изливања горива, уља/мазива и других штетних материја обавезна је санација површине и враћање у првобитно стање;
- да, уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно Члану 99. Закона о заштити природе («Службени гласник РС», бр. 36/09, 88/10, 91/10, 95/18-др.закон) извођач радова је дужан да обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
- да, уколико се приликом извођења земљаних радова наиђе на археолошке остатке, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове, обавести о томе надлежни Завод за заштиту споменика из Ниша и предузме мере да се налаз не уништи, не оштети и сачува на месту и у положају у коме је откривен (члана 109. Закона о културним добрима, „Службени гласник РС“, број 71/94, 52/11-др. закон и 99/11- др. закон). Инвеститор је дужан да по члану 110. истог закона, обезбеди финансијска средства за истраживање, заштиту, чување, публиковање и излагање добра, до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите; у случају трајног уништавања или нарушавања археолошког локалитета због инвестиционих радова, спровешће се заштитно ископавање о трошку инвеститора;
- одређеним техничким решењима умањити буку која ће настати током изградње објеката;
- уклањање отпада, који настане у току изградње објеката, инфраструктуре и саобраћајница и пратећих објеката извршити у складу са важећим прописима о управљању отпадом (сакупљање, разврставање и одлагање на за то предвиђену локацију или искоришћење рециклабилних материјала и посебних судова) - дефинисати привремене локације за депоновање опреме, грађевинског и другог материјала потребног за изградњу, лоциране изван простора са високом вегетацијом;
- ако при извођењу предметних радова дође до удеса на грађевинским машинама или транспортним средствима, односно изливања уља и горива у земљиште, извођач је у обавези да одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине;
- извршити санацију терена уколико дође до хаваријског изливања уља или горива;

- константно пратити параметре који утичу на промену / погоршавање квалитета ваздуха, воде и земљишта, утицаје буке и утицаје на живи свет и створене (поготово заштићене) вредности, како током изградње, тако и током експлоатације саобраћајнице.

Општа мера за израду планске документације:

При изради измена и допуна планске документације за предметно и контактна подручја, обавезно имати у виду утицаје на животну средину намена на Планском и контактном подручју те планирање намена простора ускладити са овим утицајима. Овде се посебно мисли на евентуалне измене урбанистичких планова где је на свим површинама које су сада неизграђене и користе се за пољопривреду, а у будућности би се могле пренаменити за стамбене и друге намене које могу бити угрожене неком од постојећих или планираних намена у околини. У овим зонама у контактном подручју потребно је планирати зелене заштитне појасеве од шумског и жбунастог зеленила, као тампон зоне ка другим наменама. Димензионисање ових зелених појасева и њихов састав вршити у складу са проценом утицаја која ће се обавити у склопу израде техничке документације за постројење, а у односу на процењено загађење ваздуха, као и буку која ће се јавити од саобраћаја.

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

План представља плански основ за за формирање грађевинских парцела јавне намене, израду пројекта препарцелације, издавање информација о локацији, локацијских услова и формирање грађевинских парцела за површине јавне намене, све у складу са правилима овог Плана и у складу са Законом о планирању и изградњи.

План детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац се у целости спроводи ДИРЕКТНО.

План детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац, представља плански основ за:

А/ Издавање локацијских услова

Издаје их надлежни орган у складу са одредбама овог Плана. Локацијски услови као основ за добијање грађевинске дозволе за изградњу издају се за цело грађевинско подручје из Плана.

Б/ Издавање грађевинске дозволе

Издаје је надлежни градски ораган на основу техничке документације у складу са одредбама овог Плана.

В/ Прибављање земљишта за јавне намене

На графичком прилогу бр.2 „Детаљна намена површина са поделом на карактеристичне целине“, дефинисане су површине за јавне намене и земљиште за некатегорисани пут, што је основ за решавање земљишта за његову планску намену, као и спровођење планске регулацију и изградњу објеката планиране намене.

На основу дефинисане границе грађевинског земљишта јавне намене, могућа је парцелација грађевинског земљишта на начин предвиђен Законом.

На једној грађевинској парцели могуће је градити више објеката, ако је то условљено технолошким процесом производње.

Сваку урбанистичко – пројектантску разраду и изградњу дефинисати у складу са инжењерско-геолошким карактеристикама терена и препорукама за пројектовање које ће се дефинисати на основу детаљних инжењерско-геолошких истраживања за објекте у складу са законом.

Неће се сматрати изменом Плана евентуалне корекције аналитичко геодетских елемената хоризонталних кривина планираног приступног пута, приликом израде пројектне документације саобраћајнице..

У смислу смањивања и елиминисања могућих промена и негативних утицаја на животну средину неопходно је поштовање основних начела заштите животне средине и основних начела у планирању и остваривању планских решења а која се односе на заштиту просторних ресурса и вредности, уређење простора и коришћење основних категорија земљишта. Према члану 16. Закона о стратешкој процени утицаја, Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројекта на животну средину, одређују аспекти заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

4.1. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл.гласник РС" бр.135/04 и 88/10) а за потребе израде предметног Плана. С обзиром да је ПДР плански документ из којег ће се у зонама за које је предвиђено директно спровођење на основу Плана издавати локацијски услови, нема потребе за израдом стратешких процена урбанистичких планова на нижим хијерархијским нивоима јер исти не постоје за ове зоне, али се допушта могућност, уколико се

појави неки специфичан програм или план развоја да се за исти спроведе поступак процене потребе израде стратешке процене у складу са Законом.

Такође, исти поступак одлучивања о потреби израде стратешке процене утицаја планских решења на животну средину, дефинисан Законом прописује се и у случају израде измена и допуна овог Плана.

4.2. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

За реализацију планираних намена и објеката, на основу предметног Плана детаљне регулације, ће се изградити техничка документација у складу са законском регулативом, што значи да ће се у склопу ње, уколико се током обавезне законом прописане процедуре одлучи да је потребно радити процену утицаја конкретних пројектних решења на животну средину, иста и спровести. У склопу процене утицаја конкретних пројектних решења и планираће се потребне мере заштите животне средине, у складу са Законом.

С обзиром да се Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра, у поступку спровођења планског документа, у склопу израде техничке документације, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 36/09) и Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.114/08) потребно је спровести поступак одлучивања о потреби израде студије процене утицаја за туристичке и друге објекте на Планском подручју, у складу са Законом.

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.114/08) пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе инвеститори су дужни да се обрате надлежном органу за послове заштите животне средине. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

У складу са Законом утврдиће се обавеза инвеститору да у поступку спровођења планског документа, за потребе прибављања грађевинске дозволе, изради Студију процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.135/04, 36/09) посебно на локацијама које се спроводе непосредном применом правила грађења.

Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (у даљем тексту: процена утицаја затеченог стања).

За све планиране активности и делатности (које подлежу процени утицаја) дефинисати обавезне мере којима се у потпуности мора обезбедити заштита околине од загађења.

Студија процене утицаја израђује се на нивоу генералног, односно идејног пројекта и саставни је део захтева за прибављање грађевинске дозволе.

Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а тачан садржај и обим студије одређује надлежни орган за заштиту животне средине на основу захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја који подноси инвеститор.

У поступку даље разраде планског документа, Носилац пројекта је, у складу са чланом 8. Закона о процени утицаја, у обавези да се обрати надлежном органу за послове заштите животне средине са Захтевом о одређивању потребе израде Студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр.135/04, 36/09 и 72/09 – 43/11 – Уставни суд), Законом о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09), Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 69/2005), и Уредбом о утврђивању Листе пројекта за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 114/08).

Надлежни орган ће, на основу наведеног захтева, одлучити о потреби израде Процене утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије Процене утицаја

Као обавезујућу ствар, а на основу Закона о процени утицаја на животну средину, потребно је истаћи следеће:

- Инвеститор не може приступити извођењу пројекта тј. радовима без спроведеног поступка процене утицаја и добијене сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја;
- Инвеститор за чије се планиране објекте и активности може захтевати процена утицаја мора поднети захтев за одлучивање о потреби процене утицаја надлежном органу; и
- Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промена технологије, промена делатности и друге активности).

Поступак процене утицаја на животну средину је потребно спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано Законом.

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА (МОНИТОРИНГ) – ниво територије општине Ражањ

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у предметном Плану детаљне регулације могле успешно имплементирати у пракси. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04,88/10), следеће ставке:

1. опис циљева плана и програма;
2. индикаторе за праћење стања животне средине;
3. права и обавезе надлежних органа; и
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

Програм праћења стања животне средине може бити саставни део постојећег програма мониторинга који обезбеђује орган надлежан за заштиту животне средине и који се односи на територију јединице локалне самоуправе.

Систем праћења, обавештавања и узбуњивања који је део активности које морају бити предвиђене у плану заштите од елементарних непогода, како би се сви правовремено обавестили и предузели потребне активности и мере у случају елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа.

5.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И МОНИТОРИНГА

Опис циљева Плана, општих и посебних, детаљније је наведен у претходним поглављима овог Извештаја па ће се више пажње посветити циљевима Програма праћења стања животне средине

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др.закон), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- дефинисање мониторинга загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

5.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду просторни обухват плана и могућа загађења, систем мониторинга се, пре свега, односи на следеће показатеље:

- успостављање мреже мерних места за мерење нивоа загађујућих материја, у циљу праћења степена загађености ваздуха на посматраном подручју
- редовно мерење емисије,
- контролу спровођења санитарне заштите у подручјима непосредне, уже и шире зоне заштите водоизворишта,
- праћење квалитета земљишта контролом његовог загађивања,
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке,
- праћење опасних, отпадних и штетних материја, и
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

Квалитет ваздуха се контролише и прати мерењем емисије и нивоа загађујућих материја. Мерење емисије обезбеђују загађивачи ваздуха чија је обавеза, у складу са законским одредбама, да:

- податке о стационарном извору загађивања ваздуха и свакој његовој промени (реконструкцији) доставе надлежном министарству, односно Агенцији за заштиту животне средине и општинама/градовима;
- обављају мониторинг емисије
- обављају континуелна мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуелно мерење
- обезбеде контролна мерења емисије преко референтне лабораторије, ако мерења емисије обављају самостално
- обезбеде прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, а најмање једанпут годишње;
- обезбеде мерења нивоа загађујућих материја по налогу надлежног инспекцијског органа преко овлашћеног правног лица
- воде евиденцију о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења
- воде евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања - воде евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја и мерних уређаја за мерење емисије.

Систематско мерење нивоа загађујућих материја обезбеђује Република. Мерење нивоа загађујућих материја врши се у складу са Програмом контроле квалитета ваздуха на територији Републике Србије, чија је законска основа садржана у Закону о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 36/09). Влада Републике Србије доноси Уредбу о утврђивању Програма контроле квалитета ваздуха, којом се утврђује контрола квалитета ваздуха, која обухвата: систематско мерење нивоа загађујућих материја, праћење утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, животну средину и климу, и извештавање о резултатима мерења.

Систематска мерења нивоа загађујућих материја врше се у оквиру мреже мерних места, постављене у више нивоа:

- Основна мрежа метеоролошких станица и основна мрежа урбаних метеоролошких станица
- Локална мрежа урбаних станица за мерење нивоа загађујућих материја основних загађујућих материја и локална мрежа урбаних станица за мерење нивоа специфичних загађујућих материја
- Основна мрежа станица за праћење утицаја загађеног ваздуха на здравље људи.

Систематска контрола квалитета површинских и подземних вода спроводи се у складу са Уредбом о систематском испитивању квалитета вода, коју доноси Влада Републике Србије. Испитивања квалитета површинских вода врше се ради оцено стања квалитета воде водотока, праћења тренда загађења и очувања квалитета водних ресурса.

Испитивања квалитета воде на извориштима и акумулацијама врше се ради оцене исправности воде за потребе водоснабдевања и рекреације грађана, а у циљу заштите водоизворишта и здравља становништва. Републички хидрометеоролошки завод врши систематско праћење квантитативних и квалитативних карактеристика површинских и подземних вода на мрежи хидролошких станица са дефинисаним програмом рада, док Институт за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“ спроводи систематска испитивања квалитета воде за пиће из водоводних система у Републици Србији. У следећој табели је дат концептуални оквир за формирање интегралног програма мониторинга, обавезе надлежних органа у праћењу стања животне средине и поступање у случају неочекиваних утицаја на животну средину.

При формулисању Програма праћења стања животне средине - концептирања и спровођења система мониторинга настојати да се у погледу одређивања листе индикатора за праћење стања животне средине, у највећој могућој мери она усклади са Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр.37/11), с обзиром да у Србији још увек није устаљено праћење свих индикатора који се прописују националном листом индикатора заштите животне средине. Дефинисаним индикаторима Стратешке процене утицаја добијају се подаци о: квалитету ваздуха, стању површинских и подземних вода, водоснабдевању, стању земљишта, стању шумске вегетације, карактеристикама и стању фауне и флоре, стању природних вредности и културном наслеђу, инфраструктурној и комуналној опремљености подручја.

Табела бр. 5. – Предлог избора индикатора (ниво територије општине Ражањ) у односу на област стратешке процене (Извор: Извештај о СПУ ПГР насеља Витошевац и Извештај о СПУ ПГР насеља Смиловац, као и Извештај о СПУ ПГР Ражањ и Извештај о СПУ ППО Ражањ, у односу на област стратешке процене)

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган/организација за праћење стања	Рокови праћења могућих утицаја
Управљање отпадом	-Укупна количина произведеног отпада	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
	-Укупна количина произведеног комуналног отпада	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
	-Укупна количина амбалажног отпада	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
Заштита ваздуха	+Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , O ₃	Локална мрежа за мониторинг квалитета ваздуха, Завод за заштиту здравља, Агенција за заштиту животне средине	Једном годишње
Заштита вода	-Serbian Water Quality Index (SWQI) -Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК ₅ , -физичко- хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода	Агенција за заштиту животне средине/Завод за заштиту здравља Крушевац	Једном годишње
	Проценат становника прикључен на јавни водовод	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
	Квалитет воде за пиће	Завод за заштиту здравља Крушевац	Једном у току године -периодични Три пута месечно – основни

	Проценат становника прикључен на јавну канализацију	Општина- ЈКП „Комуналац“ Ражањ	Једном годишње
Заштита земљишта	Површине деградираног земљишта	Локална мрежа за праћење квалитета земљишта, Одељење за комуналне и инспекцијске послове	Једном годишње
Заштита од буке	Укупни индикатор буке , изложеност вибрацијама	Општина/Локална мрежа за праћење нивоа буке	Месечни и годишњи извештаји
Заштита културне баштине	Број валоризованих објеката градитељског наслеђа и спомен обележја	Завод за заштиту споменика културе Ниш	Једном годишње

Обавеза загађивача животне средине у оквиру Програма праћења стања животне средине је да:

Податке о стационарном извору загађивања ваздуха и свакој његовој промени (реконструкцији) доставе надлежном министарству, односно Агенцији за заштиту животне средине и Општини/граду;

- Обављају мониторинг емисије (емисије SO₂, NO_x, CO₂, чађи, суспендованих честица и других загађујућих материја);
- Обављају континуелна мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуелно мерење;
- Обезбеде контролна мерења емисије преко референтне лабораторије, ако мерења емисије обављају самостално;
- Обезбеде прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, а најмање једанпут годишње;
- Обезбеде мерења нивоа загађујућих материја по налогу надлежног инспекцијског органа преко овлашћеног правног лица;
- Воде евиденцију о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења;
- Воде евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања;
- Воде евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мерних уређаја за мерење емисије.

Обавеза комуналних и других предузећа и других правних лица која испуштају отпадне воде у пријемнике и јавну канализацију у оквиру Програма праћења стања животне средине је да:

- Поставе уређај за мерење, мере и региструју количине отпадних вода и податке доставе јавном водопривредном предузећу;
 - Воде дневник рада уређаја за пречишћавање вода;
 - Обезбеде испитивање квалитета воде које испуштају и њихов утицај на пријемник.
- Обавеза предузећа и других правних лица и предузетника који користе подземне воде у производном процесу или друге сврхе је да обаве све потребне активности у циљу добијања експлоатационог права, уз обавезно праћење утицаја на квалитет и квантитет подземних вода.
- Обавеза власника и корисника обрадивог пољопривредног земљишта од прве до пете катастарске класе у оквиру Програма праћења стања животне средине је да:
- Воде евиденцију о количини унетих минералних и органских ђубрива и пестицида;
 - По потреби, а најмање сваких пет година врше контролу количине унетог минералних и органских ђубрива и пестицида;
 - Поступају по препоруци из извештаја о резултатима испитивања.

Што се тиче индикатора за праћење стања животне средине конкретно везаних за ефекте рада ППОВ истиче се следеће:

- У будућем раду планираног постројења за пречишћавање отпадних вода неопходно је успоставити одговарајући мониторинг у складу са законском регулативом, а надлежни орган прописује тачан и јасно дефинисан мониторинг у складу са законским оквиром.

– Морају се обезбедити услови за мониторинг који је потребно успоставити са циљем контроле функционисања свих делова канализационог система, техничке безбедности током изградње и експлоатације планиране канализације и пратећих објеката, у циљу повећања еколошке и здравствене сигурности.

– У случају заједничког одвођења и пречишћавања отпадних вода из домаћинства и индустријских погона, путем система јавне канализације, потребно је мониторинг допунити граничним вредностима штетних и опасних материја, пореклом из индустрије, пољопривреде и других активности становништва користећи дате граничне вредности за сваку индустрију које су преиспитане на основу података студије утицаја.

– Праћење квалитета ваздуха у непосредној близини постројења треба да буде у делу према насељу Витошевац, које је најближе постројењу. Програм праћења би обухватио следеће параметре: смер и брзину ветра, температуру ваздуха, влажност ваздуха, падавине, сумпорводоник, остала сумпорна једињења, аминe, испаравајуће масне киселине, укупне угљоводонике и метан као најчешћи гас. Испитивања обавити према Закону о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 36/09, 10/13), Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 11/10 и 75/10), Уредби о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС“, број 5/16) и другим подзаконским актима.

– Емисија за остатке од пречишћавања комуналних отпадних вода такође је обухваћена Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/11), и обухвата следеће параметре: олово, кадмијум, хром, никл, живу, бакар, цинк, арсен, АОН- адсорбујући органски халогени, RSV, PCCD/F, Salmonella и Enterovirus.

– У предузећима у којима се производи, превози, ставља у промет, користи, прерађује, складишти или која одлажу опасне материје, морају се предузимати следеће активности, односно, она су дужна да: воде евиденцију о врстама и количинама опасних материја; израде план заштите од удеса; спроводе превентивне и друге мере управљања ризиком од удеса из плана заштите од удеса; и израде извештај о стању сигурности који је доступан јавности и да у случају промена у раду постројења или обављању активности, врше ревизију извештаја о стању сигурности.

– ЗАКОНСКИ ОКВИР

Систем праћења стања животне средине (ваздух, вода, земљиште, опасне, отпадне и штетне материје, бука) успостављен је следећим правним актима:

- Закон о заштити животне средине ("Сл.гласник РС" бр.135/04, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон)
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС", бр. 36/09 и 10/13)
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15)
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 6/16)
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС бр. 5/16)
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Сл. гласник РС", бр.30/97, 35/97);
- Закон о водама ("Сл.гласник РС" бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон),
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99 и "Сл. гласник РС", бр.28/19);
- Правилник о опасним материјама у водама ("Сл. гласник СРС", бр. 31/82, 46/91);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС", бр.67/11, 48/12 и 1/16)
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС", бр.50/)

- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл.гласник РС", бр. 33/16)
- Уредба о класификацији вода ("Сл.гласник СРС" бр. 5/68)
- Уредба о категоризацији водотока ("Сл.гласник СРС" бр. 5/68 и 33/75);
- Закон о пољопривредном земљишту ("Сл.гласник РС" бр. 62/06, 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др.закон),
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл. гласник РС", бр. 88/10, 30/18-др.закон);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање ("Сл. гласник РС", бр. 23/94)
- Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС", бр.36/09 и 88/10);
- Закон о поступању са отпадним материјама (Сл. гласник РС бр. 25/96),
- Правилником о начину начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада ("Сл. гласник РС", бр. 92/10);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС", бр. 36/09 и 88/10)
- Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини ("Сл. гласник СРС", бр. 54/92);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10)
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, број 72/10),
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10),
- Правилник о Националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС", бр.37/11) .

С обзиром да је законодавна активност у Републици Србији интензивна и динамична, у случају да се током спровођења ПДР-а поједини прописи измене или донесу нови који уређују област заштите животне средине, примењиваће се новодонесени прописи.

- МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем нивоа загађујућих материја, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Правилником о граничним вредностима, методама мерења нивоа загађујућих материја и критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Сл. гласник РС", бр. 54/92, 30/99 и 19/06), дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Правилником је дефинисан квалитет ваздуха на основу добијених дуготрајних (просечних) и краткотрајних (високих) вредности загађености ваздуха различитим полутантима. Наведеним Правилником утврђене су загађујуће материје за које се обавља систематско и континуално праћење, при чему је посебан акценат стављен на типичне загађујуће материје.

На основу Закона о заштити животне средине, постројења која представљају извор емисија и загађивања животне средине дужна су да, у складу са Законом, преко надлежног органа, организације или овлашћене организације:

- обављају мониторинг емисије;
- обезбеђују метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику или јединицу локалне самоуправе;
- учествују у трошковима мерења нивоа загађујућих материја у зони утицаја, по потреби; и
- прате и друге утицаје своје активности на стање животне средине.

Са аспекта загађивача ово значи да:

- загађивач мора да планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга емисије, као и за друга мерења и праћења утицаја својих активности на животну средину; мерење емисије обезбеђује се на основу Правилника о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података.
- уколико дође до повећаних концентрација загађујућих материја (SO₂, NO_x, CO₂, чађ, суспендоване честице итд.) потребно је благовремено обавестити надлежне органе како би се примениле одређене мере заштите животне средине.
- загађивач мора да планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга емисије, као и за друга мерења и праћења утицаја својих активности на животну средину.

Стандарди и методе мониторинга ваздуха прописани су Правилником о граничним вредностима, методама мерења емисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Службени гласник РС" бр. 54/92, 30/99 и 19/06), донетог на основу Закона о заштити животне средине. Предмет систематског мерења су одређене неорганске материје (сумпордиоксид, чађ, суспендоване честице, азотдиоксид, приземни озон, угљемоноксид, хлороводоник, флуорофодоник, амонијак и водониксулфид), таложне материје из ваздуха, тешки метали у суспендованим честицама (кадмијум, манган, олово, жива), органске материје (угљендисулфид, акролеин и др.), канцерогене материје (арсен, бензен, никл, винилхлорид). Такође, правилником су прописане и материје које дефинишу стање емисије упозорења и епизодно загађење, места и динамику узорковања, као и граничне вредности наведених загађујућих материја. Систематска мерења емисије врше се на основној и локалној мрежи станица, које су дефинисане на републичком нивоу и за које је прописана врста и динамика узорковања.

Систематско мерење нивоа загађујућих материја обезбеђује Република. Мерење нивоа загађујућих материја врши се у складу са Програмом контроле квалитета ваздуха на територији Републике Србије, чија је законска основа садржана у Закону о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 36/09). Влада Републике Србије доноси Уредбу о утврђивању Програма контроле квалитета ваздуха, којом се утврђује контрола квалитета ваздуха, која обухвата: систематско мерење нивоа загађујућих материја, праћење утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, животну средину и климу, и извештавање о резултатима мерења.

Систематска мерења нивоа загађујућих материја врше се у оквиру мреже мерних места, постављене у више нивоа:

- Основна мрежа метеоролошких станица и основна мрежа урбаних метеоролошких станица
- Локална мрежа урбаних станица за мерење нивоа загађујућих материја основних загађујућих материја и локална мрежа урбаних станица за мерење нивоа специфичних загађујућих материја
- Основна мрежа станица за праћење утицаја загађеног ваздуха на здравље људи.

- МОНИТОРИНГ СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ПОВРШИНСКИХ И ПОДЗЕМНИХ ВОДА

Праћење стања загађености вода врши се систематским испитивањем квалитета површинских и подземних вода на прописан начин, на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци, које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање и Правилника о опасним материјама у водама.

Према Закону о водама, у циљу праћења стања загађености вода, врши се систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода на прописан начин на основу Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода, према програму који доноси Влада РС. Испитивање

квалитета вода може да буде бактериолошко и физичко-хемијско а испитивања се обављају према утврђеним параметрима чије присуство и квантитет указује на квалитет и исправност воде или, пак, одређује категоризацију воде у водотоцима.

Комунална и друга предузећа која испуштају отпадне воде у реципијенте и јавну канализацију дужна су да поставе уређаје за мерење, да мере и региструју количине отпадних вода и да податке о томе достављају јавном водопривредном предузећу.

Индустријска предузећа и други привредни субјекти која имају уређаје за пречишћавање отпадних вода и мерне уређаје, дужна су да ове уређаје одржавају у исправном стању, обезбеде њихово редовно функционисање и воде дневник рада уређаја за пречишћавање вода. Уколико испуштају отпадне воде у пријемнике и јавну канализацију, потребно је да обезбеде испитивање квалитета воде које испуштају и њихов утицај на пријемник и то преко овлашћених организација за вршење ових испитивања.

Мониторинг вода врши се у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-УС и 14/16 и 76/18), Законом о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18), Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода ("Службени гласник РС", бр. 74/11) и др. подзаконским актима.

Систематска контрола квалитета површинских и подземних вода спроводи се у складу са Уредбом о систематском испитивању квалитета вода, коју доноси Влада Републике Србије. Основни документ за мониторинг квалитета вода је Програм систематског испитивања квалитета вода који се, на основу Закона о водама, утврђује уредбом Владе на почетку календарске године за текућу годину. Програм реализује Републички хидрометеоролошки завод и он обухвата: месечна, недељна или дневна мерења и осматрања водотока, водоакумулација и изворишта од посебног значаја; једнократна годишња испитивања квалитета седимената; и годишња испитивања подземних вода.

Испитују се следећи параметри: температура воде, температура ваздуха (на терену), боја, мирис, видљиве материје, рН, укупне суве материје, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје, таложне материје, НРК, ВРК5 (хомогенизован узорак), ВРК5 (филтриран узорак), амонијак, нитрати, уља (угљенотетрахлоридни екстракт), сулфати, сулфиди, хлориди, гвожђе, феноли, детерџенти (као алкилбензол сулфонат), натријум, укупни фосфор, укупни азот, калијум, електропроводљивост и беланчевине. Подаци ових мерења треба да послуже за санацију стања, као и за информисање и едукацију грађана из ове области.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

- МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

У циљу утврђивања количина опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање, врши се испитивање пољопривредног земљишта и воде за наводњавање, и то у складу са Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање, и по програму који доноси Влада РС.

Испитивања опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање обавља организација коју овласти министарство надлежно за послове пољопривреде. Овлашћена организација дужна је да обавештава то министарство о резултатима испитивања.

Испитивање плодности земљишта и утврђивање квалитета вештачких ђубрива врши се по условима, на начин и по методама утврђеним посебним прописом који доноси поменуто министарство. Плодност земљишта испитује се сваке пете године, у складу са Законом.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15) и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине.

Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Активности на мониторингу квалитета земљишта на простору у обухвату Плана подразумевају праћење стања и промена у оквиру следећих параметара земљишта:

- физичко-хемијске карактеристике (општи параметри: физичко хемијски показатељи квалитета, микроелементи, тешки метали, специфични органски полутанти: угљоводоници, пестициди),

- микробиолошке карактеристике (садржај органске материје, укупан садржај органског угљеника, садржај опасних и штетних материја, тешких метала, минералних уља и др.).

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које је утврђена евидентна угроженост параметара стања животне средине.

Контролу квалитета земљишта потребно је спроводити у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09- др.закон, 43/11-УС, 14/16 и 76/18) и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања ("Службени гласник РС", бр. 23/94).

С обзиром да је територија општине Ражањ пољопривредни крај посебно се наглашава неопходност праћења стања пољопривредног земљишта. Основе мониторинга земљишта намењеног пољопривредној производњи постављене су Законом о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС" бр. 62/06) и односе се на испитивање количина опасних и штетних материја у том земљишту и води за наводњавање, а према програму који доноси Министар надлежан за послове пољопривреде. То испитивање могу обављати стручно и технички оспособљена и од стране надлежног министарства овлашћена правна лица (предузећа, привредна друштва и др.). Министар, такође, прописује дозвољене количине опасних и штетних материја и метод њиховог испитивања. Контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта и количине унетог минералног ђубрива и пестицида врши се по потреби, а најмање једном у пет година. Те послове може обављати регистровано, овлашћено и оспособљено правно лице, а трошкове сноси власник, односно корисник земљишта. Уз извештај о обављеним испитивањима обавезно се даје препорука о врсти ђубрива које треба користити и најбољим начинима побољшања хемијских и биолошких својстава земљишта.

Заштита пољопривредног земљишта, као и мониторинг његовог стања обавезан су елемент пољопривредних основа, чији су садржај, начин израде и доношења регулисани члановима 5. до 14. Закона о пољопривредном земљишту. Истим законом предвиђено је спровођење Стратешке процене пољопривредних основа.

Мониторинг земљишта на територији Плана, поред стандардних испитивања квалитета, мора укључивати и испитивање садржаја тешких метала.

- МОНИТОРИНГ УПРАВЉАЊА ОТПАДНИМ, ОПАСНИМ И ШТЕТНИМ МАТЕРИЈАМА

Према Закону о заштити животне средине, заштита од отпадних и опасних материја врши се прописивањем начина поступања са појединим отпацима који имају својства опасних материја и прописивањем начина вођења евиденције о врстама и количинама опасних материја у производњи, употреби, превозу, промету, складиштењу и одлагању.

Мониторинг отпада треба вршити ради изналагања оптималних варијанти за решавање санације насталог отпада.

У циљу правилног управљања отпадом неопходно је идентификовати све врсте отпадних материја које ће се генерисати и класификовати према пореклу (опасан отпад, комунални чврст отпад, индустријски отпад). Поступање са отпадним материјама треба да буде у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Србије", бр. 36/09, 88/10 и 14/16) и осталим подзаконским актима.

У предузећима у којима се производи, превози, ставља у промет, користи, прерађује, складишти или која одлажу опасне материје, морају се предузимати следеће активности, односно, она су дужна да:

- воде евиденцију о врстама и количинама опасних материја;
- израде план заштите од удеса;
- спроводе превентивне и друге мере управљања ризиком од удеса из плана заштите од удеса;
- израде извештај о стању сигурности који је доступан јавности и да најмање сваких пет година, као и у случају промена у раду постројења или обављању активности, врше ревизију извештаја о стању сигурности.

- МОНИТОРИНГ БУКЕ

Ниво буке у животној средини се контролише системским мерењем буке које обезбеђује општина. Мерење буке могу да обављају овлашћене стручне организације у складу са Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини. Истим Правилником прописани су највиши дозвољени нивои буке у насељеним и ненасељеним подручјима.

- МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ ЕМИСИЈА И ОСТАЛИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ ПОЈАВА И МАТЕРИЈА

Мониторинг емисија. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС" бр. 135/04) утврђује *обавезу мониторинга емисије/ефеката на њиховом извору*, као саставни део прибављања интегрисане дозволе за постројења и активности који могу имати негативне последице по животну средину и здравље људи, што је регулисано актима Владе (**Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола** - "Службени гласник РС", бр. 84/05, **Уредба о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима** - "Службени гласник РС", бр. 84/05, **Уредба о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи** - "Службени гласник РС", бр. 84/05), односно актом министра надлежног за послове заштите животне средине (**Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола** - "Службени гласник РС", бр. 69/05). Интегрисана дозвола, коју издаје орган надлежан за послове заштите животне средине (на нивоу републике, аутономене покрајине, или општине - у зависности од тога који је орган издао одобрење за изградњу) садржи и план мониторинга, који спроводи *оператер* (правно или физичко лице које управља или контролише постројење и др.).

Мониторинг буке врши се систематским мерењем, оцењивањем или прорачуном одређеног индикатора буке, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Процена, праћење и контрола нивоа буке одвија се на нивоу републике или јединица локалне самоуправе. Подаци из мониторинга буке саставни су део јединственог информационог система животне средине у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

Мониторинг радиоактивности представља скуп мерења, обрада и интерпретација резултата мерења радијационих и других параметара ради процене нивоа и контроле излагања становништва јонизујућем зрачењу. Мониторинг радиоактивности врши се у складу са Програмом систематског испитивања радиоактивности у животној средини који доноси Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије. Тај програм утврђује места, временске интервале, врсте и начине систематског испитивања радиоактивности у животној средини. Будући да је наведено јонизујуће зрачење природне генезе, није неопходно успостављање 24-часовног мониторинга, већ периодичног.

5.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга за период од две године;
- Јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе;
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга;
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података;
- мониторинг може да обавља само овлашћена организација. Министарство прописује ближе услове које мора да испуњава овлашћена организација и одређује овлашћену организацију по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област;
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорка, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података;
- државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин;
- Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност;
- информациони систем води Агенција за заштиту животне средине;
- министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података;
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици;
- надлежни орган локалне самоуправе једанпут у две године подноси скупштини извештај о стању животне средине на својој територији;
- извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике и јединице локалне самоуправе.

Одредбама чл. 69. и 73. Закона о заштити животне средине прописане су надлежности, права и обавезе републичких и локалних органа. Истовремено, надлежности, права и обавезе су садржани и у одредбама Закона о поступању са отпадним материјама ("Службени гласник РС", број 25/96). Главна обавеза из наведених закона је у мерењу, односно загађивачи и установе које обављају мерење у обавези су да спроводе одговарајуће активности на планском подручју.

Обавеза надлежних органа (Република, Округ, Град, Општина) је да:

- 1) обезбеде редовно мерење емисије општих и специфичних полутаната ваздуха, воде и земљишта (мерење емисија полутаната, буке зрачења и др.);
- 2) обезбеде услове за спровођење законске регулативе, норматива и стандарда у погледу рада индустријско-енергетских комплекса;
- 3) обезбеде поуздан и сигуран рад индустријско-енергетских комплекса у оквирима пројектованог и процењеног утицаја на животну средину;
- 4) правовремено уоче и реагују на евентуална одступања у раду индустријско-енергетских постројења;
- 5) правовремено обезбеде услове за адекватан третман чврстог и течног отпада;
- 6) спроводе све мере за спречавање акцидената у индустријско-енергетским комплексима у редовном и ванредном раду;
- 7) спроводе све мере за спречавање евентуалних инцидентних ситуација у саобраћају, саобраћајницама и пловним путевима (пре свега спречавање инцидентата у транспорту и претовару опасних материја, транспорт и претовар горива и сл.);
- 8) заштите постојећи биљни и животињски свет, спровођењем планских решења заштите;

- 9) обезбеде спровођење инспекцијског надзора и спровођење закона.

Обавеза **постојећих и будућих загађивача животне средине** је да:

- надлежном органу достави податке о стационарном извору загађивања и свакој његовој промени;
- обезбеди редован мониторинг емисије и да о томе води евиденцију;
- обезбеди континуална мерења емисије ако за то постоји обавеза самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење;
- води евиденцију о обављеним континуалним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и достави податке једном у три месеца и достави мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја;
- обезбеди контролна мерења емисије преко овлашћених организација, ако мерења емисије не обавља самостално;
- обезбеди прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног (акредитованог) правног лица два пута годишње уколико не врши континуални мониторинг, а податке достави надлежном органу;
- испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеде редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада;
- врше испитивање количине опасних и штетних материја у земљишту уколико постоји могућност загађења земљишта
- воде евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања;
- воде евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мерних уређаја за мерење емисије.

Обавеза **комуналних и других предузећа и других правних лица која испуштају отпадне воде у реципијенте** је да:

- 1) Поставе уређај за мерење, мере и региструју количине отпадних вода и податке доставе јавном водопривредном предузећу;
- 2) Воде дневник рада уређаја за пречишћавање вода;
- 3) Обезбеде испитивање квалитета воде које испуштају и њихов утицај на пријемник.

Јединица локалне самоуправе – општина илио град, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине/града је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Одредбама чланова 69. - 73. Закона о заштити животне средине прописане су надлежности, права и обавезе републичких и локалних органа. Истовремено, надлежности, права и обавезе су садржани и у одредбама Закона о управљању отпадом ("Службени гласник РС", број 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др.закон). Главна обавеза из наведених закона је у мерењу, односно загађивачи и установе које обављају мерење у обавези су да спроводе одговарајуће активности на планском подручју.

Конкретне активности у погледу мониторинга, као обавеза надлежних органа – јединице локалне самоуправе су да:

- усвоји локалну регулативу (нормативна акта) из области контроле и мониторинга стања животне средине; заштите постојећи биљни и животињски свет, спровођењем планских решења заштите;
- изради Програм за систематско праћење стања животне средине на територији општине у складу са важећом законском регулативом;
- обезбеди локације за постављање мерних станица и узимање узорака;
- успостави мониторинг у границама Плана и формира локалну мониторинску мрежу;
- ангажује овлашћену институцију која ће вршити континуална као и повремена мерења, а податке добијене са мерних места доставити надлежном органу локалне самоуправе;
- надлежни орган је у обавези да податке добијене праћењем стања животне средине на подручју Плана доставља Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин правовремено обезбеде услове за адекватан третман чврстог и течног отпада;
- спроводе све мере за спречавање евентуалних инцидентних ситуација у саобраћају, на саобраћајницама (пре свега спречавање инцидента у транспорту и претовару опасних

материја, транспорту и претовару горива и сл.);
- обезбеде спровођење инспекцијског надзора и спровођење закона.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга имисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

На основу позитивне регулативе општина Ражањ располаже нормативно-правним инструментаријумом да доноси акте у смислу накнада за заштиту и унапређење животне средине. На основу одредаба члана 18. Закона о локалној самоуправи и одредаба члана 190. Устава Републике Србије, јединица локалне самоуправе – општина, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Полазећи од сложености надлежности органа, посебних организација, јавних предузећа, јавних служби по вертикалној хијерархији (републички – покрајински - општински) и по хоризонталној надлежности (локална самоуправа - општина), као и у координацији активности различитих органа, за успешно спровођење Програма праћења стања животне средине – мониторинг неопходно је у смислу организационо – институционалних активности, у оквиру општинских управа формирати посебан орган које би био задужен за координацију, планирање, програмирање, надзор и реаговање у вези са проблемима заштите животне средине. Препорука је да се орган конституише на нивоу одељења, евентуално секретаријата за окружни/регионални ниво Округа, уколико се у наредном периоду, реализују уставне одредбе у погледу децентрализације и јачања права и надлежности локалних самоуправа и региона. Овај орган - одељење би обједињавало информације које прикупљају органи Републике, Покрајине, Округа/Региона и Општине надлежни за вршење надзора над извршавањем одредаба првенствено Закона о заштити животне средине и Закона о планирању и изградњи, као и других закона и прописа.

5.4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају појаве неочекиваних негативних ситуација поступа се у складу са законским прописима о ванредним ситуацијама и предвиђеним мерама заштите у складу са релевантним законима о заштити.

На планском подручју могући су акциденти у водопривреди – управљању водама, саобраћају, односно појава елементарних непогода – поплава и непогода, сеизмички ризик је у границама прихватљивог, док ризик од акцидената постоји и у случају одбране земље.

У случају саобраћајних акцидената могуће су штете на самом извору, односно нема опасности на шире окружење. На основу важећих прописа транспорт опасних, отровних и експлозивних материјала није дозвољен у насељима. Детаљније мере заштите прописују се у одговарајућим проценама утицаја пројеката за саобраћајнице, односно у поступцима за руковање и транспорт опасним, отровним и експлозивним материјама, као и складиштењу, претовару и транспорту нафтних деривата.

У време топљења снега у сливном подручју узводно од територије обухваћене овим Планом могуће су појаве високих вода у водотоковима које ће бити контролисане услед реализоване регулације корита реке.

Ради заштите од ових видова елементарних непогода, уклањање последица и узрока, предвиђене су мере заштите као што су: служба одржавања главних путних праваца регулација коритта водотокова. пошумљавање у сливном подручју свих притока Дрине и др.

Ниво угрожености од земљотреса је у зони 8 степени МКС (на овом подручју могу очекивати земљотреси) и у том случају се примењују све Законом прописане мере и активности.

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем EU Directive 2001/42/EC о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и различити приступи у утврђивању оптималног методолошког обрасца и приступа.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, а донекле и основни методолошки приступ дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 88/10) и Законом о заштити животне средине („Сл. Гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09).

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа. Садржина Извештаја је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, и то:

- Полазне основе стратешке процене (са приказом садржаја, циљева израде и планских решења предметног Плана за који се Извештај доноси, описом природних и створених карактеристика подручја плана, прегледом постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај доноси);
- Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
- Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину;
- Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
- Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Плана;
- Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
- Други подаци од значаја за стратешку процену;
- Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја;
- Документација.

Општи методолошки приступ изради стратешке процене утицаја

Анализа методолошких приступа је корисна како би се могла направити потребна упоредна анализа са примењеном методологијом коришћеном за потребе овог Извештаја и методолошким основама које су прокламоване у склопу опште законске регулативе која регулише ову проблематику, пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. Основни циљ се састоји пре свега у покушају да се општа методологија прилагоди специфичностима анализираних планова.

Стратешка процена утицаја на животну средину у релативном смислу је дисциплина новијег датума и резултат је развоја процене утицаја на животну средину. Стратешка процена утицаја на животну средину интегрише еколошке, друштвено-економске и кумулативне утицаје, тако што:

- укључује одрживост на самом извору еколошких проблема у планској фази, тако да се санација последица редукује;
- омогућује да се утврди потреба и оправданост са аспекта заштите животне средине, пре свега, иницијатива и инвестиционих подухвата;
- обрађује питања од ширег значаја; и
- утврђује контекст и поставља смернице за хијерархијски оквир даљих процене утицаја планова, односно пројеката на животну средину.

Чест случај у пракси је да се комбинују методе стратешке процене са методама процене утицаја. У том смислу коришћено је Упутство ЕУ о процени утицаја пројеката на животну средину, у смислу стварања планског, односно хијерархијског основа, како за реализацију детаљних планова тако и за реализацију појединачних пројеката. У том смислу, процењује се да је сврсисходан приступ који се користи у процени утицаја пројеката на животну средину, прилагођеног потребама стратешке процене.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. "scoring report") у оквиру програма за израду плана;
- израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину – саставни део планског документа (аналитичко-документационе основе).

Методолошки основ, за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања коришћена је страна и домаћа искуства и упутства за примену "Стратешке директиве", пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из "Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове".²

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- полазне основе, анализа и оцена стања (намене простора у обухвату Плана и елемената животне средине),
- процена могућих утицаја на животну средину,
- мере заштите животне средине, и
- програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Полазне основе стратешке процене обухватају дефинисање предмета као и просторног обухвата студије, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа. Анализа и оцена стања је аналитичка фаза која се ради на основу резултата мерења елемената животне средине на терену односно стручних, научних и других литературних података о стању животне средине на датом подручју.

Након анализе и оцене стања, другу фазу представља процена могућих утицаја које одређене активности и објекти могу имати на животну средину. Процена могућих утицаја на животну средину се, по правилу, врши на основу, и у што већој мери, квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања и процена угрожености повредивих ресурса у околини планираних садржаја и процене еколошког ризика. Према критеријумима и оцени постојећег стања животне средине, а имајући у виду природне услове и изграђене структуре на подручју за које се план доноси, издвајају се најзначајнији утицаји на животну средину који могу неповољно утицати на непосредно окружење. У случају процене утицаја планских решења овог Плана на животну средину примењена методологија заснована је на мултикритеријумском експертском квалитативном вредновању еколошких, социјалних и економских аспеката развоја у простору на који се односи Просторни план, непосредном и ширем окружењу, као основе за валоризацију простора за даљи одрживи развој. Стога је

² The Strategic Environmental Assessment Directive: Guidance for Planning Authorities, Practical guidance on applying European Directive 2001/42/EC 'on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment' to land use and spatial plans in England, October 2003, Office of the Deputy Prime Minister: London

битан део истраживања посвећен: квалитативном одређивању могућих утицаја планираних активности на основне чиниоце животне средине који су послужили и као основни индикатори у овом истраживању, као и анализи стратешких одредница на основу којих се дефинишу еколошке смерница за имплементацију Просторног плана, тј. за утврђивање еколошке валоризације простора за даљи развој.

У трећој фази, имајући у виду све напред наведено, прописују се одговарајуће мере заштите животне средине у циљу смањења негативних утицаја и унапређења животне средине. У овој фази дефинишу се смернице за ниже хијерархијске нивое планирања животне средине, односно израда Стратешких процена утицаја и Процена утицаја пројекта на животну средину.

На крају, следи фаза у којој се дефинише програма праћења стања животне средине у току спровођења плана, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака. Такође, веома је важно пратити и ефикасност спровођења прописаних мера заштите, односно да ли дефинисане мере заштите дају одговарајуће резултате.

Примењени метод рада се заснива на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Опште тешкоће приликом израде стратешке процене могу се класификовати у неколико група и то:

(а) организационо - управљачке тешкоће – не постоји потпуни институционални оквир надлежан за послове заштите животне средине, што за последицу има да не постоји организован систем мерења и мониторинга, а тиме и одговарајуће неопходне базе података о мерењима стања елемената животне средине;

(б) кадровске – не постоји довољан број стручњака који би својим стручним радом допринео развоју система заштите животне средине;

(в) материјално – финансијске који се огледа у чињеници да се у планско подручје нису издвајала неопходна финансијска средства у циљу одрживог развоја подручја.

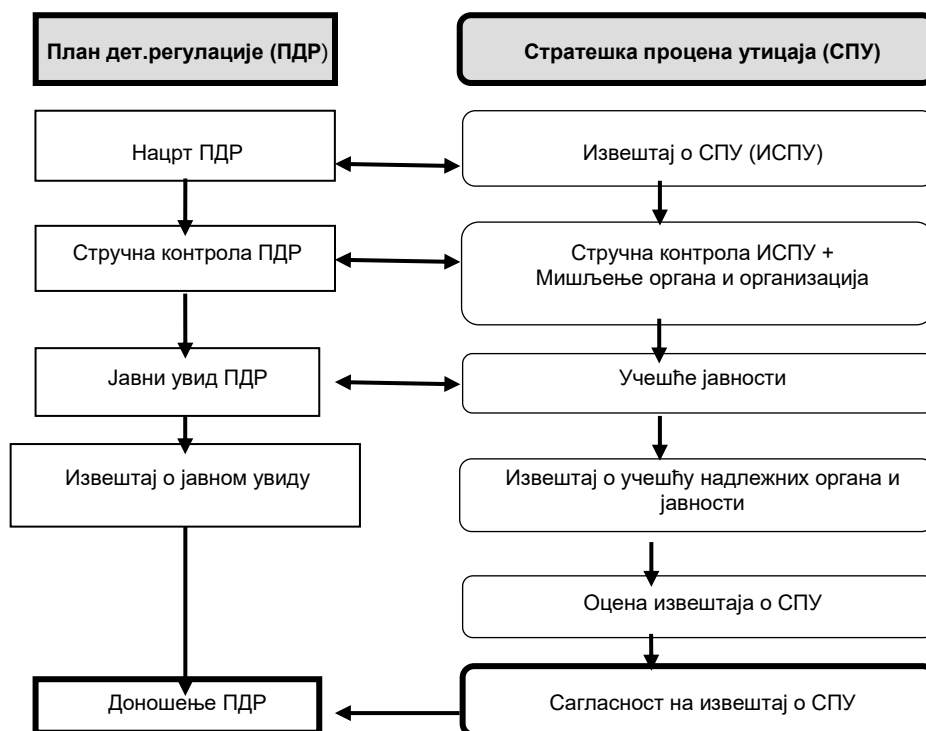
У процесу израде стратешке процене утицаја предметног Плана детаљне регулације нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера.

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН

Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који су дужни да доставе своје мишљење у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени (члан 19). Орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана.

Због значаја могућих негативних и позитивних утицаја предложеног плана на животну средину, здравље људи, социјални и економски статус локалних заједница важно је адекватно и "транспарентно" укључивање заинтересованих страна у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине.

Учешће надлежних органа и организација обезбеђује се писменим путем и путем презентација и консултација у свим фазама израде и разматрања стратешке процене. Учешће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања Плана. Орган надлежан за припрему плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења о СПУ, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о плану. Извештај о СПУ доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. Оцењивање се врши према критеријумима из прилога II закона. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на извештај о СПУ у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења орган надлежан за припрему плана доставља Нацрт Плана заједно са Извештајем о СПУ надлежном органу на одлучивање.

Слика 3: Схема поступка одлучивања о Извештају о СПУ

8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ ПРЕДСТАВЉЕНИ НА НАЧИН РАЗУМЉИВ ЈАВНОСТИ

Проблематика заштите животне средине у Плану разматрана је у оквиру планског документа али и у склопу Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног плана је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности.

Стратешка процена утицаја која се радила за ниво Плана детаљне регулације могла се бавити општом анализом и проценом могућих утицаја планираних планских решења на животну средину, а не појединачним објектима, односно активностима и техничким решењима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и техничка решења и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у оквиру Процена утицаја појединачних објеката на животну средину које ће се радити у склопу израде техничке документације, уколико се одговарајућа решења о потреби израде донесу према прописаној процедури у складу са законом.

Резимирајући утицаје Плана на животну средину и елементе одрживог развоја може се констатовати да ће већина утицаја планских решења, уз примену мера заштите и санације, имати позитиван утицај на конкретан простор Витошевца и општине Ражањ у целини, поготово што се ради о комуналном уређењу и опремању земљишта и изградњи нових објеката, у свему обавезно према најмодернијим прописима и стандардима изградње и експлоатације. Имплементација плана (планских решења и мера заштите) не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, уколико се при реализацији и функционисању комплекса постројења за пречишћавање отпадних вода примене све потребне мере заштите, испоштују услови надлежних имаоца јавних овлашћења и законски прописи и стандарди.

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима који неће оптеретити капацитет простора, а могући негативни ефекти планских решења максимално умањили, дефинисане су планске смернице и мере заштите које је потребно спроводити у циљу спречавања и ограничавања негативних утицаја Плана на животну средину. Као инструмент за праћење реализације планираних активности и стања животне средине дефинисан је систем праћења стања (мониторинг).

Мере заштите животне средине прописане овим Извештајем саставни су део планске документације и обавезујућег су карактера приликом спровођења планских решења.

Закључује се да су вишекритеријумска евалуација и резултати вредновања указали на чињеницу да имплементација плана (планских решења и мера заштите) не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, а у деловима планског подручја на којима се реализују одређена планска решења, и то просторно и временски ограничено на зону и време изградње појединих објеката могући су привремени негативни утицаји који ће се минимизирати и држати под контролом одговорним пројектовањем, као и добром организацијом градилишта и процеса изградње објеката. Да би се овакви утицаји свели у оквири који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја плана на животну средину,

У варијанти да се План не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати само негативни ефекти углавном везани за загађивање подземних и површинских вода, земљишта, угрожавање флоре и фауне и здравља људи са реперкусијама на економском плану. У варијанти да се План имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју Планског подручја, ако се план не би имплементирао. Наглашава се да је спровођење планираних мера заштите и успостављање мониторинга животне средине, императив који се примењује током реализације предметног Плана и даље функционисање предметног Планског подручја.

Анализирајући План у целини, као и појединачна планска решења, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација плана не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима траса и локалитетима планског подручја на коме се реализују одређена планска решења. У случајевима где је процењено да може доћи до потенцијално негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овим Извештајем.

Закључује се да су Планска решења сагледана и прописане одговарајуће мере заштите које су уграђене у План, чиме се постиже да се Планом обезбеђују правила за организацију, коришћење, уређење, очување и заштиту простора као посебно вредног и ограниченог ресурса, а циљеви за даљи економски одржив и еколошки прихватљив развој заснивају се на еколошкој валоризацији предметног подручја.

ПРИЛОЗИ:

- Одлука о изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац коју је донела Скупштина општине Ражањ, бр.350-6/23-11 дана 28.02.2023.године („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023) од 28.02.2023.године;
- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу постројења за пречишћавање оптадних вода насеља Витошевац („Службени лист општине Ражањ“, број 3/2023), од 28.02.2023.године.

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ОПШТИНЕ РАЖАЊ

ГОДИНА	2023
БРОЈ	3
ИЗДАВАЧ	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ РАЖАЊ
РЕДАКЦИЈА	Општинска управа општине Ражањ
РАЖАЊ, 28.02.2023.године	

На основу члана 46. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 - одлука УС и 98/13 – одлука УС, 132/2014 , 145/2014, 132/14, 83/18, 37/19-др.закони , 9/20 и 52/21), члана 32 и 33 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. ГЛ.РС“ бр. 32/2019), и члана 40. став 1. тачка 5. Статута општине Ражањ (“Службени лист , по прибављеном мишљењу од Комисије за планове општине Ражањ број: 06-10/23-11 од 23.02.2023. године, Скупштина општине Ражањ, на седници одржаној 28. фебруара 2023. године, донела је

**ОДЛУКУ О ИЗРАДИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ
РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОСТРОЈЕЊЕ ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА
НАСЕЉА ВИТОШЕВАЦ**

Члан 1.

Приступа се изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац и приступног пута (у даљем тексту: план детаљне регулације).

Члан 2.

Локација за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) налази се изван граница грађевинског подручја насеља Витошевац , са десне стране Државног пута Другог Б реда бр.420 из правца Новог Брачина према Витошевцу. Локација обухвата више мањих парцела. Локацији се приступа са постојећег некатегорисаног пута .

Планом се разрађује подручје од око 1,35 ха.

Катастарске парцеле које се налазе у обухвату планиране локације постројења су: целе кат.парцеле бр. 5230/1, 5230/2, 5233, 5231, 5232, све К.О.Витошевац и делови кат.парцела бр. 5108, 5234 и 9670 К.О .Витошевац.

Коначна граница плана биће дефинисана утврђивањем нацрта плана.

Оквирна граница плана детаљне регулације дата је на графичком приказу, у прилогу уз одлуку и чини њен саставни део.

Члан 3.

План детаљне регулације биће урађен према следећим условима и смерницама датим у Просторном плану општине Ражањ („Службени лист општине Ражањ“, бр. 4/2012 и 1/2021) као планском документу вишег реда .

Насеље Витошевац ће имати постројење за третман отпадних вода, капацитета око 1300 ЕС, лоцирано западно од насеља Витошевац . Реципијент је Велика река.

Постројења треба да буду пројектована тако да пречишћавање обухвата:

1. Механичко пречишћавање;
2. Биолошко пречишћавање са две подфазе: биоаерација и таложење;
3. Дезинфекција пречишћене воде и
4. Третман муља.

Квалитет воде која се упушта у реципијент треба да буде у складу са Правилником о упуштању отпадних вода у водотоке, а никако лошији од квалитета воде у водотоку.

Приликом израде Плана придржавати се општих норматива, прописа и услова за објекте ове намене.

Члан 4.

Основни принципи планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја из важеће планске документације су: испуњење планских решења дефинисаних у Просторном плану општине Ражањ у делу који говори о санитацији насеља, где је за насеље Витошевац дефинисано да ће имати постројење за третман отпадних вода, капацитета око 1300 ЕС; усклађеност изградње планираног главног колектора насеља Витошевац са положајем постројења, очување, заштита, уређење природних вредности и животне средине.

Члан 5.

Визија и циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја

Визија развоја простора обухваћеног планом детаљне регулације је да буде у функцији изградње и несметане експлоатације постројења за пречишћавање отпадних вода, које се реализује у циљу стварање адекватних услова за изградњу постројења и свих пратећих коридора инфраструктуре потребних за изградњу постројења и решавања дугорочних потреба Витошевац за адекватним третманом отпадних вода а пре свега ради задовољења потреба социјалног и економског развоја и заштите животне средине и водотока на простору насеља Витошевац и насеља низводно, од негативних утицаја отпадних вода.

У оквиру обухвата Плана неопходно је дати све потребне урбанистичке параметре за изградњу постројења, уз поштовање следећих принципа планирања, коришћења и уређења земљишта: стварање оптималних услова за решавање проблема пречишћавања отпадних вода, формирањем простора за локацију пречистача; утврђивање просторне организације постројења за пречишћавање отпадних вода; усаглашавање услова локације са извођачким захтевима и интересима заштите животне средине; решавање имовинско-правних односа, односно јавног интереса на планираном грађевинском земљишту јавне намене; усклађивање траса канализационих, водопривредних и других инфраструктурних система; да планска решења омогуће да се План примењује директно тј. да правила изградње и уређења простора могу директно да се примењују; усклађивање са условима који владају на терену, као и важећим прописима за ову врсту објеката; планирање уз заштиту и унапређење коришћења земљишта у циљу одрживог развоја; минималне интервенције у простору у смислу деградације предметног подручја, спровођење процеса стратешке процене утицаја уз дефинисање и примену мера заштите животне средине и повећања њеног капацитета и квалитета; стварање планског основа за израду техничке документације за потребе изградње.

Члан 6.

Концептуални оквир планирања, са предлогом основних намена простора и коришћења земљишта

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите простора обухваћеног планом подразумева примену интегралног модела планирања уз уважавање свих природних и створених вредности на подручју Плана са посебним акцентом на активну заштиту животне средине и могућност одрживог коришћења. Основне концепцијске

поставке и опредељења заштите, уређења и одрживог развоја подручја Плана односе се на заштиту животне средине, нарочито заштиту површинских и подземних вода, што подразумева да се приликом коришћења постројења не угрожавају прописани водни режими односно квалитативне и кавантитативне особине вода, затим земљишта, ваздуха, здравље људи, биљни и животињски свет, природне и културне вредности и добра, као и рационалне потребе низводних корисника. Структура основне намене простора и коришћења земљишта подразумева: планиране намене површина у границама плана (по правилу, по постојећим катастарским парцелама), са локацијама објеката за јавну употребу и објеката од општег интереса; поделу на зоне или целине према обликовним и другим карактеристикама и површине и капацитете за јавне намене, јавне површине и јавно зеленило; мреже и објекте инфраструктуре и јавног зеленила са нивелационим и регулационим решењима .

План детаљне регулације радиће се на ажурним катастарским подлогама.

Члан 7.

Средства за израду Плана детаљне регулације обезбедиће се у буџету Општине Ражањ (у буџету општине Ражањ за 2023 годину , конкурсима код домаћих и иностраних донатора, институција Републике Србије и других средстава у складу са законом).

Носилац израде Плана је Општинска управа општине Ражањ, Одељење за друштвене делатности, општу управу правне и заједничке послове Одсек за планирање, урбанизам,изградњу и озакоњење.

Рок за израду нацрта планског документа је 12 месеци рачунајући од дана доношења ове одлуке.

Стручни послови поверавају се привредном друштву, односно другом правном лицу, које је уписано у одговарајући регистар за обављање послова урбанистичког планирања и израде планских докумената (Обрађивач), након спроведеног поступка јавне набавке у складу са одредбама Закона о јавним набавкама.

Члан 8.

Након доношења Одлуке о изради плана, носилац израде плана организује рани јавни увид у трајању од 15 дана. Рани јавни увид оглашава се у средствима јавног информисања и у електронском облику на интернет страници општине Ражањ.

Нацрт Плана се излаже на јавни увид у трајању од 30 дана у просторијама општинске управе општине Ражањ и на интернет страници општине Ражањ. Време и место одржавања јавног увида се оглашава у средствима јавног информисања и на интернет страници општине Ражањ. О излагању на јавни увид стара се, такође, носилац израде плана. Рани јавни увид и јавни увид обавља Комисија за планове општине Ражањ. По завршеном раном јавном увиду и јавном увиду Комисија за планове сачињава извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду са свим примедбама и одлукама по свакој примедби и исти доставља обрађивачу Плана.

Члан 9.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац на животну средину .

Члан 10.

План је потребно израдити у три примерака у аналогном облику и три примерка у и дигиталном облику.

Члан 11.

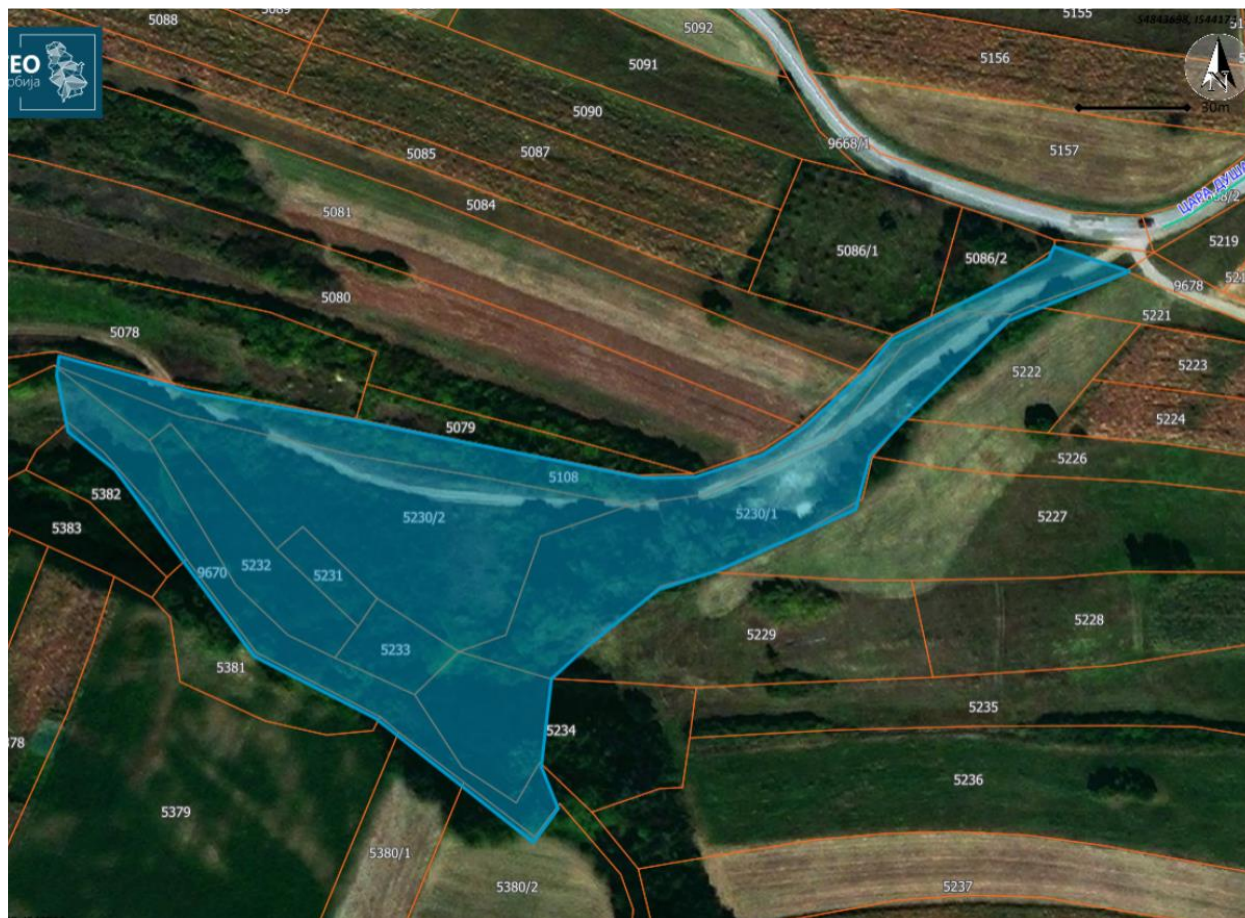
Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Ражањ“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ РАЖАЊ

Број: 350-6/23-11
У Ражњу, 28.02.2023. године

Председник
Томислав Матић,с.р.

Обухват израде ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац

На основу члана 9. и члана 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10) и члана 46. став 12. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“ бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13- одлука УС, 50/13 – одлука УС и 98/13 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 132/14, 83/18, 37/19- др. закони, 9/20 и 52/21), члана 40. став 1. тачка 5. Статута општине Ражањ („Сл. лист општине Ражањ“ број 1/19 и 2/21), Скупштина општине Ражањ на седници одржаној дана 28. фебруара 2023. године, доноси:

О Д Л У К У

О приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац

Члан 1.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац (у даљем тексту Стратешка процена).

Члан 2.

Стратешком проценом биће обухваћено подручје Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац.

Локација за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) налази се изван граница грађевинског подручја насеља Витошевац , са десне стране Државног пута Другог Б реда бр.420 из правца Новог Брачина према Витошевцу. Локација обухвата више мањих парцела. Локацији се приступа са постојећег некатегорисаног пута .

Планом се разрађује подручје од око 1,35 ха.

Катастарске парцеле које се налазе у обухвату планиране локације постројења су: целе кат.парцеле бр.5230/1, 5230/2, 5233, 5231, 5232, све К.О.Витошевац и делови кат.парцела бр.5108, 5234 и 9670 К.О .Витошевац.

Коначна граница плана биће дефинисана утврђивањем нацрта плана.

Стратешка процена ће описати, вредновати и проценити могуће значајне утицаје на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана и одредити мере за смањење и ограничавање негативних утицаја на животну средину.

Члан 3.

Стратешка процена ће се вршити у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10) и према критеријумима дефинисаним у прилогу истог.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац мора да садржи све елементе прописане Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04 и 88/2010).

Стратешка процена мора бити усаглашена са стратешким принципима заштите животне средине садржаним у Извештају о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Ражањ на животну средину („Сл. лист општине Ражањ“ бр. 4/15) као и одредбама Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон и 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон).

Члан 4.

Одлука да се израђује Стратешка процена се доноси на основу мишљења Општинске управе општине Ражањ број 501-18/2023-02 од 22.02.2023. године, које је донето у складу са Критеријумима за утврђивање могућности значајних утицаја на животну средину планова и програма и доношење одлуке о изради стратешке процене из члана 5. став 1. и 2., Прилог 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04 и 88/2010) и у складу са планираном наменом површина у обухвату урбанистичког плана.

Члан 5.

Избор носиоца израде Извештаја о стратешкој процени утицаја извршиће се по поступку утврђеним законом.

Носилац израде Извештаја о стратешкој процени може бити правно лице или предузетник који је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног и урбанистичког планирања и израде планских и других развојних докумената.

Рок за израду Извештаја о стратешкој процени биће утврђен уговором склопљеним између Општине Ражањ као инвеститора и носиоца израде Извештаја о стратешкој процени, а не може бити дужи од рока утврђеног за израду Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац.

Члан 6.

Орган надлежан за припрему Плана ће обезбедити учешће заинтересованих органа, организација и јавности у поступку прибављања сагласности на Извештај о стратешкој процени.

Извештај о стратешкој процени Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац биће изложен на јавни увид заједно са Планом.

Члан 7.

Ова одлука је саставни део Одлуке о изради Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода насеља Витошевац.

Члан 8.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Ражањ“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ РАЖАЊ

Број:350-7/23-11
У Ражњу, 28.02.2023. године

Председник
Томислав Матић, с.р.
